

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Πτυχιακή / Διπλωματική Εργασία

«Αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών κατά την περίοδο της πανδημίας και μετέπειτα αυτής»

«Νικολέτα Πολίτη»

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: «Αρετή Βαλασίδου»

ΠΑΤΡΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

© Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2017 Η παρούσα Εργασία καθώς και τα αποτελέσματα αυτής, αποτελούν συνιδιοκτησία του ΕΑΠ και του φοιτητή, ο καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης, αναπαραγωγής και αναδιανομής τους (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο και το συγγραφέα της Εργασίας καθώς και το όνομα του ΕΑΠ όπου εκπονήθηκε.

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

«Αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών κατά την περίοδο της πανδημίας και μετέπειτα αυτής»

«Νικολέτα Πολίτη»

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

«Αρετή Βαλασίδου»

«Καθηγητής Σύμβουλος-ΕΑΠ»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Καλογιαννάκης Μιχαήλ»

«Καθηγητής Σύμβουλος-ΕΑΠ»

Πάτρα, Σεπτέμβριος 2022

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες *e me* και *e class* αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

«Στην οικογένειά μου»

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη διερεύνησε κριτικά τις δύο ψηφιακές πλατφόρμες (e me, e class) που προτάθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας στους εκπαιδευτικούς για να αξιοποιηθούν κατάλληλα κατά τη διάρκεια των δύο αναστολών της εκπαίδευσης και μετέπειτα αυτής. Οι πλατφόρμες αυτές προϋπήρχαν, αλλά δεν είχαν χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό από τους εκπαιδευτικούς. Η πανδημία αποτέλεσε μια ξαφνική κατάσταση κρίσης η οποία απαιτούσε γρήγορη ανταπόκριση ώστε οι μαθητές να μη χάσουν την επαφή με τον σχολικό χώρο και τα μαθήματά τους. Στην έρευνα μελετήθηκαν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ψηφιακών πλατφορμών με βάση τις απόψεις των εκπαιδευτικών που τις χρησιμοποίησαν κατά την περίοδο των αναστολών. Επιλέχθηκε η ποιοτική μέθοδος με τη χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων. Οι συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών από σχολεία της Αρκαδίας και της Αττικής πραγματοποιήθηκαν από τον Φλεβάρη έως τον Μάρτη του 2022. Οι ημερομηνίες κρίθηκαν κατάλληλες, γιατί η χρονική απόσταση από την περίοδο που χρησιμοποίησαν τις πλατφόρμες ήταν επαρκής ώστε να μπορούν να κρίνουν την αποτελεσματικότητά τους. Επίσης, έχοντας περάσει πια στη δια ζώσης μπορούν να αξιολογήσουν αν τελικά η χρήση της ασύγχρονης τους βοήθησε στο έργο τους και αν οι πλατφόρμες βοήθησαν τα παιδιά στη βελτίωση της προόδου τους. Πραγματοποιήθηκαν 12 συνεντεύξεις σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας, από θετικούς και θεωρητικούς κλάδους, ώστε να υπάρχει εύρος απαντήσεων. Στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική ανάλυση ώστε να αποτυπωθούν οι απόψεις των συμμετεχόντων.

Σύμφωνα με την έρευνα, η e me και η e class χρησιμοποιήθηκαν από δασκάλους και καθηγητές προκειμένου να μη χαθεί η επικοινωνία τους με τους μαθητές και οι μαθητές να μην απομακρυνθούν από τα μαθήματά τους. Οι δύο αυτές πλατφόρμες, όπως δήλωσαν οι εκπαιδευτικοί, αποδείχθηκαν απαραίτητο βοηθητικό εργαλείο που συνέβαλε στην πρόοδο των μαθητών όσο ήταν απομακρυσμένοι από τον σχολικό χώρο και τη δια ζώσης εκπαίδευση και ταυτόχρονα βοήθησε τους ίδιους στην οργάνωση του υλικού τους. Απάντησαν πως μπορεί να αποδειχθούν πολύτιμος αρωγός στην εκπαιδευτική διαδικασία αν συνδυαστούν παράλληλα με τη δια ζώσης, μέσω κατάλληλων τεχνικών στις οποίες οι εκπαιδευτικοί είναι αναγκαίο να έχουν λάβει την απαραίτητη επιμόρφωση, ώστε να τις εφαρμόσουν όσο γίνεται καλύτερα. Απαραίτητος αποδείχθηκε και ο εφοδιασμός των μαθητών με κατάλληλο εξοπλισμό. Ειδικά σε περιόδους πανδημίας ή άλλης ξαφνικής κρίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ανεξάρτητα από τη δια ζώσης και να προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να διατηρήσουν την επαφή με τη μάθηση. Γενικά η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να ωφεληθεί από τη σωστή χρήση των ψηφιακών αυτών εργαλείων και παράλληλα να παράσχει στα παιδιά μια εποικοδομητική ευκαιρία να βελτιώσουν τόσο τις ψηφιακές τους δεξιότητες όσο και τις επιδόσεις τους στα σχολικά μαθήματα.

Λέξεις – Κλειδιά E me, e class, ασύγχρονη εκπαίδευση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κριτική αξιολόγηση, ψηφιακές εκπαιδευτικές πλατφόρμες

Abstract

The present study critically investigated the two digital platforms (e me, e class) proposed by the Ministry of Education to teachers to be used appropriately during the two suspensions of education and thereafter. These platforms pre-existed, but were not widely used by teachers. The pandemic was a sudden crisis situation that required a quick response so that students would not lose touch with the school and their lessons. The research examined the advantages and disadvantages of digital platforms based on the views of teachers who used them during the period of suspensions. The qualitative method was selected using semi-structured interviews. The interviews of the teachers from Arkadia and Attiki took place from February to March 2022. The dates were deemed appropriate, because the time distance from the period they used the platforms was sufficient for them to be able to judge their effectiveness. Also, having moved on to living, they can assess whether the use of asynchronous ultimately helped them in their work and whether they helped the children to improve their performance. Twelve interviews were conducted with primary and secondary school teachers, from positive and theoretical backgrounds, so that there is a range of answers. Descriptive analysis was then to capture the views of the participants.

According to the research, the e me and the e class were used by teachers and professors in order not to lose their communication with the students and the students not to lose their contact with the lessons. These two platforms, as the teachers stated, proved to be an essential auxiliary tool that contributed to the students' progress while they were away from the school and living education and at the same time helped them in organizing their material. They replied that they can prove to be a valuable helper in the educational process if they are combined in parallel with living, through appropriate techniques in which teachers should be trained to apply them in the best possible way. It also proved necessary to equip the students with appropriate equipment. Especially in times of pandemic or other sudden crisis it can be used independently of life and offer students the opportunity to stay in touch with learning. They replied that they can prove to be a valuable helper in the educational process if they are combined in parallel with living, through appropriate techniques in which teachers should be trained to apply them in the best possible way. It also proved necessary to equip the students with appropriate equipment. Especially in times of pandemic or other sudden crisis it can be used independently of life and offer students the opportunity to stay in touch with learning.

Keywords Eme, Eclass, asynchronous education, distance education, critical evaluation, digital education platforms

Περιεχόμενα

Περίληψη	v
Abstract	vi
Κατάλογος Πινάκων.....	ix
Συνοτομογραφίες & Ακρωνύμια	ix
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	2
1.1 ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΦΕΡΕ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	3
1.2 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ....	7
1.3 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ.....	11
1.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΦΟΡΜΗ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ	13
1.5 ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	14
1.6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	15
1.7 Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	18
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....	18
2.1 Εξ απόστασως εκπαίδευση	18
2.2 Σύγχρονη, Ασύγχρονη και Μεικτή εξ ΑΕ.....	20
2.3 Ηλεκτρονική μάθηση (e-learning)	22
2.4 Ψηφιακή πλατφόρμα e class	25
2.5 Ψηφιακή πλατφόρμα e me	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	32
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	32
3.1 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	32
3.2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ.....	39
3.3 ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ.....	43
3.4 ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	47
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	48
4.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	48
4.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	48
4.3 ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	49
4.4 ΤΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	50
4.5 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	52
4.6 ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	53
4.7 ΘΕΜΑΤΑ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	56
5.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.....	57

6 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	77
6.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	77
6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	81
6.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	76
6.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	89
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ	90
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	106

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Εφαρμογή ψηφιακής εκπαίδευσης σε Ευρώπη και Ελλάδα.....	9
Πίνακας 2: Βασικά σημεία ορισμών.....	23
Πίνακας 3: Βασικά σημεία e me και e class.....	29
Πίνακας 4: Απαντήσεις 1 ^{ου} ερευνητικού ερωτήματος.....	62
Πίνακας 5: Απαντήσεις 2 ^{ου} ερευνητικού ερωτήματος.....	65
Πίνακας 6: Απαντήσεις 3 ^{ου} ερευνητικού ερωτήματος.....	72
Πίνακας 7: Απαντήσεις 4 ^{ου} ερευνητικού ερωτήματος.....	75

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΕΑΠ Ελληνικό ανοικτό πανεπιστήμιο

ΕξΑΕ Εξ αποστάσεως ανοικτή εκπαίδευση

ΠΕ Πτυχιακή εργασία

ΤΠΕ Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας

ΕΣΠΑ Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης

ΠΣΔ Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο

ΥΠΑΙΘ Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

UNESCO United Nations Educational Scientific and Cultural Organization

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ταχύτατη εξέλιξη που έχει επιδείξει η τεχνολογία τα τελευταία χρόνια έχει θετικό και αρνητικό αντίκτυπο σε πολλές πτυχές της καθημερινής μας ζωής. Το γεγονός αυτό δημιούργησε νέα δεδομένα στην καθημερινότητα του ανθρώπου και φυσικά νέους στόχους και προσδοκίες σε πάρα πολλούς τομείς, όπως φυσικά και σε αυτόν της εκπαίδευσης. Οι νέες τεχνολογίες παρέχουν πρόσβαση σε τεράστιο όγκο πληροφοριών, πρόσβαση σε διεθνή βιβλιογραφία και τράπεζες δεδομένων παρέχοντας έτσι γνώσεις στους μαθητές. Ταυτόχρονα, η μάθηση γίνεται πιο ελκυστική αφού συνδυάζεται ο λόγος, ο ήχος και η εικόνα με διαδραστικούς πίνακες και βίντεο (Δημητρίου, 2008). Και βέβαια με τη χρήση νέων τεχνολογιών εμφανίστηκε κι ένας νέος τρόπος διδασκαλίας, η τηλεεκπαίδευση. Με αυτή τη μορφή οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να λάβουν γνώση εξ αποστάσεως, αφού δεν είναι δυνατόν να παρίστανται στον ίδιο χώρο με τον διδάσκοντα λόγω κάποιων ιδιαίτερων συνθηκών. Όπως έχουν επισημάνει οι Κουσαμίδης και Κωτόπουλος (2019), το εκπαιδευτικό σύστημα σήμερα πρέπει να ακολουθήσει τη νέα εποχή των ψηφιακών μέσων και εργαλείων και να στηρίξει τη μάθηση των νέων με βάση τα σύγχρονα πρότυπα και απαιτήσεις της εποχής.

Μια τέτοια ιδιαίτερη συνθήκη ήταν το αναγκαστικό κλείσιμο των σχολικών δομών λόγω της εμφάνισης του covid 19 και η απροσδόκητη εφαρμογή της εξ ΑΕ έκρινε απαραίτητη την κριτική αξιολόγηση των ψηφιακών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν, ώστε να βρεθούν τα υπέρ και τα κατά αυτών και με βάση την έρευνα να γίνουν προσπάθειες βελτίωσης τους. Το ζητούμενο είναι να διερευνηθεί το αν η ασύγχρονη μέσω των ψηφιακών εργαλείων της (e me, e class) βοήθησαν τους μαθητές (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας) να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους, ώστε αργότερα να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές, να βελτιωθούν και να χρησιμοποιηθούν στο μέλλον παράλληλα με τη δια ζώσης. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών που χρησιμοποίησαν τις πλατφόρμες θα είναι χρήσιμες στη διερεύνηση του ζητήματος αυτού γιατί όλο αυτό το διάστημα τις χρησιμοποίησαν και διαπίστωσαν αν βοήθησαν ή όχι στη βελτίωση των επιδόσεων που είχαν οι μαθητές τους. Θα αποτυπωθούν οι εμπειρίες και οι διαπιστώσεις τους όσον αφορά τη συμβολή της ασύγχρονης και των εργαλείων της στην πρόοδο των μαθητών συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην καλύτερη αξιολόγηση των ψηφιακών εργαλείων.

Στα τρία πρώτα κεφάλαια της εργασίας παρουσιάζεται το θεωρητικό κομμάτι αυτής το οποίο κρίνεται απαραίτητο ώστε να ενημερωθεί ο αναγνώστης επί του θέματος και να γίνει μια ομαλή μετάβαση στο κύριο μέρος. Στο κύριο μέρος θα γίνει αναφορά σχετικά με τις ψηφιακές πλατφόρμες που χρησιμοποιήθηκαν στα σχολεία της χώρας

κατά τις δύο αναγκαστικές αναστολές των μαθημάτων την περίοδο της πανδημίας και μετέπειτα αυτής.

Το πρώτο κεφάλαιο αποτελείται από επτά ενότητες. Στην πρώτη αναπτύσσονται οι αλλαγές στον τρόπο διδασκαλίας που επέφερε η εξέλιξη της τεχνολογίας στον εκπαιδευτικό τομέα, η δεύτερη ασχολείται με την εφαρμογή της εξ ΑΕ στις ευρωπαϊκές χώρες γενικά και στην Ελλάδα ειδικότερα, ενώ στην τρίτη ενότητα γίνεται αναφορά στην εφαρμογή της υποχρεωτικής ασύγχρονης και σύγχρονης μορφής εκπαίδευσης (τηλεκπαίδευση) καθώς και στην αλλαγή τρόπου διδασκαλίας, από δια ζώσης σε εξ αποστάσεως την περίοδο της πρώτης και δεύτερης πανδημίας. Στην τέταρτη ενότητα επισημαίνεται ο προβληματισμός και το γεγονός που αποτέλεσε την αφορμή για την έρευνα. Στην πέμπτη ενότητα γίνεται λόγος για την αξία της παρούσας έρευνας στον τομέα της εκπαίδευσης και κατόπιν επισημαίνονται ο σκοπός, τα ερευνητικά ερωτήματα και η δομή της εργασίας, ώστε να είναι πιο εύληπτη για τον αναγνώστη.

Στο δεύτερο κεφάλαιο μέσα σε πέντε ενότητες παρατίθενται οι ορισμοί εννοιών που έχουν σχέση με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και συγκεκριμένα αυτόν της ηλεκτρονικής μάθησης και των ψηφιακών μέσων που έχουν τεθεί στην υπηρεσία των εκπαιδευτικών για να χρησιμοποιηθούν παράλληλα στη σύγχρονη και στην ασύγχρονη μορφή εκπαίδευσης που εφαρμόζουν ακόμα και σήμερα, όπως η ψηφιακή πλατφόρμα e me και e class.

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση. Μελετώνται έρευνες, τόσο εγχώριες όσο και διεθνείς, όσον αφορά στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, την ηλεκτρονική μορφή διδασκαλίας και τη χρήση που έγινε στις ψηφιακές πλατφόρμες κατά την περίοδο της πανδημίας, ώστε να φανεί η ανάγκη διερεύνησης του θέματος εργασίας για να μελετηθεί η συμβολή τους στην βελτίωση επιδόσεων των μαθητών.

1.1 ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΦΕΡΕ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στο παρελθόν η αυθεντία του εκπαιδευτικού και το σχολικό βιβλίο ήταν μονόδρομος για την παροχή γνώσεων στον μαθητή. Ο δάσκαλος και καθηγητής μέσω της παραδοσιακής καθέδρας διδασκαλίας μεταλαμπάδευαν στους μαθητές γνώσεις που συχνά όμως δεν γίνονταν απολύτως κτήμα του μαθητή, καθώς κυριαρχούσε η μηχανιστική μάθηση μέσω αποστήθισης (Ευμορφοπούλου & Λιοναράκης, 2015). Με την εξέλιξη της τεχνολογίας και την «εισβολή» της σε όλους τους τομείς ζωής του ατόμου στη σύγχρονη εποχή δεν ήταν δυνατόν να μην επηρεαστεί και ο πολύ σημαντικός τομέας της Εκπαίδευσης. Ο 21^{ος} αιώνας ονομάζεται αιώνας της τεχνολογίας και οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) είναι πλέον

πραγματικότητα δημιουργώντας νέες παραμέτρους στη μάθηση που είναι σημαντικό να διερευνηθούν (Βαλασσάς, 2015). Οι Τεχνολογίες αυτές ανοίγουν έναν νέο τρόπο διδασκαλίας και μάθησης με σκοπό να βελτιωθεί ο τρόπος διδασκαλίας και να ωφεληθούν οι μαθητές όσον αφορά στην αφομοίωση των γνώσεων. Συνδυάζοντας εικόνες, κείμενο και ήχο προσελκύουν τους μαθητές δημιουργώντας σε αυτούς πιο ισχυρά κίνητρα μάθησης σε αντίθεση με το παρελθόν, αφού και οι ίδιοι είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τον ψηφιακό κόσμο, μέσω των εφαρμογών που διαθέτουν τα κινητά και οι υπολογιστές που πλέον σχεδόν κάθε οικογένεια έχει στην κατοχή της σε αντίθεση με το παρελθόν που τα παιδιά λάμβαναν έτοιμες τις γνώσεις από ένα βιβλίο χωρίς να αναζητούν και να διερευνούν μόνα τους την γνώση. Πλέον με τις ΤΠΕ τα παιδιά αναζητούν, ερευνούν, μαθαίνουν να συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους ακόμα και διαδικτυακά. Προωθείται η συλλογικότητα, η εξάσκηση στην τεχνολογία και η διερεύνηση της γνώσης (Πετροπούλου, 2015).

Είναι γεγονός πως οι εκπαιδευόμενοι πλέον χειρίζονται με άνεση την τεχνολογία και τη χρησιμοποιούν το διαδίκτυο πολύ ευκολότερα σε σχέση με μαθητές του παρελθόντος. Έχουν μάλιστα χαρακτηριστεί ως «ψηφιακοί αυτόχθονες» (digital natives) χάρη στην ικανότητα που έχουν αναπτύξει να αναλύουν, να προγραμματίζουν, να αποκτούν γνώση όχι με τον ίδιο τρόπο που το έκαναν παλαιότερα οι πιο μεγάλοι σε ηλικία (Prensky, 2004). Σύμφωνα με τους Καλογιαννάκη, Ζαράνη και Παπαδάκη (2013) σχετικά με τη χρήση έξυπνων κινητών συσκευών στην προσχολική ηλικία αναδείχθηκε πως οι συσκευές αυτές και τα κατάλληλα σχεδιασμένα ψηφιακά εκπαιδευτικά παιχνίδια βοήθησαν τα παιδιά να ασχοληθούν ουσιαστικά με τις θετικές επιστήμες, όπως Μαθηματικά και Φυσική. Παράλληλα, τονίζουν πως τα βοηθούν και στην κοινωνική αλληλεπίδραση. Η πρόσβαση σε υπολογιστές, τάμπλετ και κινητά έχει γίνει ευκολότερη στα παιδιά, αφού πλέον από μικρή ηλικία έχουν στα χέρια τους αυτές τις «έξυπνες συσκευές». Οι ΤΠΕ τα βοηθούν να αναπτύξουν τη συνεργατικότητά τους, αφού ο εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει ομάδες μαθητών, στις οποίες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν και παιδιά άλλων τάξεων ή σχολείων. Ευνοείται δηλαδή η συλλογικότητα γιατί χάρη στις ΤΠΕ επιτρέπεται η αλληλεπίδραση και η διανομή πολλών πηγών και ποικίλων απόψεων στους μαθητές όχι μόνο για σχολικά θέματα και μαθήματα αλλά και για ζητήματα που τους απασχολούν στην ηλικία τους (Μαλαματή, 2018). Η εξέλιξη λοιπόν της τεχνολογίας και οι νέες μέθοδοι διδασκαλίας που προωθούνται χάρη σε αυτή μετατρέπουν το περιβάλλον μάθησης σε χώρο προσιτό και ενδιαφέρον για το παιδί καθώς το απομακρύνει ταυτόχρονα από φαινόμενα παθητικής συμμετοχής, γίνεται πιο ενεργητικό και παρουσιάζει όλο και μεγαλύτερη επιθυμία για μάθηση σε αναντιστοιχία με τον κλασικό τρόπο διδασκαλίας που δεν ευνοούσε πολύ την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών, αφού

εκεί ο δάσκαλος είχε τον ρόλο της αυθεντίας χωρίς να αφήνει και πολλά περιθώρια πρωτοβουλιών στους μαθητές (Kuuskorpi, 2011).

Κάτι ανάλογο αναφέρουν και οι Νιανιούρης και Καλογιαννάκης (2020) οι οποίοι τόνισαν πως τα παιδιά πλέον είναι πολύ εξοικειωμένα με τις ψηφιακές συσκευές κι έχουν αποκτήσει εκτός σχολείου ψηφιακές δεξιότητες. Επεσήμαναν πως τα νέα περιβάλλοντα μάθησης που δημιουργούνται χάρη στις ψηφιακές εφαρμογές κάνουν πιο προσιτό το μάθημα στους μαθητές. Μέσω ενός πλήθους από εικόνες, ήχους και διαδραστικά βίντεο τα παιδιά ασκούνται στην ενεργητική και συνεργατική μάθηση, καλλιεργούν την κριτική τους σκέψη και μαθαίνουν να αλληλεπιδρούν. Ανάλογα και οι Μέγγου και Καλογιαννάκης (2018) όταν ακόμα η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έβρισκε εφαρμογή στην Ελλάδα κυρίως στο ΕΑΠ, ασχολήθηκαν με τη συμβολή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη συνεργασία και επικοινωνία των μαθητών με τον καθηγητή-σύμβουλο και αντιλήφθηκαν πως ένας μαθητής, επειδή βρίσκεται μακριά από τον καθηγητή του και χρειάζεται καθοδήγηση, η τεχνολογία τον βοηθά άμεσα στο να διατηρήσει επικοινωνία με τον καθηγητή του, ώστε να μη νιώθει αποκομμένος από τη διαδικασία. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο δηλαδή είναι μια εφαρμογή και ταυτόχρονα ένα βοηθητικό εργαλείο που τον βοηθά στη συνέχιση των σπουδών του καθώς τον φέρνει σε επαφή με τον καθηγητή του και επιλύει τις απορίες του. Όπως ανέδειξε η έρευνά τους, η επικοινωνία είναι ένα βασικό κλειδί για την ενίσχυση θετικών εντυπώσεων προς το μάθημα που τους παρέχεται και η τεχνολογία μπορεί να τους την παρέχει. Λίγο νωρίτερα είχαν στηρίξει μέσω έρευνας οι Τερζής και Καλογιαννάκης (2017) το πόσο σημαντική είναι η επικοινωνία καθηγητή και μαθητή για μια ομαλή ακαδημαϊκή πορεία. Η επικοινωνία παρέχει στους εκπαιδευόμενους τόσο γνωστική όσο και συναισθηματική υποστήριξη. Επίλυση αποριών για την ολοκλήρωση των εργασιών τους και στήριξη για την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Σίγουρα για να είναι επιτυχημένη η τηλεεκπαίδευση η χρήση υπολογιστών είναι απαραίτητη. Γι' αυτό είναι σημαντική η κατάρτιση των εκπαιδευτικών πάνω σε αυτό ώστε να αποκτούν τη δυνατότητα να μεταχειρίζονται με άνεση τα ψηφιακά ηλεκτρονικά μέσα που τους παρέχονται και κατ' επέκταση να βοηθήσουν και τους μαθητές στη χρήση αυτών. Με τη χρήση εργαλείων, όπως είναι η ψηφιακή τάξη και η τηλεδιάσκεψη, οι μαθητές έχουν δυνατότητες που δεν υπήρχαν στο παρελθόν. Στην ουσία «μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν» αφού αυτενεργούν, ανακαλύπτουν οι ίδιοι τη γνώση και έτσι ομαλά η γνώση γίνεται ευκολότερα κτήμα τους (Κόκκος & Λιοναράκης, 1998). Παράλληλα, δεν είναι υποχρεωμένοι οι μαθητές να απομνημονεύουν τα όσα γράφει ένα σχολικό βιβλίο ή όσα επιθυμεί ο καθηγητής τους, αφού ανά πάσα στιγμή έχουν πρόσβαση στη γνώση μέσω του διαδικτύου, αρκεί

φυσικά το σχολείο να έχει φροντίσει σχετικά με την καλλιέργεια της κρίσης τους, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να καρπώνονται τα οφέλη των ΤΠΕ, να μπορούν να καλλιεργούν τη δυνατότητα συνεργασίας και να επικοινωνούν τις απόψεις τους με τα υπόλοιπα άτομα της ομάδας τους (Γκούβρα, Κυρίδης & Μαυρικάκης, 2001). Πρέπει όμως να ενημερωθούν πως караδοκούν κίνδυνοι από την πολύωρη και χωρίς επίβλεψη πλοήγηση στον χώρο του διαδικτύου. Ο καθηγητής θα πρέπει ως καθοδηγητής του μαθητή, ως συντονιστής του στη μάθηση να το έχει διδάξει κατάλληλα ώστε να μπορεί να διακρίνει το καίριο και σημαντικό από το όχι και τόσο αναγκαίο και ταυτόχρονα την κατάλληλη πηγή που θα μπορεί να χρησιμοποιεί στο διάβασμά του, ώστε να μη «χαθεί» στον λαβύρινθο του διαδικτύου (Τζιμογιάννης, 2019). Με την καλλιέργεια δηλαδή της κριτικής σκέψης ο μαθητής θα αποτραπεί από τον αποπροσανατολισμό και τη σύγχυση που προκαλεί ο μεγάλος όγκος πληροφοριών. Όλες αυτές οι πληροφορίες προκαλούν σύγχυση ακόμα και σε ενήλικες, οπότε υπάρχει κίνδυνος οι μαθητές να αποπροσανατολιστούν και τελικά να παραμελήσουν το μάθημα και τις σχολικές τους υποχρεώσεις. Εδώ θα σταθεί αρωγός στο μαθητή ο εκπαιδευτικός κι έτσι θα αλλάξει και η σχέση εκπαιδευτικού και μαθητή, αφού μέσω αυτής της μεθόδου μάθησης ο εκπαιδευτικός κατέχει πλέον τον ρόλο του καθοδηγητή και εμπυχωτή με στόχο να βοηθήσει τον μαθητή να κατακτήσει τη γνώση (Γκούβρα, Κυρίδης & Μαυρικάκης, 2001). Είναι απαραίτητο δηλαδή ο μαθητής να αναπτύξει νέες ικανότητες, όπως το να μάθει να αναζητά τη γνώση, να διαχωρίζει ποια είναι τα ουσιώδη, να δημιουργεί ομάδες εργασίας και να συνεργάζεται με τους συμμαθητές του, ώστε σταδιακά να οδηγηθεί στην ομαλή κοινωνικοποίηση, αφού το σχολείο αποτελεί μια μικρή κοινωνία που θα βοηθήσει το παιδί στη μετέπειτα ζωή του (Τζιμογιάννης, 2019). Καίριος βέβαια και ο ρόλος της που διαδραματίζει η Πολιτεία που πρέπει να παρέχει στον τομέα της Εκπαίδευσης τα απαραίτητα κονδύλια προκειμένου τα σχολεία να προμηθευτούν τα ψηφιακά μέσα που είναι απαιτούμενα για την αποτελεσματικότητα αυτής της μεθόδου.

Από το 2002 η UNESCO σε έκθεσή της σχετικά με την εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα είχε κάνει λόγο για τις νέες ικανότητες που πρέπει οι μαθητές να διαθέτουν. Αναφέρεται εκεί πως είναι απαραίτητη η καλλιέργεια της κρίσης των μαθητών, ώστε να επιλύουν προβλήματα που τους παρουσιάζονται καθώς και η ικανότητα να συνεργάζονται με την ομάδα τους. Επίσης, τόνισε την αξία της λήψης πρωτοβουλιών, την καλλιέργεια της επιχειρηματικότητας καθώς και της ανάλυσης των πληροφοριών που έχουν στη διάθεσή τους. Τέλος, βοηθητικό εργαλείο επεσήμανε πως είναι το να μπορούν να επικοινωνούν και φυσικά να διαθέτουν περιέργεια και φαντασία (UNESCO, 2002).

Έτσι, λοιπόν, όπως έγινε αντιληπτό τα τελευταία χρόνια με την παγκοσμιοποίηση, την αύξηση του ανταγωνισμού, την τεχνολογία που εξελίσσεται ραγδαία και που έχει εισβάλει σχεδόν σε όλη την καθημερινότητά μας, όπως και οι ξαφνικές περιστάσεις που δεν μπορούμε να προβλέψουμε, όπως η πανδημία, καθιστούν αναγκαία την εξοικείωση των παιδιών με την τεχνολογία και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Κρίνεται αναγκαίο λοιπόν να υπάρξει μελέτη και έρευνα γύρω από τα εργαλεία της τεχνολογίας ώστε να τα χρησιμοποιήσει η εκπαίδευση και οι λειτουργοί της στο μέλλον, ώστε να συμβάλλουν σταδιακά στην πρόοδο των μαθητών.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην πολιτική που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την ψηφιακή εκπαίδευση και τον τρόπο εφαρμογής της στην Ελλάδα, ώστε στην πορεία της έρευνας να μελετήσουμε πώς χρησιμοποιήθηκε κατά την περίοδο της πανδημίας και ποια βοήθεια πρόσφεραν οι ψηφιακές πλατφόρμες και οι εφαρμογές-εργαλεία αυτών, όπως η e me και η e class. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει ομαλή σύνδεση με το κύριο θέμα και θα γίνει πιο κατανοητή η συμβολή τους στην εκπαίδευση.

1.2 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2000 με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας τόνισε την ανάγκη τα σχολεία που ανήκουν στην Ένωση να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο και φυσικά οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να κάνουν χρήση των εφαρμογών του με στόχο οι νέοι να συμβάλλουν στην αναβάθμιση της οικονομίας (European Commission, 2000). Τότε έγινε και η προώθηση προγραμμάτων e learning, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες και γνώσεις αμεσότερα που θα τους παρέχουν βοήθεια στην μετέπειτα πορεία της ζωής τους και της επαγγελματικής τους εξέλιξης. Μέσω των ΕΣΠΑ στοχεύει στη μετάβαση της εκπαίδευσης στον ψηφιακό κόσμο. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα με την ονομασία «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση 2014-2020», επιδιώκει να αναβαθμιστεί η ποιότητα όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και συγκεκριμένα να επιμορφωθούν οι λειτουργοί της εκπαίδευσης ώστε να επιλέγουν τη χρήση των ψηφιακών μέσων στο μάθημα με ευκολία χωρίς άγχος για την επιτυχή εφαρμογή τους (www.edull.gr/page_id=28228).

Σχετικά με τη νέα κατάσταση που έχει διαμορφωθεί λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο να καταρτιστούν οι νέοι μέσω της ψηφιακής εκπαίδευσης, ώστε ως ενήλικες πλέον να μπορούν να αντεπεξέλθουν στο ανταγωνιστικό εργασιακό περιβάλλον. Πλέον όλο και περισσότεροι νέοι εξοικειώνονται με την τεχνολογία, αντιλαμβανόμενοι τις ωφέλειές της σε όλους τους

τομείς της ζωής. Γι' αυτό εκπόνησε ένα «Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση» ώστε να δημιουργηθεί μέσα σε λίγα χρόνια ένα σχολείο που θα εναρμονίζεται με τις αλλαγές της ψηφιακής εποχής και θα μπορεί να ακολουθεί παραμέτρους, όπως η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στη μάθηση, η καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων και η ανάλυση δεδομένων με στόχο τη βελτίωση της εκπαίδευσης (European Commission, 2018). Φυσικά για να επιτευχθούν τα παραπάνω καθίσταται αναγκαία η παροχή μέσων/εργαλείων στους εκπαιδευτικούς καθώς και επιμόρφωση προκειμένου να τους συνδράμουν στη χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου. Με τα κατάλληλα εργαλεία και τη σωστή επιμόρφωση στους καθηγητές, τότε θα μπορούν να τα εφαρμόσουν στη διδασκαλία τους με περισσότερη ευχέρεια και θα βοηθούν τους μαθητές τους στη βελτίωση της προόδου τους. Όπως επεσήμαναν οι Παπαδάκης και Καλογιαννάκης (2019) οι οικογένειες του δυτικού κόσμου χρησιμοποιούν στα σπίτια τους συσκευές αφής με αποτέλεσμα τα παιδιά από μικρή ηλικία να γνωρίζουν τη χρήση τους. Διεγείρουν την προσοχή τους και ενισχύουν το ενδιαφέρον τους για μάθηση λόγω της διαδραστικότητας που προσφέρουν. Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί παίζουν σημαντικό ρόλο στη σωστή χρήση αυτών των συσκευών, αλλά πιο σημαντικό είναι να υπάρχει το κατάλληλο ψηφιακό περιβάλλον και οι σωστά οργανωμένες εφαρμογές που θα βοηθήσουν τα παιδιά στην κατάκτηση της γνώσης.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της χώρας, η πρόσβαση στη γνώση αποτελεί πλέον αναφαίρετο δικαίωμα για όλους τους πολίτες. Όμως, λόγω εμποδίων μπορεί να μην ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους ή να μην προχώρησαν στην απόκτηση κάποιου μεταπτυχιακού τίτλου. Επειδή όμως σε αρχαίο Έλληνα και συγκεκριμένα στον νομοθέτη Σόλωνα ανήκει η φράση «Γηράσκω δ' αεί πολλά διδασκόμενος» δεν μπορούσε να μην γίνει πραγματικότητα και στην Ελλάδα η παροχή εκπαίδευσης ακόμα και σε μεγαλύτερη ηλικία ώστε να δοθεί μια δεύτερη ευκαιρία στη μάθηση. Έτσι λοιπόν στην Ελλάδα η εφαρμογή της ανοικτής εκπαίδευσης και κατ' επέκταση η εφαρμογή ψηφιακών μέσων σε πανεπιστήμιο εφαρμόστηκε από το 1992, έτος ίδρυσης του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ). Το ΕΑΠ έδωσε τη δυνατότητα σε φοιτητές ασχέτως ηλικίας να παρακολουθήσουν πτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα από απόσταση δίνοντας τους την ευκαιρία να συνδυάσουν επαγγελματικές και οικογενειακές υποχρεώσεις με την επιθυμία τους για μάθηση (ιστοσελίδα ΕΑΠ).

Σήμερα πολλά πανεπιστήμια έχουν εντάξει την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στον τρόπο παροχής γνώσης στους φοιτητές τους καθώς δεν απαιτεί τη φυσική παρουσία τους ούτε τη μετακίνησή τους στους χώρους που είχαν εξ αρχής ορίσει ως

εκπαιδευτικούς. Τόσο σε δημόσια όσο και ιδιωτικά πανεπιστήμια αναγνωρίστηκε η αξία αυτής της μορφής μάθησης καθώς υπάρχουν πολλά προβλήματα υλικοτεχνικούς υποδομής και χώρου τα οποία αντιμετωπίζονται με την εκπαίδευση από απόσταση. Βέβαια, υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν και τη νέα μορφή εκπαίδευσης, όπως η ηλικία, οι υποδομές, η εξοικείωση με τον υπολογιστή, το περιβάλλον διαμονής (Αρμακόλας, 2018). Η ταχύτατη όμως ανάπτυξη της τεχνολογίας ανέδειξε την ανάγκη για αλλαγές στον τρόπο μετάδοσης των γνώσεων, φέρνοντας τους ιθύνοντες αντιμετώπους με την ανάγκη να ακολουθήσουν νέους δρόμους διδασκαλίας, ώστε να γίνουν πιο ευέλικτοι και περισσότερο ανοικτοί στα όσα έχουν ανάγκη οι μαθητές τους και να τους προσφέρουν τη δυνατότητα μάθησης παράλληλα με τις υπόλοιπες υποχρεώσεις τους (Κυρμά, 2015). Συγκεκριμένα, με ένα εξειδικευμένο θέμα, αυτό των Φυσικών Επιστημών και της Νανοτεχνολογίας, ασχολήθηκαν οι Δορούκα, Παπαδάκης και Καλογιαννάκης το 2019 ώστε να αναδείξουν πόσο σημαντικό είναι να χρησιμοποιηθούν από την προσχολική ακόμη ηλικία οι ψηφιακές τεχνολογίες στην εκπαίδευση για να τους βοηθήσουν στη μετέπειτα σχολική τους πορεία. Τα παιδιά από μικρή ηλικία είναι εξοικειωμένα με τις «έξυπνες φορητές συσκευές» και μέσω ψηφιακού παιχνιδιού μπορούν να γνωρίσουν τον κόσμο των φυσικών επιστημών πολύ νωρίς. Βέβαια, όπως τόνισαν, οι ψηφιακές προσομοιώσεις πρέπει να είναι κατάλληλα σχεδιασμένες ώστε να βοηθήσουν τους μικρούς μαθητές στην εκμάθηση αυτών των εννοιών.

Στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης το «ψηφιακό σχολείο» (dschool.edu.gr) χρησιμοποιεί ψηφιακά περιβάλλοντα για τη συνεργασία εκπαιδευτικού και μαθητή καθώς και σχολικά βιβλία για τον μαθητή σε ανοιχτή ψηφιακή μορφή τα οποία έχουν εμπλουτιστεί με ψηφιακά διαδραστικά μαθησιακά αντικείμενα, όπως προσομοιώσεις, πειράματα και ασκήσεις, εκπαιδευτικά παιχνίδια, δυναμικές αναπαραστάσεις, βίντεο, ηχητικά αποσπάσματα, χάρτες, τρισδιάστατες οπτικοποιήσεις και ταυτόχρονα υπάρχει η δυνατότητα χρήσης του ψηφιακού εργαλείου «φωτόδεντρο» κ. ά. (ιστοσελίδα Ψηφιακού Σχολείου). Ακόμη το «Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο» (ΠΣΔ) χρησιμοποιώντας τις ψηφιακές πλατφόρμες e class και e me εφαρμόζει την ασύγχρονη εκπαίδευση με δυνατότητα αποστολής επιπλέον υλικού και δραστηριοτήτων στους μαθητές με σκοπό την επικοινωνία μεταξύ τους, με τους καθηγητές και την καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων που θα τους είναι απαραίτητες για τη μελλοντική τους πορεία (ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας).

Στη χώρα μας η εξ ΑΕ στηρίχτηκε στο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ το οποίο ονομάζεται: «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» (2014-2020). Σε αυτό περιλαμβάνονταν αρκετές δράσεις εκ των οποίων μία ήταν η

επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ώστε να αξιοποιηθούν οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική διαδικασία (επιμόρφωση επιπέδου Β' ΤΠΕ). Σημαντική ήταν και η πραγματοποίηση ενός ταχύρρυθμου επιμορφωτικού προγράμματος στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση από τον Απρίλη μέχρι τον Ιούνιο του 2021, το οποίο αφιέρωνε 10 ώρες σε εργαλεία σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης (webex) και 10 ώρες σε ασύγχρονη (πλατφόρμες e me και e class). Στόχος του προγράμματος ήταν να καλλιεργηθούν στους καθηγητές ψηφιακές δεξιότητες ώστε να διαθέτουν τη δυνατότητα στο μέλλον να σχεδιάζουν και να θέτουν σε εφαρμογή διδακτικά σενάρια ανάλογα με το διδακτικό τους αντικείμενο στα μαθήματα που παραδίδουν (Παναγιώτου, 2021).

Στην παρακάτω ενότητα αναφέρονται οι συνθήκες που οδήγησαν από τη δια ζώσης διδασκαλία στην απομακρυσμένη λόγω της έκτακτης ανάγκης που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού το 2020, ώστε να γίνει αντιληπτή η συνδρομή της τηλεεκπαίδευσης, τόσο σύγχρονης όσο και ασύγχρονης, στη συνέχιση των μαθημάτων και της παροχής γνώσης στους μαθητές όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

2000 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Τα σχολεία πρέπει να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Με τα προγράμματα e learning θα έχουν πρόσβαση στην πληροφόρηση και στη γνώση
ΕΣΠΑ «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση 2014-2020»	Αναβάθμιση της ποιότητας όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και συγκεκριμένα ανάγκη επιμόρφωσης των λειτουργών της εκπαίδευσης ώστε να χρησιμοποιούν τα ψηφιακά μέσα στο μάθημα με ευκολία
«Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση»	Χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στη μάθηση, καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων και ανάλυση δεδομένων με στόχο τη βελτίωση της εκπαίδευσης
ΕΛΛΑΔΑ: «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» (2014-2020)	Επιμόρφωση επιπέδου Β' ΤΠΕ, διεξαγωγή ενός ταχύρρυθμου επιμορφωτικού προγράμματος στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση
«Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο»	Ψηφιακές πλατφόρμες e class και e me, εφαρμογή της ασύγχρονης εκπαίδευσης με δυνατότητα αποστολής επιπλέον υλικού και δραστηριοτήτων στους μαθητές με σκοπό την επικοινωνία μεταξύ τους, με τους καθηγητές και την καλλιέργεια των ψηφιακών τους δεξιοτήτων

Πίνακας 1: Εφαρμογή ψηφιακής εκπαίδευσης σε Ευρώπη και Ελλάδα

1.3 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Όταν τον Μάρτιο του 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας χαρακτήρισε ως πανδημία την εξάπλωση του κορωνοϊού έπρεπε όλες οι χώρες να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες που με βάση τα υγειονομικά πρωτόκολλα οριζόταν απαραίτητως η τήρηση κοινωνικών αποστάσεων. Επιβλήθηκαν περιορισμοί στις καθημερινές δραστηριότητες όλων, έκλεισαν εθνικά σύνορα, επεβλήθησαν περιορισμοί στις μετακινήσεις και στον τομέα της εργασίας εφαρμόστηκε από πολλές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες η τηλεργασία για την προστασία των εργαζομένων (Λαλιώτη, 2020).

Μια εφαρμογή αυτών των μέτρων ήταν και η αναστολή λειτουργίας των σχολείων της χώρας στις 10 Μαρτίου, ώστε να μην έρχονται οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί σε άμεση επαφή και να περιοριστεί με αυτόν τον τρόπο η εξάπλωση του ιού. Λόγω λοιπόν της έκτακτης κατάστασης της πανδημίας τον Μάρτη του 2020 και οκτώ μήνες αργότερα, τον Νοέμβριο του 2020, εφαρμόστηκε άμεσα δύο φορές η απομακρυσμένη διδασκαλία και τα ψηφιακά εργαλεία που προϋπήρχαν βοήθησαν στην ομαλή μετάβαση. Σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας, όταν ανακοινώθηκε η αναστολή των μαθημάτων, για την πραγματοποίηση της εξ αποστάσεως ασύγχρονης εκπαίδευσης, προτάθηκε να χρησιμοποιηθούν πληροφοριακά συστήματα, δίκτυα και εφαρμογές που έχει αναπτύξει το ΥΠΑΙΘ, όπως για παράδειγμα η ψηφιακή τάξη (e class) και η ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα e me (ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας).

Η αναστολή εφαρμόστηκε μέχρι τα μέσα Μάη και μετά από λίγους μήνες, τον Νοέμβριο του ίδιου έτους, εφαρμόστηκε εκ νέου με μεγαλύτερη διάρκεια αυτή τη φορά. Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας, η εξ αποστάσεως διδασκαλία δεν δύναται να υποκαταστήσει την δια ζώσης διδασκαλία, αλλά βοηθά στο να συνεχίσει χωρίς διακοπή η επικοινωνία των παιδιών με το εκπαιδευτικό προσωπικό και γενικά να μην αποκοπούν από την έννοια του σχολείου. Προκειμένου, λοιπόν, οι εκπαιδευόμενοι να μη χάσουν την σύνδεσή τους με τη γνώση αλλά και με την ομάδα των συμμαθητών και καθηγητών τους εφαρμόστηκε η τηλεεκπαίδευση, αλλά λόγω της έκτακτης εφαρμογής της δεν εφαρμόστηκε με τους κανόνες της εξ ΑΕ. Εφαρμόστηκε δηλαδή η "Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία" (Emergency Remote Teaching), η οποία χρησιμοποιείται σε καταστάσεις ξαφνικές που απαιτούν άμεση αντιμετώπιση. Αυτή διαθέτει διαφορετική δομή και οργάνωση από την "Εκπαίδευση από Απόσταση", γιατί υλοποιείται από εκπαιδευτικούς που έχουν εξειδικευτεί σε αυτή (Μουζάκης, Κουτρουμάνης & Τσώλης, 2020). Όπως αναφέρουν

οι Hodges , Moore, Lockee, Trust και Bond (2020) αυτή η μορφή διδασκαλίας είναι ένας διαφορετικός τρόπος παράδοσης του μαθήματος σε αντιστοιχία με την κανονική εξ αποστάσεως εκπαίδευση λόγω της έκτακτης συνθήκης που προέκυψε. Για τον λόγο αυτό πολύ γρήγορα έπρεπε να βρεθεί μια λύση για να αντιμετωπιστεί προσωρινά το πρόβλημα και οι μαθητές να μην χάσουν τη σχολική χρονιά τους.

Στην αρχή της κρίσης ανακοινώθηκε πως ο χαρακτήρας της παρεχόμενης εκπαίδευσης μέσω τηλεεκπαίδευσης ήταν μη υποχρεωτικός και θα εφαρμοζόταν μόνο ως μέσο επανάληψης των όσων οι μαθητές είχαν διδαχθεί μέχρι εκείνη τη δεδομένη στιγμή. Λόγω όμως παράτασης της αναστολής έπρεπε άμεσα να εφαρμοστεί τόσο η σύγχρονη όσο και η ασύγχρονη μορφή εκπαίδευσης για να προχωρήσει η διδασκαλία της ύλης. Το Υπουργείο Παιδείας όρισε να χρησιμοποιηθούν οι υπάρχουσες πλατφόρμες της ασύγχρονης εκπαίδευσης, η e me και η e class, ενώ ταυτόχρονα πραγματοποιήθηκαν και τηλε-μαθήματα σε ψηφιακές τάξεις που δημιουργήθηκαν από τους εκπαιδευτικούς μέσω της πλατφόρμας Webex Meetings της Cisco Hellas A.E (ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας). Γεγονός είναι πως υπήρξαν αρκετά προβλήματα κατά την εφαρμογή τους αφού όλα έγιναν γρήγορα και χωρίς κατάλληλη προετοιμασία. Αναφέρθηκαν καθυστερήσεις σύνδεσης στο διαδίκτυο, διάσπαση προσοχής των μαθητών, έλλειψη υποδομών σε ηλεκτρονικά μέσα.

Πολλοί εκπαιδευτικοί δε γνώριζαν τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε παιδαγωγικό επίπεδο ενώ όσον αφορά στις τεχνολογικές δεξιότητες, αυτές είχαν καλλιεργηθεί σε κάποιο βαθμό από όσους είχαν ολοκληρώσει το Β΄ επίπεδο επιμόρφωσης των ΤΠΕ. Επιπλέον, ο τεχνολογικός εξοπλισμός των σχολείων, των μαθητών και των εκπαιδευτικών, ήταν απροσδιόριστος και με μεγάλες ελλείψεις, με αποτέλεσμα να μην έχουν εξοικειωθεί στη χρήση και εφαρμογή του κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Σύμφωνα με τον Αγγελάκο (2020), οι αναφορές σε εξ αποστάσεως διδασκαλία δεν έχουν ουσιαστική σύνδεση με τις μεθόδους της εκπαίδευσης από απόσταση. Στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν μια ακριβής μεταφορά του μοντέλου διδασκαλίας από το σχολείο με κύριο στοιχείο την δασκαλοκεντρική διδασκαλία που εξουθενώνει τον εκπαιδευτικό και οδηγεί σε παθητικότητα τον μαθητή. Ήταν δηλαδή σαν να εφαρμόστηκε ξανά η κατά μέτωπο διδασκαλία, απλά αυτή τη φορά μέσω μιας οθόνης υπολογιστή. Το αποτέλεσμα λοιπόν ήταν να μην εφαρμοστούν οι μέθοδοι της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αλλά να εφαρμοστεί το παραδοσιακό σύστημα διδασκαλίας σε ηλεκτρονική όμως πλέον μορφή. Αν και υπήρχαν ελλείψεις σε λίγο χρονικό διάστημα, μέσω της πολύ μεγάλης προσπάθειας των εκπαιδευτικών, δημιουργήθηκε μια στοιχειώδης υποδομή και ανταποκρίθηκαν άμεσα στην ανάγκη συνέχισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χάρη στο ενδιαφέρον και την αλληλοϋποστήριξη των εκπαιδευτικών εντός των σχολικών μονάδων και μέσω

ηλεκτρονικής βοήθειας, το εγχείρημα ήρθε σε πέρας και οι μαθητές συνέχισαν να λαμβάνουν γνώσεις και να μην απομακρυνθούν από τα μαθήματα και τους εκπαιδευτικούς τους. Έγινε δηλαδή προσπάθεια να μην ανακοπεί η πρόοδός τους αλλά να συνεχίσει η εξέλιξη των επιδόσεων τους. Λόγω της κατάστασης έγιναν πολλά επιμορφωτικά συνέδρια, ημερίδες και γενικά διάφορες ομάδες προκειμένου να υπάρξει στήριξη και να νιώσουν οι εκπαιδευτικοί περισσότερο σίγουροι για την ολοκλήρωση της διαδικασίας και στη συνέχεια να βοηθήσουν τους μαθητές να νιώσουν και οι ίδιοι σίγουροι για τη διαδικασία (Λιοναράκης, 2021).

1.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΦΟΡΜΗ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

Μελετώντας το θέμα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class, παρατηρήθηκε πως υπάρχει βιβλιογραφία σχετικά με τις απόψεις των εκπαιδευτικών όσον αφορά στο αν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν την τηλεεκπαίδευση, για το αν μπορούσαν να εφαρμόσουν τη σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση, αν κατείχαν τις απαιτούμενες ψηφιακές ικανότητες και αν θέτουν ως προϋπόθεση την επιμόρφωσή τους ώστε να τις χρησιμοποιήσουν στο μέλλον. Αυτό που επίσης παρατηρήθηκε όμως είναι πως λόγω του μικρού χρονικού διαστήματος που μας χωρίζει από την περίοδο χρήσης τους δεν έχει γίνει έρευνα σχετικά με την συνεισφορά των ψηφιακών πλατφορμών στην ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων και στο αν συνέβαλαν στην επίδοση των μαθητών. Δεν έχει διερευνηθεί η συμβολή τους στην επίδοση και στη βελτίωση της προόδου τους, ειδικά την περίοδο των δύο αναστολών της εκπαίδευσης, ώστε να γίνουν κινήσεις βελτίωσής τους στο μέλλον. Είναι δηλαδή σημαντικό να διερευνηθεί αν η ασύγχρονη μορφή εκπαίδευσης μέσω των ψηφιακών πλατφορμών που είχε στη διάθεσή της κατάφερε να διατηρήσει και να βελτιώσει τις επιδόσεις των μαθητών όπως η δια ζώσης εκπαίδευση.

Διαπιστώθηκε δηλαδή πως ναι μεν η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας έχει επιβάλλει σε εκπαιδευτικούς και μαθητές να καλλιεργήσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες ώστε να μπορούν να συμβαδίζουν με την εποχή τους, από την άλλη πλευρά όμως πρέπει να ερευνηθεί αν και κατά πόσο ωφέλησε τα παιδιά στην επίδοσή τους. Το θέμα είναι ποια διαπίστωσαν πως είναι τα δυνατά σημεία και ποιοι οι περιορισμοί της χρήσης των πλατφορμών στην εκπαίδευση, ποιες οι διαφορές τους, ποια τα δυνατά και αδύναμα σημεία τους και αν συνέβαλαν στην επίδοση των μαθητών. Η παρατήρηση αυτή και η απορία για την συμβολή τους αποτέλεσε την αφορμή για την υλοποίηση της παρούσας εργασίας. Είναι απαραίτητο να διερευνηθούν όλες οι πτυχές του θέματος, ώστε να οδηγηθούμε σε ασφαλή συμπεράσματα. Μία πτυχή είναι και η κριτική αξιολόγηση της e me και της e class ώστε να αναδειχτεί η ανάγκη χρήσης τους και η ανάγκη σωστής χρήσης τους από την εκπαιδευτική κοινότητα. Η ελλιπής

όμως βιβλιογραφία γύρω από το συγκεκριμένο θέμα κάνει αναγκαία την περαιτέρω διερεύνηση του ερευνητικού προβλήματος, ώστε να γίνουν γνωστά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους και έτσι στο μέλλον να γίνουν κινήσεις βελτίωσής τους από πλευράς του Υπουργείου Παιδείας και φυσικά με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών. Η εμπειρία δύο ετών των εκπαιδευτικών στην χρήση της ασύγχρονης μέσω της e me και e class είναι σημαντικός αρωγός για τη βελτίωσή τους και κατ' επέκταση την προσφορά βοήθειας για τη βελτίωση της προόδου των μαθητών.

1.5 ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Διανύουμε λοιπόν μια εποχή που η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη και η πανδημία καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή της εξ ΑΕ στα σχολεία της χώρας. Η διερεύνηση της κριτικής αξιολόγησης των δύο ψηφιακών πλατφορμών που χρησιμοποιούνται σήμερα και θα χρησιμοποιηθούν και στο μέλλον κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να γίνουν χρήσιμα εργαλεία για την εκπαιδευτική διαδικασία και να συμβάλουν στη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών. Αν τα εργαλεία αυτά κριθούν χρήσιμα και κατάλληλα μπορεί να χρησιμοποιηθούν και στο μέλλον από τους εκπαιδευτικούς παράλληλα με τη δια ζώσης και ταυτόχρονα να είναι έτοιμοι να τις χρησιμοποιήσουν σε περίπτωση μιας νέας κρίσης. Φυσικά, τα εργαλεία αυτά δε θα χρησιμοποιούνται μόνο σε περιόδους κρίσης, αφού αν οι εκπαιδευτικοί εξοικειωθούν με αυτά, τότε θα μπορούν να τα έχουν ως βοηθητικά εργαλεία και στη δια ζώσης εκπαίδευση. Ένα σημαντικό παράδειγμα χρήσης των ψηφιακών εργαλείων είναι και η ανεστραμμένη τάξη, η οποία καταφέρνει να συνδυάσει την εξ ΑΕ με την τεχνολογία και μέσα και έξω από την σχολική αίθουσα. Είναι μια εφαρμογή των ψηφιακών εργαλείων που θα αξιοποιηθεί στο μέλλον (Στέφας, 2018).

Βρέθηκε λοιπόν ένα ερευνητικό κενό στην υπάρχουσα βιβλιογραφία, καθώς το ερευνητικό πρόβλημα της κριτικής αξιολόγησης των δύο ψηφιακών πλατφορμών της ασύγχρονης εκπαίδευσης όσον αφορά στην προσφορά τους στη μαθησιακή διαδικασία και στη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών δεν έχει ακόμη διερευνηθεί. Το κενό αυτό θα προσπαθήσει να καλύψει η υπάρχουσα εργασία, ώστε με τις νέες πληροφορίες που θα προσφέρει γύρω από το θέμα να συμβάλει στη διερεύνηση και διεύρυνση του επιστημονικού πεδίου της εξ ΑΕ. Μέσω της κριτικής αποτίμησης που θα κάνουν οι εκπαιδευτικοί που τις εφάρμοσαν στην διάρκεια της καραντίνας και μετέπειτα αυτής και μέσω των εμπειριών τους θα διαπιστωθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της e me και της e class όσον αφορά στη συμβολή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ειδικότερα, με τη χρήση της ποιοτικής μεθόδου μέσω συνεντεύξεων θα μπορέσουμε να εμβαθύνουμε περισσότερο στο θέμα μας καθώς οι

συμμετέχοντες σε αυτές μιλούν για την προσωπική τους εμπειρία και τα βιώματά τους δίνοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα επιπλέον διευκρινήσεων, ώστε να οδηγηθεί η συζήτηση στο θέμα που διερευνάται χωρίς εμπόδια και παρεκτροπές και ταυτόχρονα μέσα από τα λόγια τους να αναδυθεί κι άλλη διάσταση του ζητήματος που μπορεί να οδηγήσει σε νέα έρευνα (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008).

Η προσπάθεια αυτή μπορεί να έχει τόσο επιστημονική όσο και πρακτική σημασία. Είναι πιθανό να ανακύψουν δεδομένα που θα αποτελέσουν αφορμή για επιπλέον έρευνα αργότερα γύρω από το θέμα της αξιοποίησης της e me και e class στην εκπαιδευτική διαδικασία και να αποδειχθεί χρήσιμο εργαλείο για την εκπαιδευτική κοινότητα στο μέλλον. Θα αντληθούν οι αρμόδιοι φορείς για την εκπαίδευση την αξία τους στην αποτελεσματικότητα της μάθησης και στη βελτίωση της προόδου των μαθητών. Επίσης, μέσα από τις απόψεις των εκπαιδευτικών που τις χρησιμοποίησαν θα μπορέσουν να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές στα εργαλεία τους για να βελτιωθούν και να τεθούν στην υπηρεσία των μαθητών παράλληλα με τη δια ζώσης εκπαίδευση ή αν χρειαστεί ξανά μια αναστολή των μαθημάτων στο μέλλον λόγω ξαφνικής κρίσης οι εκπαιδευτικοί να μην φοβηθούν, αλλά να είναι σε θέση να τα χρησιμοποιήσουν άμεσα.

1.6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων των ψηφιακών πλατφορμών e me και e class στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών κατά την ξαφνική εφαρμογή τους στις σχολικές δομές στη διάρκεια της πανδημίας και μετέπειτα αυτής μέσω της κατάθεσης απόψεων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από σχολεία της επαρχίας και της Αττικής.

Επιμέρους στόχοι είναι να ερευνηθεί αν και πόσο γρήγορα προσαρμόστηκε η εκπαιδευτική κοινότητα στη νέα κατάσταση που επέβαλαν τόσο η εξέλιξη της τεχνολογίας όσο και η αναγκαστική χρήση της λόγω της πανδημίας. Επίσης, στόχος είναι να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποίησαν τις ψηφιακές πλατφόρμες και αν πιστεύουν πως πρέπει να επεκταθεί η χρήση τους και τώρα που οι συνθήκες μαθήματος έχουν επανέλθει στη δια ζώσης μορφή τους. Γενικά, μελετάται κριτικά η συμβολή τους στον τομέα της εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στην πρόοδο των μαθητών και στη βελτίωση της προόδου τους.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στη διάρκεια των δύο περιόδων αναστολής των δια ζώσης μαθημάτων δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί αν δεν υπήρχε η σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση. Η ασύγχρονη ειδικά βοήθησε

στην επικοινωνία ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές και στη διατήρηση του μαθητικού ενδιαφέροντος μέσω της χρήσης των ψηφιακών μέσων και πλατφορμών της. Για το λόγο αυτό κρίνεται αναγκαίο να διατυπωθούν ερωτήματα που την αφορούν ώστε μέσα από τις απαντήσεις των καθηγητών να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα των ψηφιακών πλατφορμών στην επίδοση των μαθητών τόσο κατά τη διάρκεια των δύο αναστολών της εκπαίδευσης όσο και όταν επανήλθαν στη δια ζώσης μορφή εκπαίδευσης.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας μπορούν να διατυπωθούν ως εξής:

-Πώς κρίνουν οι εκπαιδευτικοί τη χρήση της εξ ΑΕ και την αποτελεσματικότητάς της τόσο πριν όσο και κατά την περίοδο της πανδημίας;

-Ποια κρίνουν ως πλεονεκτήματα και ποια ως μειονεκτήματα που εντόπισαν να παρέχει η χρήση των e me και e class στην εκπαιδευτική διαδικασία και με ποια κριτήρια τις επέλεξαν;

-Πώς αξιοποιήθηκε η χρήση των ψηφιακών πλατφορμών από τους καθηγητές όσον αφορά στην επικοινωνία, στην αποστολή εργασιών και στην ανατροφοδότηση και πόσο αποτελεσματική κρίνουν τη χρήση των ψηφιακών πλατφορμών στην πρόοδο των μαθητών τους και στη βελτίωση των βαθμολογιών τους;

-Ποιες είναι οι προτάσεις τους για τη βελτίωση των ψηφιακών εργαλείων, ώστε να ενισχυθεί η πρόοδος των μαθητών;

1.7 Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διερευνώντας την αξιολόγηση των δύο ψηφιακών πλατφορμών επιλέχθηκε μια συγκεκριμένη δομή για την εργασία προκειμένου να γίνει κατανοητό πως οι δύο αυτές ψηφιακές πλατφόρμες εντάσσονται στην εξ ΑΕ και να αναδειχθεί η αιτία που κάνει αναγκαία τη χρήση τους κατά τη διάρκεια της διακοπής των μαθημάτων και της μετέπειτα εφαρμογής της τηλεεκπαίδευσης.

Αρχικά, χωρίστηκε σε τέσσερα κεφάλαια από τα οποία το πρώτο αποτελεί το θεωρητικό κομμάτι και αναφέρεται γενικά στις αλλαγές που επέφερε η τεχνολογία στην εκπαίδευση πριν την αναγκαστική της χρήση λόγω πανδημίας, στην πολιτική που εφάρμοσε η ευρωπαϊκή ένωση για την ψηφιακή εκπαίδευση και πώς τελικά μεταβήκαμε στην εξ ΑΕ την περίοδο της πανδημίας. Αναφέρθηκαν η αφορμή της έρευνας, ο σκοπός και τα ερευνητικά προβλήματα και στη συνέχεια περάσαμε στο δεύτερο κεφάλαιο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατέθηκαν κάποιοι ορισμοί σχετικοί με το θέμα που θα αναφέρονται συχνά, οπότε ήταν αναγκαίο να παρατεθούν. Για παράδειγμα τι είναι εξ ΑΕ, η σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση, η ηλεκτρονική μάθηση και οι ψηφιακές πλατφόρμες (e me, e class) .

Στο τρίτο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης αναζητήθηκαν έρευνες με παρεμφερές θέμα στην ελληνική στην διεθνή βιβλιογραφία ώστε να παρατηρηθεί αν υπάρχει βιβλιογραφικό κενό που θα μπορούσε η παρούσα εργασία να καλύψει. Έτσι, οδηγηθήκαμε στην ανάγκη διερεύνησης του θέματος της παρούσας εργασίας. Στο τέταρτο κεφάλαιο του σχεδιασμού της έρευνας περιγράφηκε η μέθοδος της δειγματοληψίας, το δείγμα της έρευνας και το εργαλείο συλλογής των δεδομένων. Κατόπιν παρατίθενται αναλυτική περιγραφή της διεξαγωγής της έρευνας και της ανάλυσης των δεδομένων και στο τέλος διαπιστώνεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία της έρευνας και δίνονται ορισμένες προτάσεις για επόμενη έρευνα σχετικά με το παρόν θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο ένα δεύτερο κεφάλαιο το οποίο θα επεξηγεί έννοιες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν και εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται ώστε να γίνει περισσότερο προσιτή και κατανοητή η σημασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αλλά και των μεθόδων που εφαρμόστηκαν όλο αυτό το διάστημα της αναστολής των εκπαιδευτικών βαθμίδων της χώρας.

2.1 Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση εμφανίστηκε πριν από 150 χρόνια. Λόγω της ανάπτυξης των μεταφορικών μέσων και των τηλεπικοινωνιών, οι οποίες ευνοήθηκαν μετά τη βιομηχανική επανάσταση. Στο παρελθόν έχει γίνει χρήση όρων όροι όπως: Εκπαίδευση και σπουδές μέσω αλληλογραφίας, Σπουδές κατ' οίκον, Ανεξάρτητες Σπουδές, Εξ αποστάσεως διδασκαλία (Μαυροειδής, Γκιόσος & Κουτσούμπα, 2014)

Το πρώτο Ανοικτό Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε το 1970 στην Βρετανία και η επιτυχία του παρότρυνε πολλές χώρες, όπως Αμερική, Καναδά, Κίνα, να ακολουθήσουν αυτό το παράδειγμα. Αποτέλεσε μια καινοτόμο εφαρμογή με προώθηση της δια βίου μάθησης και την παροχή δεύτερης ευκαιρίας σπουδών σε άτομα που δεν κατάφεραν σε νεώτερη ηλικία και φυσικά είχε μικρότερο κόστος σε σχέση με τα συμβατικά πανεπιστήμια (Κουστουράκης, Λιοναράκης & Ρέππα 2006).

Οι πιο πολλοί ορισμοί της εξ αποστάσεως αναφέρονται στην απόσταση των δύο εμπλεκομένων, καθηγητή και μαθητή, στον τρόπο με τον οποίο μεταφέρεται η πληροφορία προς τους μαθητές, και στα μέσα επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται (Λιοναράκης, 2006). Η εξ ΑΕ είναι πολυμορφική και ευέλικτη αφού μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης, ανεξαρτήτως ηλικίας και μπορεί να έχει εφαρμογή σε όλες τις ομάδες του πληθυσμού, με ελευθερία να επιλέξει τον τρόπο αποστολής της πληροφορίας και επικοινωνίας των δύο μερών (Λιοναράκης, 2006). Πρόκειται δηλαδή για έναν τομέα που σχετίζεται με τα παιδαγωγικά, τον τεχνολογικό τομέα και την οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας και προσδοκά να παρέχει εκπαίδευση, χωρίς να πρέπει κάποιος να είναι κάποιος φυσικά παρών στον χώρο (Οικονόμου, 2020).

Σύμφωνα με τον Ματραλή (1999) είναι ένα σύστημα εκπαίδευσης που παρέχει ευκαιρίες μάθησης στα άτομα που δεν μπορούν να συμμετέχουν στην παραδοσιακή μορφή εκπαίδευσης. Επίσης, σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2006) καταφέρνει να κινητοποιεί τον εκπαιδευόμενο και να του δείξει τον τρόπο αυτόνομης μάθησης ώστε να μάθει σταδιακά να διαχειρίζεται τη γνώση. Ο Dohmen (όπ.αναφ.στο Keegan,

2001) υποστηρίζει ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μια μορφή αυτομόρφωσης κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί αναλύουν το αντικείμενο διδασκαλίας τους και καθοδηγούν συμβουλευοντας τους μαθητές τους ώστε να μειωθεί το περιθώριο λάθους. Οι Barker, Frisbie και Patrick (1989) επισημαίνουν ότι καθηγητές και μαθητές στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν βρίσκονται στον ίδιο γεωγραφικό χώρο κι έτσι η διδασκαλία γίνεται με ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, με τον καθηγητή να έχει τον ρόλο του καθηγητή συμβούλου και καθοδηγητή. Σύμφωνα με τους Βαρσαμίδου και Ρες (2004) η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί μέθοδο θεμελιακή των ανοικτών συστημάτων εκπαίδευσης και διαφοροποιείται από τα συμβατικά. Μπορεί δηλαδή να περιορίσει τις δυσκολίες που παρουσιάζονται με τις παραδοσιακές μεθόδους και να διευρύνει ορίζοντες, αλλά χωρίς να ανταγωνίζεται τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας.

Σύμφωνα με τον Ally (2004), το αν θα έχει η εξ ΑΕ αποτελεσματικότητα δεν εξαρτάται τόσο από τα τεχνολογικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν όσο από τις παιδαγωγικές μεθόδους που θα χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτής και το πώς θα σχεδιάσει το εκπαιδευτικό του υλικό, ώστε να αφομοιωθεί καλύτερα η πληροφορία και η γνώση στους εκπαιδευόμενους. Ταυτόχρονα, προωθεί τη δια βίου μάθηση αφού παρέχει τη δυνατότητα στους μαθητές να έχουν πρόσβαση στη γνώση οπουδήποτε και οποτεδήποτε επιθυμούν. Προωθείται δηλαδή η ανεξάρτητη μάθηση και οι μαθητές προσαρμόζονται με βάση τις αλλαγές που συμβαίνουν στη ζωή τους. Όπως επεσήμανε ο Horton (2000), ένα βοηθητικό εργαλείο που χρησιμοποιείται είναι ο χωρισμός του εκπαιδευτικού υλικού και της ύλης σε μέρη ώστε να αφομοιώνεται ευκολότερα και να κατανέμεται σε ενότητες παραδιδόμενες σε κάθε μάθημα.

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω προσεγγίσεις η εξ ΑΕ δεν είναι κάτι νέο. Εφαρμόζεται εδώ και χρόνια με διάφορες μορφές, ανάλογα την εποχή και τα μέσα που διέθεταν κατά καιρούς οι άνθρωποι. Όλα σχεδόν συγκλίνουν στο γεγονός ότι η εξ αποστάσεως συνδυάζει δασκαλοκεντρικό και μαθητοκεντρικό τρόπο διδασκαλίας, αφού ούτε η απλή διδασκαλία αρκεί για να ολοκληρωθεί η παροχή γνώσης, αλλά χρειάζεται και η ενεργός συμμετοχή του μαθητή, ούτε ο μαθητής μπορεί μόνος και χωρίς την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού να βρει τον δρόμο προς τη γνώση μέσα από τις πολλές πληροφορίες που λαμβάνει. Όπως λοιπόν φαίνεται είναι απαραίτητο να μελετηθεί η εξ ΑΕ και οι διάφορες μορφές που λαμβάνει σήμερα, γιατί πλέον λόγω της κατάστασης της πανδημίας λέγοντας «απόσταση» δεν αναφερόμαστε τόσο στην φυσική απόσταση λόγω γεωγραφικής κατανομής, αλλά στην ψυχολογική και κοινωνική απομόνωση (Bates, 2005). Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω την περίοδο της πανδημίας δεν υπήρχε ο απαραίτητος χρόνος για την οργάνωση ενός μαθήματος από απόσταση. Ένα τέτοιο μάθημα απαιτεί οργάνωση 6 με 9 μήνες (Bates, 2005).

Επίσης, πρέπει να συνεργαστούν άτομα με εξειδίκευση και να παρέχεται τεχνική υποστήριξη, κάτι που απουσιάζει από τις βαθμίδες εκπαίδευσης της χώρας. Γι' αυτό ο όρος που χρησιμοποιήθηκε είναι Επείγουσα εξ Αποστάσεως Διδασκαλία – Emergency Remote Teaching (CRLT, 2020). Ήταν δηλαδή λόγω της κρίσης μια έκτακτη κατάσταση που ανάγκασε τη μεταφορά του παραδοσιακού μαθήματος από κοντά σε εξ αποστάσεως μέσω μιας ψηφιακής πλατφόρμας τηλεεκπαίδευσης (Hodges et al. , 2020). Έτσι, κλασικά παραδοσιακά μαθήματα μετατράπηκαν λόγω ανάγκης σε μαθήματα από απόσταση.

2.2 Σύγχρονη, Ασύγχρονη και Μεικτή εξ ΑΕ

Επειδή συχνά γίνεται λόγος για αυτές τις τρεις μορφές της εξ ΑΕ κρίνεται ορθό να καθορίσουμε την καθεμιά από αυτές, ώστε στη συνέχεια ομαλά να περάσουμε στις έννοιες που καλείται η παρούσα εργασία να αναπτύξει, δηλαδή τις πλατφόρμες e class και e me.

Σύγχρονη εξ ΑΕ: Σύμφωνα με τους Καμπουράκη και Λουκή (2006) παρέχει σε καθηγητές και μαθητές τη δυνατότητα ν' αλληλεπιδρούν σε πραγματικό χρόνο, χωρίς να παίζει ρόλο ο τόπος που βρίσκονται. Οι συμμετέχοντες μπορούν να εκμεταλλευτούν την τηλεδιάσκεψη κι έτσι να πετύχουν την άμεση επικοινωνία (Κόλλιας, 2006). Με αυτό τον τρόπο η διδασκαλία παρουσιάζει ομοιότητες με τη παραδοσιακή δια ζώσης διδασκαλία, καθώς η επικοινωνία των δύο μερών (εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου) πραγματοποιείται την ίδια στιγμή, αλλά σε διαφορετικό χώρο.

Σύμφωνα με τον Οικονόμου (2020) στη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ο δάσκαλος παραδίδει την ύλη του ζωντανά και η χρήση «δωματίου ζωντανής συζήτησης» τον βοηθά στην αμφίδρομη επικοινωνία με τον μαθητή. Ορισμένες εφαρμογές της σύγχρονης εξ Αε είναι η επικοινωνία των δύο μερών, η εισήγηση νέων εννοιών, η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, η συνδιδασκαλία με κοινό θέμα, η επανάληψη με στόχο την εμπέδωση της ύλης, επίλυση αποριών, η διεξαγωγή διαλόγου των εκπαιδευτικών και μαθητών, αλληλεπίδραση και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (Ρίζου & Ξένου, 2021).

Ασύγχρονη εξ ΑΕ: Σύμφωνα με τον Αναστασιάδη (2008) η παράδοση του διδακτικού υλικού και η εκμάθηση αυτού συμβαίνουν σε διαφορετικό χρόνο και χώρο παρέχοντας ευελιξία στον τρόπο και τον ρυθμό μάθησης του υλικού από τον εκπαιδευόμενο. Σε αυτή τη μορφή, όσοι συμμετείχαν (εκπαιδευτές-εκπαιδευόμενοι) δεν μπορούσαν να έχουν άμεση επικοινωνία (ασύγχρονη) και το εκπαιδευτικό υλικό ήταν ψηφιακό. Παρέχεται στο μαθητή κατά κανόνα με την βοήθεια υπηρεσιών που

προσφέρει το διαδίκτυο είτε σιγά σιγά σύμφωνα με την οργάνωση του μαθήματος, κατά το οποίο ο εκπαιδευτής καθορίζει τον τρόπο και τον ρυθμό της διδασκαλίας, είτε ολόκληρο στην έναρξη του μαθήματος, όπου ο μαθητής κάνει πρόγραμμα ατομικά με βάση τον ρυθμό μάθησης (Ιστοσελίδα Υπουργείου Παιδείας).

Η ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση εδράζεται σε συγκεκριμένα εργαλεία και σε διαμορφωμένους δικτυακούς τόπους όπου πραγματοποιούνται τα ηλεκτρονικά μαθήματα και οι εικονικές τάξεις. Τα εργαλεία έχουν ονομασία «Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης» (Learning Management Systems – L.M.S.), αλλά ονομάζονται και «Πλατφόρμες Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης. Όπως αναφέρει ο Οικονόμου(2020) η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι πιο διαδεδομένη, γιατί παρέχει πολλές δυνατότητες, όπως το ότι μπορεί να αναρτά ο εκπαιδευτικός το υλικό του με συνοδεία πηγών και ασκήσεων, ο μαθητής να το μελετά σε χρόνο που επιθυμεί, να υποβάλλει ερωτήσεις, να διεξάγεται διάλογος με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, να επιλύονται οι ασκήσεις του καθηγητή από τον μαθητή σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει ορίσει και να αξιολογούνται αυτές μέσω ανατροφοδότησης που αποστέλλει ο καθηγητής. Ταυτόχρονα μπορούν να γίνονται βιντεο-μαθήματα όπου ο καθηγητής θα αναλύει έννοιες αξιοποιώντας πολυμέσα. Τέλος, υπάρχουν και οι ψηφιακές δοκιμασίες ώστε οι μαθητές να αυτοαξιολογούνται και να παρατηρούν την πορεία της μάθησης

Σύμφωνα με τον Μουζάκη (2006), οι πλατφόρμες της ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης περιλαμβάνουν πολλά εργαλεία με τα οποία διαχειρίζονται τα μαθήματα, καθώς και εργαλεία πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας. Οι ευκαιρίες που παρέχουν τα συστήματα αυτά είναι αρχικά το πόσο εύκολο είναι να έχει κάποιος πρόσβαση στις ιστοσελίδες και στη χρήση αρχείων, εικόνων, ήχου και βίντεο. Η επικοινωνία παρέχεται ασύγχρονα μέσα από το e mail, τους πίνακες ανακοινώσεων και τις ομάδες συζήτησης. Η μαθησιακή διαδικασία στηρίζεται και μέσα από εργαλεία για την παρακολούθηση της προόδου του μαθητή, όπως οι δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης. Παράλληλα, παρέχονται εργαλεία διαχείρισης εγγραφών, online βαθμολόγησης και υπηρεσία help desk για την υποστήριξη του μαθητή και καθηγητή και απάντηση σε ερωτήματα. Έτσι, δημιουργείται ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που συμβάλλει στην παρουσίαση του υλικού από τον καθηγητή και τη διαχείριση της διαδικασίας.

Μεικτή- Συνδυαστική Εξ ΑΕ: Η ασύγχρονη και η σύγχρονη τηλεεκπαίδευση μπορούν να εφαρμοστούν παράλληλα, αφού στην ουσία αλληλοσυμπληρώνονται (Αναστασιάδης, 2008). Η Μεικτή εξ ΑΕ συνδυάζει δηλαδή σύγχρονη και ασύγχρονη διδασκαλία, ώστε οι μαθητές να είναι ευέλικτοι και να μαθαίνουν με βάση τον δικό τους ρυθμό και παράλληλα να μπορούν να επικοινωνούν με τον καθηγητή και τους υπόλοιπους μαθητές της τάξης τους υλοποιώντας αλληλεπίδραση (Ρίζου & Ξένου, 2021).

2.3 Ηλεκτρονική μάθηση (e-learning)

Ο αιώνας μας λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας σηματοδοτείται από πολλές αλλαγές και ειδικά στους τρόπους που παρέχεται η διδασκαλία, η μάθηση και η επικοινωνία. Το e learning θεωρείται ως μία πρωτοποριακή και ρηξικέλευθη μέθοδος παροχής γνώσης, η οποία διαμορφώνεται με ταχύτατους ρυθμούς και προσαρμόζεται σε πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, γιατί βοηθά μέσω του διαδικτύου και των ΤΠΕ να αποκτηθούν από τους μαθητές γνώσεις και δεξιότητες (Καμπουράκης & Λουκής, 2006). Αποτελεί μορφή διδασκαλίας και μάθησης η οποία αξιοποιώντας ηλεκτρονικά εργαλεία βοηθά την πρόσβαση, προωθεί την διαδικασία και βελτιώνει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης. Προσφέρει δηλαδή ευελιξία χρόνου και χώρου, αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού και μαθητή, διαδραστικότητα με το παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό και προσβασιμότητα σε αυτό (Μακρή & Βλαχόπουλος, 2017).

Ο όρος e-Learning οδηγεί στην απαραίτητη προϋπόθεση χρήσης υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο, ώστε να μπορεί να γίνει η πρόσβαση σε πληροφορίες και προγράμματα που είναι απαραίτητα και ενδεδειγμένα για την επίτευξη της μάθησης. Ο όρος δηλαδή δηλώνει τις μορφές μάθησης που χρησιμοποιούν ηλεκτρονικού είδους εργαλεία για να δείξουν και να διανείμουν το εκπαιδευτικό υλικό, καθώς και για τη βοήθεια της διαδραστικότητας των μελών που συμμετέχουν (Kerres, 2001). Άρα, χρησιμοποιώντας αυτόν τον όρο εννοούμε μια μορφή της Εξ ΑΕ η οποία διακρίνεται σε μαθήματα που μοιάζουν με την παραδοσιακή διδασκαλία, την ανεπίσημη μάθηση κατά την οποία αναζητά ο μαθητής πληροφορίες ανεξαρτήτως της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τη μικτή μάθηση στην οποία συνδυάζεται η διαδικτυακή με την παραδοσιακή διδασκαλία, τις κοινότητες μέσω των οποίων γίνεται διάλογος και οι μαθητές μαθαίνουν μέσω αυτού και τη δικτυακή μάθηση κατά την οποία γίνεται αλληλεπίδραση μαθητών και καθηγητών για πολλά θέματα (Siemens, 2004).

Είναι η εκπαίδευση μέσω ψηφιακών μέσων, τεχνολογικών και διαδικτυακών εφαρμογών, με στόχο την αποτελεσματική εκπαίδευση του μαθητή. Μπορεί να έχει τη μορφή αυτοδιδασκαλίας με συνδυασμό βιβλίων και διαδικτυακών εφαρμογών, σύγχρονα και ασύγχρονα. Στη σύγχρονη ο εκπαιδευτικός αλληλεπιδρά σε αληθινό χρόνο με το μαθητή και μοιάζει αρκετά με τον κλασικό τρόπο εκπαίδευσης. Στην ασύγχρονη τα δύο μέρη βρίσκονται σε διαφορετικό χώρο και χρόνο. Ο καθηγητής διαμοιράζει το υλικό που έχει συντάξει μέσω πλατφόρμας. Ο μαθητής επιλέγει τότε θα το μελετήσει και επικοινωνεί με τον καθηγητή ασύγχρονα μέσω e mail (Μακρή & Βλαχόπουλος, 2017).

Σύμφωνα με τον Nicols (όπ. αναφ. στον Σοφό, 2015), η ηλεκτρονική μάθηση δημιουργεί νέο μαθησιακό εργαλείο που κάνει πιο εύκολη την μαθησιακή διαδικασία

και βρίσκει εφαρμογή σε πολλούς διδακτικούς τρόπους. Η μέθοδος αυτή διδασκαλίας είναι σημαντική καθώς βοηθά τη μορφή εκπαίδευσης στην οποία συνυπάρχει τόσο η δια ζώσης όσο και η εκπαίδευση από απόσταση. Πρωταρχική θέση έχει ο τρόπος προσέγγισης της ιδιαίτερης αυτής κατάστασης. Η σωστή επιλογή των κατάλληλων εργαλείων και ο τρόπος λειτουργίας τους πρέπει να ακολουθεί έναν κατάλληλο παιδαγωγικό σχεδιασμό και όχι το αντίθετο. Όπως αρμόζει σε κάθε εκπαιδευτική διαδικασία, έτσι και στην ορθά διαρθρωμένη ηλεκτρονική μάθηση αρμόζει να παρέχονται ευκαιρίες στο μαθητή ώστε να υπάρχει η επαφή με το εκπαιδευτικό μέσο και με το προς διδασκαλία μάθημα.

Με στόχο την πιο εύκολη μετάδοση της γνώσης και την κάλυψη της ανάγκης για συνεχή επιμόρφωση, σήμερα έχει αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό το διαδίκτυο στη μαθησιακή διαδικασία σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Χρησιμοποιούνται ψηφιακές πλατφόρμες προσαρμοσμένες στις διδακτικές μεθόδους οι οποίες προσφέρουν στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να μεταδίδει και ασύγχρονα τη γνώση του και να επικοινωνεί με τους μαθητές του. Τέτοιες πλατφόρμες είναι και Συστήματα Διαχείρισης της Μάθησης. Είναι διαδικτυακά περιβάλλοντα που αξιοποιούνται για την πραγματοποίηση της ηλεκτρονικής μάθησης και βοηθούν ως ψηφιακό συμπλήρωμα της παραδοσιακής τάξης ή χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση ενός μαθήματος από το διαδίκτυο χωρίς να γίνεται συνάντηση από κοντά (Watson, 2007). Ένα ΣΔΜ βοηθά και στην οργάνωση του μαθήματος και στην παρακολούθηση της προόδου συνδυάζοντας διάφορα εργαλεία και παρέχοντας τις υπηρεσίες του σε εγγεγραμμένους χρήστες μέσω ταυτοποίησης κωδικού ώστε να είναι ένα προστατευμένο περιβάλλον. Σύγχρονα ή ασύγχρονα επικοινωνούν μεταξύ τους οι συμμετέχοντες, αναθέτονται εργασίες και οργανώνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι (Σφαντού, 2021).

Όσον αφορά στα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν σε πολλές χώρες του κόσμου την περίοδο της πανδημίας, η Σφακιωτάκη (2021) έκανε έρευνα για να μελετήσει ποια επελέγησαν να εφαρμοστούν. Στο Βέλγιο χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα e-class.be με παιδαγωγικούς και εκπαιδευτικούς πόρους για εκπαιδευτικούς, η Klascement, εθνική πλατφόρμα OER που περιέχει πόρους από προσχολική μέχρι εκπαίδευση ενηλίκων. Στην Κύπρο ο ιστότοπος schools.acy.cy παρείχε πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό όλων των επιπέδων εκπαίδευσης. Στη Φιλανδία ο ιστότοπος της Υπηρεσίας Εκπαίδευσης OPH.fi κάλυπτε τις ανάγκες των συμμετεχόντων και στη Γερμανία το Onlinelernen περιείχε εκπαιδευτικά βίντεο με βάση το πρόγραμμα σπουδών και το Bildungsserver περιείχε διαδικτυακά εργαλεία και υλικό στήριξης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στο Λουξεμβούργο το Multi Script παρείχε ψηφιακό διδακτικό υλικό για να προωθηθούν τα προγράμματα

σπουδών. Στη Βουλγαρία χρησιμοποιήθηκε εκτός της ηλεκτρονικής τάξης και η e-ContestRepository, η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη εκπαιδευτικών, στην οποία δημοσιεύονται μαθήματα, βίντεο, ασκήσεις, εργασίες ατομικές ή ομαδικές, ανατροφοδοτήσεις. Στην Ισπανία υπήρξε διαδικτυακό κανάλι που παρουσίαζε μαθήματα και το Procomun που περιείχε συλλογή αντικειμένων μάθησης σε διάφορες μορφές για την υποστήριξη των μαθητών και καθηγητών. Ανάλογα και η Πορτογαλία είχε μαθήματα μέσω τηλεόρασης και το Apoio a Escola για την στήριξη των σχολείων στη χρήση μεθοδολογιών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στην Κίνα μέσω της εθνικής πλατφόρμας Cloud για εκπαιδευτικούς πόρους, εξυπηρέτησε τους μαθητές και εκπαιδευτικούς, όπως και η τάξη Tencent στην οποία παρακολουθούσαν μαθήματα το 81% των μαθητών στο Wuhan. Χρησιμοποίησαν 22 διαδικτυακές πλατφόρμες για παροχή μαθημάτων σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Επειδή λόγω της πανδημίας αυτή η δυνατότητα της ψηφιακής επιλογής και των μέσων που παρείχε αποδείχθηκε πολύ σημαντική, παρακάτω θα διερευνήσουμε δυο ψηφιακές πλατφόρμες(e class και e me) που χρησιμοποιήθηκαν στην περίοδο αναστολής των μαθημάτων και συνεχίζουν ακόμα και σήμερα. Η ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση βασίζεται στο δίκτυο και στο ότι μπορεί ο ενδιαφερόμενος να έχει πρόσβαση στο υλικό όποτε επιθυμεί. Το λογισμικό που χρησιμοποιείται για να πραγματοποιηθεί αυτή η δυνατότητα ονομάζεται πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης ή σύστημα διαχείρισης μαθησιακού υλικού LMS (Learning Management System). Οι απαιτήσεις που ικανοποιούν οι πλατφόρμες ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης είναι η υποστήριξη ομαδοποίησης χρηστών με πιστοποίηση, η δημιουργία «δωματίων συζήτησης» για ασύγχρονη επικοινωνία, η ύπαρξη υπηρεσιών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η δυνατότητα αποθήκευσης υλικού του μαθήματος και μάλιστα σε εκτυπώσιμη μορφή με φιλικό περιβάλλον (Περικλέους & Τασιοπούλου, 2010).

	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΙΣΜΩΝ
Εξ ΑΕ	<ul style="list-style-type: none"> -Απευθύνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες -Προσφέρει ευκαιρίες μάθησης σε όλους -Αποτελεί και μορφή αυτομόρφωσης -Χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα -Υπάρχει η καθοδήγηση από τον καθηγητή σύμβουλο -Απαραίτητη η χρήση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού

Επείγουσα εξ ΑΕ	Λόγω έκτακτης κατάστασης το παραδοσιακό μάθημα μεταφέρεται σε μορφή εξ αποστάσεως μέσω ψηφιακής πλατφόρμας, αλλά χωρίς τον σχεδιασμό που απαιτεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση
e-learning	<ul style="list-style-type: none"> -Πρωτοποριακή μέθοδος παροχής γνώσης μέσω διαδικτύου με χρήση Η/Υ -Αξιοποίηση ηλεκτρονικών εργαλείων -Ευελιξία χώρου και χρόνου -Διάδραση και ευελιξία -Διαμοιρασμός υλικού μέσω πλατφόρμας -Συστήματα διαχείρισης μάθησης -Πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης (LMS)
Σύγχρονη εξ ΑΕ	Καθηγητές και μαθητές αλληλεπιδρούν σε πραγματικό χρόνο μέσω τηλεδιάσκεψης
Ασύγχρονη εξ ΑΕ	<ul style="list-style-type: none"> -Παράδοση διδακτικού υλικού και εκμάθηση αυτού σε διαφορετικό χρόνο -Ψηφιακά εργαλεία και Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης παρέχουν δυνατότητες επικοινωνίας και ανατροφοδότησης
Μεικτή εξ ΑΕ	<ul style="list-style-type: none"> -Συνδυασμός σύγχρονης και ασύγχρονης -Προσφέρει ευελιξία και αλληλεπίδραση

Πίνακας 2: Βασικά σημεία ορισμών

2.4 Ψηφιακή πλατφόρμα e class

Σύμφωνα με τους Γκιόσο και Παναγιωτακόπουλο (2020), ο υπολογιστής είναι το μέσο που βοηθά τον άνθρωπο να επεκτείνει τη δύναμη του νου του και ταυτόχρονα δημιουργεί μια νέα παράμετρο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με τις πολυμεσικές εφαρμογές του υπολογιστή παρουσιάζεται το μάθημα με ελκυστικό τρόπο και βοηθά στην αλληλεπίδραση του μαθητή με τον καθηγητή και το εκπαιδευτικό υλικό (Ράπτης & Ράπτη, 2013). Χάρη στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και κυρίως στο σχολείο, δημιουργούνται περιβάλλοντα μάθησης που βοηθούν την εύκολη πρόσβαση

στην γνώση και κεντρίζουν θετικά το ενδιαφέρον του μαθητή (Αποστόλου, Παπαστεργίου & Αντωνίου, 2014).

Η Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη είναι μια εξελιγμένη ψηφιακή πλατφόρμα εκπαίδευσης που προορίζεται για μαθητές και εκπαιδευτικούς και χρησιμοποιείται καθημερινά στα σχολεία όλης της χώρας. Είναι ένα ευέλικτο και απλό στη χρήση ψηφιακό περιβάλλον που βοηθά τη μάθηση, την επικοινωνία και τη συνεργασία, υποστηρίζοντας πολλά σενάρια εκπαίδευσης (ιστοσελίδα Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου). Η πλατφόρμα αυτή παρέχει ασφάλεια στον τρόπο δικτύωσης, ανταλλαγής αρχείων και είναι ο χώρος όπου μαθητές και εκπαιδευτικοί δημοσιεύουν τις εργασίες τους. Αποτελεί σύστημα το οποίο διαχειρίζεται τα ηλεκτρονικά μαθήματα, είναι βασισμένο στη φιλοσοφία του ανοικτού κώδικα GUNET και γίνεται με τη χρήση φυλλομετρητή. Οι μαθητές συνδέονται μέσα από έναν προσωπικό λογαριασμό που διαθέτουν από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και ο καθηγητής με τα εργαλεία που του παρέχει η πλατφόρμα σχεδιάζει το μάθημα (Ρίζου & Ξένου, 2021). Στη χώρα μας, η πλατφόρμα αυτή είναι προϊόν της Ομάδας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και προσφέρθηκε στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο. Είναι μέρος του συνόλου των προσπαθειών για την αξιοποίηση της Τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η πλατφόρμα Open eClass είναι ένα Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων και αποτελεί την πρόταση του Ακαδημαϊκού Διαδικτύου (GUnet) για την υποστήριξη Υπηρεσιών Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης. Ο εκπαιδευτικός μπορεί όποτε επιθυμεί να κάνει ανακοινώσεις για το μάθημά του, οι οποίες μπορεί να είναι σχετικές με διευκρινήσεις, ασκήσεις, πίνακες, χάρτες, ιστορικές πηγές, βιβλιογραφία, άλλους δικτυακούς τόπους για πληροφορίες κ.ά.. Από εκεί μπορεί να ελέγχει την εξέλιξη του μαθήματος, πληροφορούμενος για την οποιαδήποτε ενέργεια των παιδιών και την πορεία τους πάνω στις ασκήσεις που τους έχει θέσει (Τσιμπάνης, 2005).

Μαθητές και εκπαιδευτικοί έχουν πρόσβαση στη πλατφόρμα η-τάξη, ως πιστοποιημένοι χρήστες μέσω του λογαριασμού που διαθέτουν στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, όποτε θέλουν και από όποια σταθερή ή φορητή συσκευή (υπολογιστή, ταμπλέτα, κινητό τηλέφωνο). Στην σχολική χρονιά 2019-20, περισσότεροι από 38.000 μαθητές είχαν λογαριασμό στην πλατφόρμα και συνδέονταν σε ηλεκτρονικά μαθήματα που δημιουργούνταν συνολικά από περισσότερους από 15.000 εκπαιδευτικούς, σε περίπου 3.500 σχολεία από όλη τη χώρα, αλλά και σε Ελληνικά σχολεία του εξωτερικού. Η Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη αποτελεί ένα ασφαλές, μη-εμπορικό διαδικτυακό περιβάλλον που μπορεί να υποστηρίξει πολλαπλά εκπαιδευτικά σενάρια προσφέροντας τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν εκπαιδευτικά μοντέλα. Ψηφιακά μαθήματα πραγματοποιούνται από ακριτικά νησιά,

ορεινές περιοχές και μεγάλες πόλεις μέσω μιας Ελληνικής πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης. Η Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη χρησιμοποιεί την πλατφόρμα Open e Class, η οποία είναι Ελληνική, αναπτύσσεται μέσα στα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της χώρας και διανέμεται δωρεάν από το 2003 (<https://eclass.sch.gr/files/about.pdf>).

Η πλατφόρμα e class είναι βασισμένη στο λογισμικό ανοικτού κώδικα claroline και το βασικό της χαρακτηριστικό είναι ότι μπορεί να τη χρησιμοποιήσει κάποιος που δεν έχει εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις. Μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί στις ιδιαιτερότητες κάθε μαθήματος και να προσφέρει χάρη στα εργαλεία του ευκολία διαχείρισης. Αυτός που φέρει την ευθύνη για τη δημιουργία των μαθημάτων είναι ο καθηγητής ο οποίος οργανώνει είτε κλειστά (πρέπει ο ίδιος να εγκρίνει την είσοδο), είτε ανοικτά σε εγγραφή (εδώ έχει είσοδο όποιος έχει λογαριασμό και ενεργοποιήσει την είσοδο του) είτε μαθήματα ανοικτά (δηλαδή ελεύθερη πρόσβαση για όποιον επιθυμεί), Ο καθηγητής έχει την πλήρη εποπτεία και ο μαθητής συμμετέχει ενεργά με το εκπαιδευτικό υλικό και σε συζητήσεις (<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2535/790.pdf>).

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν το περιβάλλον της πλατφόρμας:

- ως αποθετήριο πολυμέσων, ασκήσεων, συνδέσμων του μαθήματος]-ως ψηφιακό τόπο όπου μπορούν να αναρτούν ψηφιακά βιβλία, φύλλα εργασίας, βαθμολόγιο
- ως τόπο ασύγχρονης κυρίως επικοινωνίας με τους μαθητές μου και των μαθητών μεταξύ τους
- για να παρέχουν ανατροφοδότηση σε εργασίες
- για να αναρτούν ερωτηματολόγια, ασκήσεις, εργασίες(μέσο αξιολόγησης)
- ως χώρο όπου θα οργανώνονται ομάδες για συζητήσεις και θα κάνουν εργασίες
- ως χώρου παρουσίασης του χρησιμότερου υλικού που χρησιμοποιήθηκε στις εργασίες

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

Εικόνα 1: Το ψηφιακό περιβάλλον της e class

2.5 Ψηφιακή πλατφόρμα e me

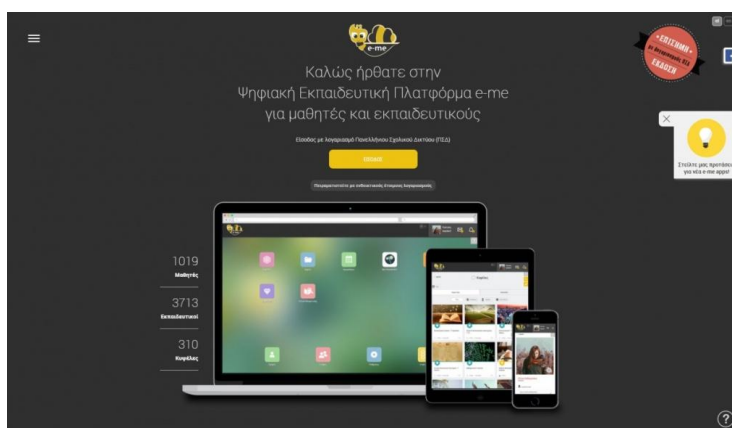
Η ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα e-me συνιστά ένα απλό στην χρήση περιβάλλον, το οποίο παρέχει πληθώρα ψηφιακών μέσων (εργαλεία, εφαρμογές κτλ.) και διευκολύνει την καταχώριση, την διαχείριση και τον διαμοιρασμό εκπαιδευτικού υλικού πάσης φύσεως. Ξεκίνησε τη λειτουργία της το 2015 αλλά χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα το 2020 λόγω της πανδημίας. Αποτελεί ένα συνεργατικό περιβάλλον μάθησης και επικοινωνίας μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας (Καλύβα, 2021). Δύναται να υποστηρίξει κάθε μαθησιακό αντικείμενο, αλλά και περισσότερα του ενός παράλληλα. Μεταξύ άλλων, διαθέτει αποθετήρια, αξιοποιεί διαδραστικό περιεχόμενο, ενισχύει την αλληλεπίδραση και την διασύνδεση των συμμετεχόντων και εξασφαλίζει την δυνατότητα ασύγχρονης, αλλά και σύγχρονης επικοινωνίας μεταξύ τους. Επίσης, επιτρέπει τον αυστηρό καθορισμό ρόλων και επιπέδων προσβάσεως (<https://dschool.edu.gr>).

Η Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα e me αποτελεί, όπως πληροφορεί η επίσημη ιστοσελίδα της (<https://auth.e-me.edu.gr/>), ένα ασφαλές, ολοκληρωμένο ψηφιακό περιβάλλον, το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευομένους καθώς το χρησιμοποιούν μόνο πιστοποιημένοι/ταυτοποιημένοι χρήστες. Έχει ως στόχο την ενίσχυση της μάθησης και βοηθά την επικοινωνία και τη συνεργασία των μελών της σχολικής κοινότητας. Η e me σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε από την Διεύθυνση Στρατηγικής και Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ITYE) – «Διόφαντος» (<https://www.cti.gr/el/>), στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Ψηφιακό Σχολείο». Σύμφωνα με τον Σταυρίδη (2021), η e me δημιουργήθηκε για να λειτουργήσει α) ως ένα προσωπικό περιβάλλον εργασίας δασκάλου και μαθητή, β) ως ένας ασφαλής χώρος που θα ανταλλάσσουν αρχεία και θα μπορούν να επικοινωνούν, γ) ως ένας χώρος δικτύωσης των συμμετεχόντων, δ) ως ένα πλαίσιο υποδοχής εφαρμογών και ε) ως ένας χώρος όπου θα αναδεικνύεται η εργασία των καθηγητών, μαθητών και γενικά των σχολείων.

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

Το περιβάλλον της e me παρέχει ένα φιλικό και ασφαλές περιβάλλον σε πιστοποιημένους χρήστες με τη δυνατότητα δημιουργίας ενός κοινωνικού δικτύου και χώρων συνεργασίας από μαθητές και εκπαιδευτικούς (κυψέλες). Η κάθε κυψέλη έχει τα δικά της μέλη, έναν «τοίχο» για επικοινωνία αυτών, αρχεία που μοιράζονται και εφαρμογές. Παρέχεται η δυνατότητα ασύγχρονης επικοινωνίας μέσω μηνυμάτων (eme chat και «τοίχος»), σύστημα e portfolio, διασύνδεση με το Φωτόδεντρο και γενικά εφαρμογές που συνεχώς εμπλουτίζονται (Λεξικό νοηματικής, ηλεκτρονική ψηφοφορία κ.α) (dschool.edu.gr). Υπάρχει και η εφαρμογή e me assignments μέσω της οποίας αναθέτει ο εκπαιδευτικός εργασίες και μέσα από την Κυψέλη ο χρήστης παρακολουθεί τις εργασίες που έχουν ανατεθεί στους υπολοίπους, να υποβάλλει απαντήσεις και να λαμβάνει ανατροφοδότηση (Καλύβα, 2021).

Σύμφωνα με τον Μακροδμήμο (2020) ανήκει στα Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (LMS Learning Management Systems) και είναι ένα ψηφιακό περιβάλλον που προορίζεται για μάθηση, επικοινωνία και συνεργασία μελών της σχολικής κοινότητας. Τα μέλη συνδέονται ασφαλώς, αλληλεπιδρούν, χρησιμοποιούν τις εφαρμογές της πλατφόρμας με σκοπό την μάθηση. Τον Μάρτιο του 2020 αριθμούσε 11428 χρήστες και 1452 κυψέλες. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας προτάθηκε να είναι μια από τις δύο πλατφόρμες για ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση στις δυο βαθμίδες της εκπαίδευσης. Τον Ιούλιο του 2020 αριθμούσε 442000 μέλη και 102038 κυψέλες. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της e me και το Υπουργείο Παιδείας, το 2021 αριθμούνται ως εγγεγραμμένοι χρήστες της e me 501525 μαθητές, 126252 καθηγητές και 170569 κυψέλες (ιστοσελίδα ΥΠΑΙΠΘ).

Εικόνα 2: Το ψηφιακό περιβάλλον της e me

Έχει ως εικονίδιο την μέλισσα, σύμβολο εργατικότητας και την κυψέλη η οποία συμβολίζει την συνεργατική ομάδα. Ο κάθε καθηγητής δημιουργεί μια ιδιωτική κυψέλη, γίνεται ο διαχειριστής της και η κυψέλη είναι ο χώρος στον οποίο τα μέλη

συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν με τους συμμαθητές τους. Στον τοίχο της κυψέλης πραγματοποιούνται αναρτήσεις με ασκήσεις, ερωτήσεις σχετικά με το μάθημα και σχόλια των μαθητών. Ο καθηγητής μπορεί να κάνει το χρονοδιάγραμμα των εργασιών του και να συνδυάζει σύγχρονη και ασύγχρονη μορφή επικοινωνίας. Πρόκειται δηλαδή για ένα διαδικτυακό περιβάλλον όπου μπορεί να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να αξιολογεί ψηφιακές δραστηριότητες (Τζιμογιάννης, 2017).

Μία εφαρμογή της πλατφόρμας είναι η e me content η οποία προσφέρει τη δυνατότητα στον καθηγητή να ελέγχει αν τα παιδιά ασχολήθηκαν και διαθέτει εργαλεία με ασκήσεις (π.χ. memory game, find the word, audio records, fill in the blanks, column). Επίσης, η e me assignments βοηθά στη δημιουργία εργασιών με εξατομικευμένο προσανατολισμό με βάση τις ικανότητες των παιδιών και με βάση τον βαθμό δυσκολίας που οι καθηγητές επιθυμούν να θέσουν (Μακροδμήμος, 2020). Είναι σημαντικό να υπάρχει τρόπος διαφοροποιημένης διδασκαλίας γιατί μέσα σε ένα περιβάλλον συνεκπαίδευσης πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα εξασφάλισης ισότιμης συμμετοχής και πρόσβασης στη γνώση. Έτσι λοιπόν η e me μέσω της e me assignments μπορεί να βοηθήσει προς τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και να λειτουργήσει με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή. Δηλαδή βοηθά στη δημιουργία εξατομικευμένων εργασιών και ασκήσεις με βάση το επίπεδο των μαθητών, γνωστικό και συναισθηματικό, και φυσικά ξεχωριστή ανατροφοδότηση στο κάθε παιδί (Αργυρόπουλος, 2013).

E class	<p>Ψηφιακή πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης</p> <p>Υποστηρίζει την Ασύγχρονη Επικοινωνία</p> <p>Βασισμένη στον κώδικα GUNET</p> <p>Βοηθά μάθηση, επικοινωνία, συνεργασία</p> <p>Γίνεται ανταλλαγή αρχείων, δημοσιεύονται εργασίες</p> <p>Ο καθηγητής οργανώνει τα μαθήματα και επιτρέπει την είσοδο σε πιστοποιημένους χρήστες</p>
---------	---

E me	<p>Ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα</p> <p>Συνεργατικό περιβάλλον μάθησης και επικοινωνίας</p> <p>Δυνατότητα σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης</p> <p>Είσοδος σε πιστοποιημένους χρήστες</p> <p>Ασφαλής χώρος ανταλλαγής αρχείων</p> <p>Κυψέλες= χώροι συνεργασίας</p> <p>E portfolio, e me assignments, e me chat, memory games κλπ</p>
------	---

Πίνακας 3: Βασικά σημεία ορισμών e me και eclass

Στη συνέχεια θα ακολουθήσει το τρίτο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης στο οποίο θα μελετηθούν έρευνες σχετικές με το θέμα της παρούσας εργασίας με σκοπό να μελετηθεί το ενδιαφέρον γύρω από το θέμα και τα αποτελέσματα στα οποία οδηγήθηκαν. Θα παρατεθούν εργασίες τόσο εγχώριας όσο και διεθνούς βιβλιογραφίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παραπάνω κεφάλαιο μελετήθηκαν σε γενικές γραμμές οι αλλαγές που επέφερε η τεχνολογία στον τομέα της εκπαίδευσης, η πολιτική που ακολούθησε η Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την ψηφιακή εκπαίδευση και ο τρόπος εφαρμογής της στην Ελλάδα, όπου λόγω της πανδημίας και του εγκλεισμού στα σπίτια μεταβήκαμε ξαφνικά στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση χωρίς προηγουμένως να υπάρχει ο κατάλληλος σχεδιασμός. Δόθηκαν ορισμοί εννοιών που κρίθηκαν απαραίτητοι για τη διερεύνηση του θέματος της μελέτης λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας e me και της e class.

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να πραγματοποιηθεί βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών που έχουν συναφές θέμα με την παρούσα εργασία (κριτική αξιολόγηση της e me και e class σχετικά με την επιρροή τους στην επίδοση των μαθητών με βάση απόψεις καθηγητών). Το κεφάλαιο χωρίστηκε σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη γίνεται ανασκόπηση σε εγχώριες έρευνες ενώ η δεύτερη βασίζεται σε διεθνή βιβλιογραφία. Στην τρίτη ενότητα γίνεται μια περιληπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και στην τέταρτη γίνεται προσπάθεια να αναδυθεί μέσω των βιβλιογραφικών αναφορών η αναγκαιότητα διερεύνησης του θέματος που πραγματεύεται η παρούσα έρευνα.

3.1 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Το 2022 ο Καλογερόπουλος διεξήγε έρευνα μετά το πέρας της δεύτερης αναστολής μέσω ποσοτικής μεθόδου με αποστολή ερωτηματολογίου σε 126 εκπαιδευτικούς, από αστικές και μη περιοχές, που συμμετείχαν στην σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση κατά τη διάρκεια των δύο αναστολών εκπαίδευσης με θέμα την αξιολόγηση της εξ ΑΕ όπως εφαρμόστηκε το διάστημα 2020-2021. Στόχος του ήταν να αναδείξει τα προβλήματα που συνάντησαν εκπαιδευτικοί και μαθητές κατά τη χρήση των ψηφιακών πλατφορμών και να ερευνήσει αν η χρήση αυτών είχε αντίκτυπο στην πρόδοό τους. Όπως συμπέρανε τα προβλήματα ήταν πολλά λόγω έλλειψης σύνδεσης και υποδομών. Όπως δήλωσαν κατάφεραν να συνεχίσουν το έργο τους χάρη στη συναδελφικότητα και συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των σχολείων στα οποία εργάζονταν. Μετά το πέρας της υποχρεωτικής τους χρήσης οι εκπαιδευτικοί είχαν πλέον αναπτύξει ψηφιακές δεξιότητες, γεγονός που τους βοήθησε στο εκπαιδευτικό τους έργο αργότερα. Όσον αφορά στην πρόοδο των μαθητών τους, δήλωσαν πως ο

συνδυασμός σύγχρονης και ασύγχρονης είχε πολύ καλά μαθησιακά αποτελέσματα, τα παιδιά βελτίωσαν τις επιδόσεις τους. Όμως, υπήρχαν και προβλήματα αφού συχνά δεν μπορούσαν να κάνουν σωστή χρήση του χρόνου τους και χρειάζονταν την βοήθεια των γονέων, η οποία όμως δεν μπορούσε πάντα να τους παρασχεθεί.

Το 2021 ο Κελεσίδης διεξήγε έρευνα σε εκπαιδευτικούς που είχαν συμμετάσχει στο πρόγραμμα ταχύρρυθμης επιμόρφωσης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Μέσω 12 ημιδομημένων συνεντεύξεων μελέτησε τον τρόπο υλοποίησης της μαθησιακής διαδικασίας σε κάθε περίοδο αναστολής των σχολικών μονάδων και τις επιπτώσεις που είχαν στην πρόοδο των μαθητών. Σύμφωνα λοιπόν με τους συμμετέχοντες, ενώ στην αρχή φάνηκε ότι βοηθούσε στην βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών, στη συνέχεια εξουθενώθηκαν από την πολύμηνη χρήση της ασύγχρονης και της σύγχρονης με αποτέλεσμα οι αδύναμοι μαθητές και οι μαθητές των χαμηλών οικονομικών στρωμάτων να μην μπορούν να παρακολουθήσουν. Πιστεύουν πως το αποτύπωμα αυτής της κατάστασης θα εμφανιστεί στο μέλλον. Τα μεγαλύτερα εμπόδια που συνάντησαν ήταν ότι δεν υπήρχε οργανωμένο ψηφιακό υλικό, η πρόσβαση στις ψηφιακές πλατφόρμες ήταν δύσκολη, όπως και η σύνδεση, αλλά και οι μη υποστηρικτικοί γονείς. Η αλληλεπίδρασης και η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων δεν μπορούσαν να πραγματοποιηθούν μέσω των ψηφιακών πλατφορμών, γεγονός που οδήγησε σε ψυχική εξουθένωση μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Η Παναγιώτου (2021) ερευνήσε τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υπηρετούσαν σε σχολεία του νομού Δυτικής Αττικής σχετικά με τα όσα βίωσαν όταν εφαρμόστηκε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση την περίοδο Μαρτίου έως Ιουνίου 2020. Σκοπός της έρευνας της ήταν να αναλυθούν οι εμπειρίες τους και τα όσα πρότειναν ως προς την εφαρμογή της εξ αποστάσεως. Χρησιμοποιώντας την ποιοτική έρευνα και συγκεκριμένα τη σκόπιμη δειγματοληψία επελέγησαν άτομα από Γυμνάσια της Αθήνας για να καταθέσουν μέσω συνεντεύξεων τα όσα βίωσαν όταν εφαρμόστηκε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Με ερευνητικά ερωτήματα σχετικά με τις εμπειρίες τους για την εφαρμογή της εξΑΕ την περίοδο Μάρτη- Ιούνιο 2020, τα εμπόδια που έπρεπε να αντιμετωπίσουν στη διδασκαλία τους από απόσταση και ποιες πρακτικές πιστεύουν πως πρέπει να εφαρμοστούν στο σύγχρονο σχολείο δεδομένης της συνέχισης της πανδημίας, οδηγήθηκαν στα ακόλουθα αποτελέσματα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι συμμετέχοντες δήλωσαν πως αυξήθηκαν οι κοινωνικές ανισότητες την περίοδο της πανδημίας γιατί υπήρχε έλλειψη εξοπλισμού και δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο. Επίσης, προβλήματα υπήρχαν λόγω της τηλεργασίας των γονιών ταυτόχρονα με την τηλεκατάρτιση των παιδιών και ότι αίρεται η ιδιωτικότητα όταν τα μαθήματα απαιτούν κάμερα και μικρόφωνο ανοικτά. Τέλος, υπήρχε αδυναμία των γονέων να βοηθήσουν τα παιδιά

τους λόγω χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Υπήρχε φόβος και από πλευράς τους καθώς δεν είχαν την απαιτούμενη κατάρτιση και ειδικά άτομα μεγαλύτερης ηλικίας δεν ήταν εξοικειωμένα με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων. Επισημαίνουν την ανάγκη να πραγματοποιηθούν επιμορφωτικά σεμινάρια, ώστε να βελτιωθούν. Τόνισαν ότι η εξ ΑΕ έχει πολλά πλεονεκτήματα αφού εμπλουτίζεται η διδασκαλία με ελκυστικά μέσα. Όμως, νιώθουν άγχος όταν καλούνται να τα εφαρμόσουν χωρίς προετοιμασία. Συχνά δήλωσαν πως ο φόρτος εργασίας τους οδηγούσε σε επαγγελματική εξουθένωση. Άλλοι πάλι βίωσαν την κατάσταση ως μια πρόκληση για κάτι διαφορετικό και πιο δημιουργικό. Όλοι υπογράμμισαν την ανάγκη ενός οργανωμένου σχεδίου ετοιμότητας ώστε να προλαμβάνονται τέτοιου είδους κρίσεις σύμφωνα με τα εργαλεία της εξ ΑΕ. Δήλωσαν, τέλος, ότι συχνά πρόβλημα ήταν η απουσία αλληλεπίδρασης με τους μαθητές και ότι πολλές φορές εισέπρατταν αδιαφορία από παιδιά που όπως αποδείχθηκε είχαν ανάγκη την δια ζώσης διδασκαλία.

Ο Ευαγγέλου (2021) διερεύνησε τις εμπειρίες δασκάλων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Ηπείρου από την εφαρμογή της εξ ΑΕ, σύγχρονης και ασύγχρονης, την περίοδο της πανδημίας. Επέλεξε 116 εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων σε Δημοτικά και Νηπιαγωγεία, στην πλειοψηφία τους γυναίκες, με τυχαία δειγματοληψία «κατά συστάδες». Χρησιμοποίησε ερωτηματολόγιο με 16 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα που ακολούθησε σχετίζονταν με το κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι ήταν έτοιμοι για την εφαρμογή σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης και σε ποιο βαθμό επιμορφώθηκαν σχετικά με την εφαρμογή τους. Επίσης, διερευνήθηκε το αν θεωρούν πως μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην πρωτοβάθμια και το αν συνεργάστηκαν οι γονείς για την καλύτερη εφαρμογή τους.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους τη σχολική χρονιά 2019-2020 δεν ήταν έτοιμοι για την εφαρμογή σύγχρονης και ασύγχρονης, αλλά δήλωσαν περισσότερο έτοιμοι το 2020-2021 όσον αφορά στην εφαρμογή της ασύγχρονης. Το ίδιο δήλωσαν και για τους γονείς, αφού στη δεύτερη εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης οι γονείς ήταν περισσότερο εξοικειωμένοι και συνεργάστηκαν ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά τους. Οι επιμορφώσεις που έλαβαν δεν ήταν επαρκείς και δήλωσαν πως δόθηκε περισσότερη έμφαση στα ψηφιακά εργαλεία παρά στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στη συνέχεια δήλωσαν πως λόγω των επιμορφώσεων που έλαβαν τη δεύτερη χρονιά αντιλήφθηκαν την αναγκαιότητα αξιοποίησης των ψηφιακών εργαλείων για να βελτιωθεί η μαθησιακή εμπειρία εντός ενός σωστά σχεδιασμένου πλαισίου εξ ΑΕ. Η πλειοψηφία τόνισε πως δεν μπορεί να αντικατασταθεί η δια ζώσης διδασκαλία και πως για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως απαιτείται καλύτερα σχεδιασμένο υλικό, οργάνωση και επιμόρφωση.

Η Μπατζάνη (2021) εστίασε στην έρευνα της στην αλληλεπίδραση που υπήρξε ανάμεσα σε διδάσκοντα και διδασκόμενο την περίοδο της τηλεκαίδευσης. Με 16 συνεντεύξεις σε μαθητές και εκπαιδευτικούς από Γυμνάσια και Λύκεια της Αργολίδας αναδείχθηκαν οι αδυναμίες που υπήρξαν στην επιτυχία της αλληλεπίδρασης. Θεώρησαν ανεπαρκή την τηλεκαίδευση τόσο στην αλληλεπίδραση όσο και στην πρόοδο των μαθητών και τόνισαν την ανάγκη επιπλέον επιμόρφωσης ώστε να μπορούν στο μέλλον να χρησιμοποιούν με επιτυχία τα ψηφιακά εργαλεία που τους παρείχαν κι έτσι να έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα στο μέλλον. Τα τεχνικά προβλήματα δυσχέραναν την επικοινωνία και την προσπάθεια βοήθειας προς τους μαθητές τους.

Οι Σουτόπουλος και Γεωργίτης (2021) ερευνήσε τη στάση, τις αντιλήψεις και τις ψηφιακές δεξιότητες των εκπαιδευτικών κατά την περίοδο που εφαρμόστηκε η σύγχρονη και ασύγχρονη εξ ΑΕ λόγω της έκτακτης περίπτωσης του COVID-19. Για την υλοποίηση της έρευνας δομήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο απαντήθηκε από 103 εκπαιδευτικούς του νομού Πρεβέζης (68 γυναίκες και 34 άντρες). Το ερωτηματολόγιο ήταν κλειστού τύπου και αποτελείτο από 20 ερωτήσεις σχετικά με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της εξ ΑΕ. Ερευνήσε τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα τη χρήση της εξ ΑΕ και πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα αυτής.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα έγινε αντιληπτό ότι η μετάβαση από τα παραδοσιακά στα διαδικτυακά εκπαιδευτικά συστήματα στο σχολείο ήταν επιτυχής και έγινε δεκτή από τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τόνισαν πως προτιμούν το συνδυασμό σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης και αναφέρθηκαν στην ποικιλία επιλογών που τους προσέφερε καθώς και στην ευελιξία προγράμματος διδασκαλίας και επικοινωνίας. Υπήρχε ένα μικρότερο ποσοστό που δήλωσε τη δυσκολία του εγχειρήματος και την ανάγκη περαιτέρω επιμόρφωσης.

Η Μαραγκάκη (2021) διερεύνησε τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του νομού Κορινθίας ώστε να αναδείξει τα θετικά, τα εμπόδια και τις προϋποθέσεις επιτυχίας της τηλεκαίδευσης κατά την εποχή της αρχικής εμφάνισης της πανδημίας. Το δείγμα της ήταν 10 εκπαιδευτικοί, οι οποίοι εργάζονταν σε δημόσια Γυμνάσια (επτά γυναίκες, τρεις άνδρες). Προτιμήθηκε η ποιοτική προσέγγιση με προσωπική ημιδομημένη συνέντευξη με ερωτήσεις ανοικτού τύπου και δειγματοληψία χιονοστοιβάδας. Διατύπωσε ερωτήματα σχετικά με το ποια θεωρούν οι εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας ως θετικά που αποκόμισαν από την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία που εφαρμόστηκε στο πρώτο κύμα πανδημίας, τα εμπόδια που πιστεύουν ότι έπρεπε να ξεπεράσουν και τις προϋποθέσεις που θεωρούν αναγκαίες προκειμένου να έχει θετικά αποτελέσματα στους μαθητές.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας της οι συμμετέχοντες παρατήρησαν πως το κοπιαστικό ήταν να δημιουργήσουν το υλικό τους, αλλά το θετικό ότι μπορούσαν να το χρησιμοποιήσουν και να το μοιράσουν στους μαθητές τους ευκολότερα σε σχέση με τη διαζώση. Διαπίστωσαν δηλαδή εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων για φωτοτυπίες. Επίσης, με την εξ αποστάσεως διδασκαλία θεωρούν πως αναλόγως την περίπτωση υπήρξε άλλοτε μαθητοκεντρική προσέγγιση και άλλοτε παθητική παρακολούθηση λόγω δασκαλοκεντρικής προσέγγισης. Όλοι δήλωσαν πως υπήρξε πολύ καλή αλληλεπίδραση και δυνατότητα άμεσης ανατροφοδότησης από τον καθηγητή, γεγονός που ανέπτυξε την κρίση των μαθητών. Όσον αφορά τα εμπόδια, αναφέρθηκαν οι δυσκολίες σύνδεσης, η έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων από τους μαθητές και εξοπλισμού, άγχος και αδυναμία να αξιολογήσουν τους μαθητές. Πρότειναν την παροχή εξοπλισμού, άμεση επιμόρφωση στη χρήση των ψηφιακών μέσων και στον σχεδιασμό ενός εξ αποστάσεως μαθήματος με βάση την ειδικότητα του κάθε καθηγητή και αναδιαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών ώστε να παρέχεται ευελιξία στον καθηγητή. Πολλοί δήλωσαν πως η απομακρυσμένη διδασκαλία μπορεί μόνο να βοηθήσει τη διαζώση και όχι να την αντικαταστήσει. Τόνισαν ότι πρέπει να δοθεί έμφαση σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες προκειμένου να υπάρχει η αίσθηση της επικοινωνίας και να υπάρξει αναβάθμιση της πλατφόρμας ώστε να υπάρχει επικοινωνία κατά πρόσωπο. Τέλος, δήλωσαν την ανάγκη στήριξης των γονιών στην διαδικασία της τηλεκαίδευσης, να ελέγχουν τα παιδιά και να επικοινωνούν με τους καθηγητές και πιστεύουν πως είναι απαραίτητο η Πολιτεία να παρέχει εξοπλισμό στους μαθητές έστω με βάση κοινωνικά κριτήρια.

Η Μουρατίδου (2020) αξιολόγησε την εφαρμογή της συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσω έρευνας δράσης στην οποία πήραν μέρος 38 μαθητές της Ε' Δημοτικού και 3 εκπαιδευτικοί. Οι μαθητές χρησιμοποίησαν την eme.edu.gr το 2019-2020. Όσον αφορά στην ανάλυση δεδομένων αξιοποίησε τη συνδυαστική προσέγγιση με ποσοτικά και ποιοτικά μέσα. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο που μοιράστηκε στους μικρούς μαθητές και η συνέντευξη προς τους καθηγητές. Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθεί το αν και πώς μπορεί να εφαρμοστεί η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Δημοτικό με τη βοήθεια της πλατφόρμας e me καθώς και πώς αξιολογήθηκε από μαθητές και εκπαιδευτικούς. Τα ερευνητικά ερωτήματα που ακολουθήθηκαν ήταν το πώς αξιολόγησαν εκπαιδευτικοί και μαθητές την εφαρμογή της συμπληρωματικής εξ ΑΕ και πώς αξιολόγησαν την πλατφόρμα e me ως συμπληρωματικό εργαλείο. Εξέτασε τους παράγοντες που δυσκολεύουν και τους παράγοντες που διευκολύνουν την αποτελεσματική εφαρμογή τους στο Δημοτικό, καθώς και τα οφέλη που αποκόμισαν οι μαθητές του Δημοτικού από την συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που είχε η έρευνά της, η υλοποίηση της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είχε θετικό αντίκτυπο. Οι μαθητές με προθυμία συμμετείχαν, το εκπαιδευτικό υλικό τους πρόσφερε βοήθεια, ενισχύθηκε η επικοινωνία ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές και υποστήριξαν πως επιθυμούν αυτή τη μέθοδο σε σχέση με την αποκλειστικά παραδοσιακή διδασκαλία. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν πως ήταν ευχαριστημένοι από τη συμμετοχή των παιδιών. Μέσα από διαδραστικές ασκήσεις μπορούσαν να ελέγχουν την πρόοδο τους και ταυτόχρονα μπόρεσαν να καλλιεργήσουν την κρίση τους αφού μπορούσαν να επικοινωνούν ασύγχρονα όποτε είχαν απορίες. Φυσικά αναγνώρισαν πως υπήρχαν δυσκολίες λόγω έλλειψης εξοπλισμού και επειδή δε διέθεταν τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες, αλλά ταυτόχρονα ήταν πολλά τα θετικά που παρέχει το εκπαιδευτικό υλικό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όταν σχεδιάζεται με τον σωστό τρόπο. Όσον αφορά το εκπαιδευτικό τους υλικό δήλωσαν πως είχαν τη δυνατότητα να το διαμοιράζουν στους μαθητές ευκολότερα και γρηγορότερα σε σχέση με τη διαζώσης διδασκαλία. Τέλος, δήλωσαν ότι η ψηφιακή πλατφόρμα e me όχι μόνο δεν τους δυσκόλεψε αλλά τους πρόσφερε πολλές εφαρμογές και λειτουργίες για να φέρουν εις πέρας την εξ αποστάσεως εκπαίδευση που εφαρμόστηκε ξαφνικά εν μέσω πανδημίας.

Η έρευνα των Κορρέ και Σοφού (2020) έδειξε πως η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών χρησιμοποίησε διαδικτυακές πλατφόρμες (e class, e me) και αναγνώρισε πως υπήρχαν πλεονεκτήματα από την εφαρμογή τους, αλλά εξέφρασαν και ανησυχίες για την αποτελεσματικότητά της. Πιστεύουν πως μπορεί να κινητοποιήσει τους μαθητές και να δημιουργήσει θετικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Για την υλοποίηση της έρευνας σχετικά με τις απόψεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών ΕΠΑΛ Κυκλάδων και Δωδεκανήσων για την εξ αποστάσεως διδασκαλία απέστειλαν ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο σε 126 καθηγητές όλων των ειδικοτήτων σχετικά με την υιοθέτηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευση την περίοδο διακοπής των μαθημάτων. Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι η χρήση της εξ αποστάσεως μπορεί να συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ταυτόχρονα να ενισχύσει προς το θετικό τη συμπεριφορά των μαθητών, χωρίς όμως να απουσιάζουν και τα τεχνικά προβλήματα. Χρησιμοποίησαν εργαλεία για την υλοποίηση του «μαθαίνουμε στο σπίτι» αλλά δήλωσαν πως ήταν μέτρια η προσβασιμότητα των μαθητών, αφού μόνο ερωτήματα υπέβαλλαν στον διαμοιρασμό του υλικού. Οι άντρες εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η εξ αποστάσεως αύξησε την κινητοποίηση τους σε σχέση με τις γυναίκες. Σημαντικός παράγοντας είναι και η ηλικία των εκπαιδευτικών όπως και ο τίτλος και το επίπεδο σπουδών, αφού οι μικρότερης σε ηλικία εκπαιδευτικοί και κατέχοντες μεταπτυχιακό ήταν πιο εύελικτοι στη χρήση των εργαλείων.

Η Χρυσοστόμου (2020) οργάνωσε την έρευνά της με σκοπό να μελετήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα υλοποίησης εξ ΑΕ στα Δημοτικά και ως προς την καταλληλότητα των εργαλείων αυτής. Ερευνήσε τις στάσεις των εκπαιδευτικών για την υλοποίηση ή μη της σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, την επιλογή αντίστοιχων εργαλείων και μελέτησε τις απόψεις τους ως προς τη βοήθεια που τους προσέφερε και τα εμπόδια που συνάντησαν καθώς χρησιμοποιούσαν τα εργαλεία αυτά. Τα ερευνητικά ερωτήματα που διερευνήσε ήταν σχετικά με το πόσο κατάλληλα ήταν ορισμένα εργαλεία για τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ ΑΕ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, καθώς και πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα υλοποίησης της εξ ΑΕ στην Πρωτοβάθμια ως αυτοδύναμης μορφής διδασκαλίας και ως συμπληρωματικής της συμβατικής. Επίσης, μελέτησε τα εργαλεία που χρησιμοποίησαν και τα πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα αυτών. Χρησιμοποίησε και ερευνητικές υποθέσεις σχετικά με τις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class ώστε να μελετήσει τα πλατφόρμες όσον αφορά τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους. Χρησιμοποίησε ποσοτική μέθοδο με ορισμένα στοιχεία ποιοτικής έρευνας. Με εργαλείο το ερωτηματολόγιο και δείγμα 73 δασκάλους γενικής και ειδικής αγωγής διαφόρων ειδικοτήτων, οδηγήθηκε στα ακόλουθα συμπεράσματα.

Η πλειοψηφία τους δήλωσε πως θεωρούν θετικό το γεγονός ότι μπορούν να διαμοιράζουν εύκολα το υλικό τους και να το τροποποιούν, καθώς και ότι μπορούν να παρέχουν κίνητρα στους μαθητές τους και να κινητοποιούν το ενδιαφέρον τους. Λιγότεροι δήλωσαν ότι μπορεί να ενισχύσει την αυτονομία των μαθητών και την ενίσχυση της πολλαπλής νοημοσύνης των μαθητών, καθώς και ως προς την ενεργή συμμετοχής τους στη διαδικασία. Σχετικά με την ψηφιακή πλατφόρμα e me ως μειονέκτημα θεωρούν την έλλειψη αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης, την έλλειψη παροχής κινήτρων προς τους μαθητές και δυσκολία διδασκαλίας νέων αντικειμένων ή παροχής εξηγήσεων. Ως θετικό όμως θεωρούν την καλή οργάνωση με ωραία γραφικά προσιτά στους μαθητές. Ως προς την e class αναφέρθηκε πως θεωρείται ένα εργαλείο δύσκολο στη χρήση του και εντοπίστηκε έλλειψη επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης ανατροφοδότησης μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. Όσον αφορά τα θετικά της αναφέρθηκαν στην εύκολη περιήγηση, τη δυνατότητα να συνεχίσουν απρόσκοπτα τις σπουδές τους και να διατηρήσουν την επαφή και επικοινωνία όταν η δια ζώσης δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Επίσης, υπήρχε η δυνατότητα αξιοποίησης υλικού από το Διαδίκτυο καθώς και η επιβράβευση των μαθητών.

Η Σφαντού (2020) διεξήγε έρευνα σχετικά με την εξΑΕ στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση την εποχή της πανδημίας COVID-19 στην Ελλάδα. Η

έρευνα διενεργήθηκε με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο το οποίο μοιράστηκε στους εκπαιδευτικούς μέσω διαδικτύου. Απάντησαν σε ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου και σε ερωτήσεις με ομοιογενείς κλίμακες αξιολόγησης τύπου Likert σχετικά με τη διαδικτυακή διδασκαλία, την εξοικείωση των παιδιών και των καθηγητών στη χρήση ηλεκτρονικής μάθησης, τα ψηφιακά εργαλεία και τα μαθησιακά αποτελέσματα που είχε η αλληλεπίδρασή τους. Συμμετείχαν 116 εκπαιδευτικοί δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων από ειδικότητες Γενικής και Ειδικής Αγωγής από διαφορετικά σχολεία όλης της Ελλάδας.

Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε είναι πως οι εκπαιδευτικοί ξαφνιάστηκαν ως προς την αναγκαστική και γρήγορη μετάβασή τους στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αν και δεν είχαν προετοιμαστεί κατάφερε η πλειονότητά τους άμεσα να ανταποκριθεί και να συνδυάσει σύγχρονη και ασύγχρονη μάθηση με τις πλατφόρμες και τα ψηφιακά εργαλεία που παρείχε η ηλεκτρονική μάθηση. Παρατήρησαν πως οι μαθητές δεν γνώριζαν να χρησιμοποιούν το πρόγραμμα E-Learning, αλλά αν και πολλές φορές υπήρχαν τεχνικά προβλήματα, τελικά κατάφεραν να χρησιμοποιήσουν τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές πλατφόρμες. Οι ψηφιακές πλατφόρμες ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των μαθημάτων, αλλά βοηθούσαν σε μέτριο βαθμό την ουσιαστική αλληλεπίδραση των εκπαιδευτικών με τους μαθητές τους. Κυρίως στις μικρότερες τάξεις μέτρια χαρακτήρισαν και την αλληλεπίδραση με το γνωστικό περιεχόμενο του μαθήματος. Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών δήλωσε πως θα εφάρμοζε και στο μέλλον την ηλεκτρονική μάθηση, εκτός από ειδικότητες όπως Φυσική Αγωγή και Ειδικής Αγωγής, λόγω και της φύσης των μαθημάτων αλλά και λόγω των μαθησιακών δυσκολιών κάποιων μαθητών.

3.2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ

Επειδή η εξάπλωση του COVID-19 δεν ήταν μόνο ελληνικό αλλά παγκόσμιο γεγονός, επηρέασε την εκπαιδευτική διαδικασία και άλλων χωρών με αποτέλεσμα να εφαρμοστεί και σε αυτές η τηλεεκπαίδευση. Διενεργήθηκαν και στο εξωτερικό έρευνες προκειμένου να μελετήσουν τα αποτελέσματά της στη μαθησιακή διαδικασία και κρίνεται ορθό να τις μελετήσουμε προκειμένου να διερευνηθεί πολύπλευρα το ζητούμενο της εργασίας.

Από τη γειτονική μας χώρα, την Τουρκία, οι Kocoglu & Tekdal (2020) έκαναν έρευνα για την εξΑΕ την περίοδο της πανδημίας για να αναλύσει τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διεξήχθησαν στην Τουρκία εκείνη την περίοδο. Μέσω ποιοτικής έρευνας με συνέντευξη και σκόπιμη δειγματοληψία σε 50 δασκάλους δημοσίων

σχολείων από πολλές περιοχές της Τουρκίας διαφόρων ειδικοτήτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ερευνήθηκαν οι απόψεις τους για τον τρόπο εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης του COVID. Τα ερευνητικά ερωτήματα που διερεύννησαν ήταν σχετικά με τα στοιχεία της εξ ΑΕ που αξιοποιήθηκαν στην τηλεεκπαίδευση, αν οι υποδομές και τα υλικά που είχαν στην διάθεση τους ήταν επαρκή και τι ενέργειες πρέπει να γίνουν στο μέλλον προκειμένου να βελτιωθεί η εφαρμογή της εξ ΑΕ.

Τα αποτελέσματα στα οποία οδηγήθηκαν είναι ότι η εξ ΑΕ τους βοήθησε λόγω της ευελιξίας που προσέφερε σχετικά με τον χρόνο και τον χώρο. Γινόταν με ευκολία ο διαμοιρασμός του εκπαιδευτικού υλικού και βοηθούσε πολύ η εικονική τάξη, αφού ο εκπαιδευτικός μπορούσε να βλέπει τους μαθητές του, όπως φυσικά και το αντίστροφο, οι μαθητές τον έβλεπαν από την οθόνη του υπολογιστή τους. Λόγω της ξαφνικής κρίσης δήλωσαν πως δεν πραγματοποιήθηκε όπως θα έπρεπε, γιατί αναγκάστηκαν να εφαρμόσουν την δασκαλοκεντρική μέθοδο της τάξης στη εξ αποστάσεως με αποτέλεσμα πολλές φορές τα παιδιά να μην είναι ενεργητικοί δέκτες του μαθήματος, αλλά παρακολουθούσαν παθητικά τις διαφάνειες στον υπολογιστή τους. Υπήρξαν και πολλά προβλήματα πόρων και ψηφιακών υλικών και οι καθηγητές δεν μπορούσαν να αξιολογήσουν και να αντιληφθούν πλήρως αν οι μαθητές χρησιμοποιούσαν επαρκώς τα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, αφού και οι ίδιοι δεν είχαν επιμορφωθεί στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων που κλήθηκαν να χρησιμοποιήσουν. Υπήρξε γενικά μια αδυναμία χρήσης διαδραστικών περιβαλλόντων μάθησης. Αυτό που προτείνουν είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς, η παροχή υπολογιστών στα παιδιά και να ενισχυθούν οι ψηφιακές πλατφόρμες με δραστηριότητες που θα παροτρύνουν τη συμμετοχή των παιδιών.

Μια δεύτερη έρευνα που διεξήχθη για την εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας είναι των Bergdahl & Nouri (2020) στη Σουηδία. Ο στόχος της έρευνας ήταν να καταγράψει τα πρώτα στάδια μετάβασης στην εξ ΑΕ. Με ερωτηματολόγιο σε 153 δασκάλους ερευνήσαν την ετοιμότητα των σχολείων και των δασκάλων κατά την περίοδο μετάβασης. Εστίασαν περισσότερο στην αλληλεπίδραση εκπαιδευτικών και μαθητών, στην κοινή χρήση του διδακτικού υλικού και την αξιολόγηση των μαθητών. Τα ερευνητικά ερωτήματα σχετίζονταν αρχικά με το πώς προετοιμάστηκαν εκπαιδευτικοί και σχολεία για την μετάβαση στην εξ ΑΕ και τα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την κάλυψη των αναγκών. Επίσης, μελετήθηκαν οι παιδαγωγικές δραστηριότητες που απαιτήθηκαν για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως σε έκτακτη περίσταση και σε ποιες προκλήσεις αντιλήφθηκαν οι εκπαιδευτικοί πως έπρεπε να ανταποκριθούν για να την υλοποιήσουν.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα η σχολική ετοιμότητα σχετιζόταν κυρίως με τις τεχνικές πτυχές και οι εκπαιδευτικοί δεν διέθεταν τις απαιτούμενες παιδαγωγικές στρατηγικές για τις ανάγκες της εξ ΑΕ. Οι εκπαιδευτικοί κατέβαλαν τεράστια προσπάθεια για να ξεπεράσουν τις προκλήσεις και να ολοκληρώσουν επιτυχώς το έργο τους και προσπάθησαν περισσότερο να επιτύχουν αλληλεπίδραση με τους μαθητές τους. Τα σημεία στα οποία εστίασαν στις απαντήσεις τους είναι πως επιβάλλεται να υπάρχει γρήγορη σύνδεση στο διαδίκτυο, κάθε παιδί να έχει μια συσκευή για το σχολείο και να υπάρξει μέριμνα για τον κίνδυνο της κατάθλιψης λόγω της απομόνωσης των μαθητών, γιατί ακόμα κι αν συμμετέχουν μέσω της τεχνολογικής διαδικασίας νιώθουν συχνά αόρατοι. Σημαντικό είναι και η επιμόρφωση σχετικά με τη διδασκαλία μαθητών ειδικής αγωγής και φυσικά η κατάλληλη επιλογή ψηφιακών εργαλείων που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εξ ΑΕ. Επεσήμαναν πως την περίοδο της τηλεκπαίδευσης οι εκπαιδευτικοί είχαν να αντιμετωπίσουν κίνδυνο παραβίασης δεδομένων, έλλειψη εργαλείων ψηφιακής εξέτασης και επικοινωνίας προσαρμοσμένα στις παιδαγωγικές δραστηριότητες. Κρίθηκε απαραίτητο να υπάρχει ένα σχέδιο ετοιμότητας για την εκπαίδευση που να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κρίσης.

Σε μια άλλη χώρα που παρουσιάζει ομοιότητες με το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα, την Κύπρο το 2021 η Καρδίμη ερευνήσε τις στάσεις και απόψεις εκπαιδευτικών Γυμνασίων Λυκείων σε σχέση με την εφαρμογή της εξ ΑΕ και τον ρόλο του Διευθυντή της σχολικής μονάδας καθώς και τις ανάγκες των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση και υποστήριξη πάνω στις μεθόδους της εξ ΑΕ. Ακολούθησε ποσοτική ερευνητική προσέγγιση με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με δειγματοληψία χιονοστιβάδας στην οποία συμμετείχαν 81 εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υπηρετούσαν σε δημόσια σχολεία της Κύπρου το 2020-2021. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν θετική στάση απέναντι στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, αλλά τη θεωρούν χρονοβόρα διαδικασία που απαιτεί γνώσεις και αυξάνει το άγχος των εκπαιδευτικών. Συμφώνησαν πως η εφαρμογή της είχε δυσκολίες λόγω και της ελλιπούς πρόσβασης σε υλικοτεχνική υποδομή. Επιθυμούν την εφαρμογή μεθόδων της εξ ΑΕ όταν θα επέστρεφαν στα σχολεία ταυτόχρονα με τη δια ζώσης, αλλά με την προϋπόθεση να υπάρξει αναβάθμιση του εξοπλισμού στα σχολεία. Σημαντική θεωρούν και τη συμβολή του Διευθυντή για την ένταξη των μεθόδων εξ ΑΕ στην τάξη και τη διασφάλιση αναγκαίων πόρων.

Λίγο πιο μακριά τώρα από τη χώρα μας, στην Ινδονησία, οι Churiyah, Sakdiyyah & Fillianti (2020) διεξήγαγαν έρευνα για τη μετάβαση στην τηλεκπαίδευση στη χώρα του και πώς εφαρμόστηκε και έγινε αποδεκτή από καθηγητές, μαθητές και γονείς. Η Ινδονησία προσαρμόστηκε άμεσα στις συνθήκες προκειμένου να ελαχιστοποιήσει την

εξάπλωση του ιού. Σχολεία και Πανεπιστήμια συμφώνησαν να αλλάξουν τις μαθησιακές τους δραστηριότητες προς συστήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ωστόσο, η γρήγορη και όχι καλά σχεδιασμένη εφαρμογή προκάλεσε στους μαθητές άγχος σχετικά με τη νέα μορφή διδασκαλίας. Με την έρευνά του στοχεύει στην ανάλυση της εφαρμογής των συστημάτων εξ ΑΕ στην Ινδονησία με συνεντεύξεις σε μαθητές, δασκάλους και γονείς τόσο σε αγροτικά όσο και αστικά περιβάλλοντα της περιοχής που επηρεάστηκαν περισσότερο από την εξάπλωση του ιού. Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε έδειξαν ότι η Ινδονησία είχε προετοιμάσει καλά την εικονική υποδομή, αλλά οι βασικοί παράγοντες του σχολείου, δηλαδή οι καθηγητές, δεν είχαν κατανοήσει την ουσία της εξ ΑΕ και δεν είχαν επιμορφωθεί επαρκώς. Επίσης, οι μαθητές είχαν χαμηλή αυτορυθμιζόμενη μάθηση και γι αυτό ήταν λιγότερο ικανοί να ρυθμίζουν δραστηριότητες από απόσταση. Τέλος, ούτε οι γονείς μπορούσαν να αντιληφθούν τη φύση των δραστηριοτήτων διδασκαλίας και μάθησης που πραγματοποιούνται στο σπίτι.

Παρόμοια έρευνα στην Ινδονησία διεξήγαγαν το 2021 και οι Futra & Primahardani, οι οποίοι μελέτησαν μέσω περιγραφικής ποιοτικής ανάλυσης και ερωτηματολόγια σε 42 μαθητές από τον Μάρτη έως τον Ιούλη του 2020. Ανέδειξαν τη δυσκολία κατανόησης του υλικού από τους μαθητές επειδή η εξήγηση του δασκάλου ήταν πολύ περιορισμένη και με τις πολλές εργασίες οι δάσκαλοι δεν μπορούσαν να επιβλέψουν τους μαθητές. Παρατηρήθηκε διάσπαση της προσοχής των μαθητών, δεν ήθελαν τις δραστηριότητες για το σπίτι και οι γονείς τους δεν ήταν ιδιαίτερα υποστηρικτικά ως προς τις δραστηριότητες που τους ανέθεταν. Επίσης διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές χαρακτήρισαν την εξ ΑΕ ως μια «ενοχλητική εμπειρία» λόγω ανεπαρκών εγκαταστάσεων και υποδομών, αλλά ως πιο σημαντικό τόνιζαν ότι δεν υπήρχε υποστηρικτικό περιβάλλον στο σπίτι τους και δεν εφαρμόστηκαν κατάλληλες τεχνικές διδασκαλίας από τους εκπαιδευτικούς. Υπήρχαν και οι ευχαριστημένοι μαθητές οι οποίοι πίστευαν ότι η εξ ΑΕ μπορεί να τους δώσει νέες εμπειρίες και εκμάθηση χρήσης υπολογιστών.

Το 2020 πραγματοποιήθηκε έρευνα σχετικά με την εφαρμογή της εξ ΑΕ στο Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Ιράκ, Νιγηρία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ουκρανία, από τους Doghonadze, Aliyev, Hallawachy, Knodel & Adedoyin. Ερεύνησαν κατά πόσο ήταν έτοιμες οι χώρες αυτές για την ξαφνική προσαρμογή στην διδασκαλία από απόσταση. Μέσω ποσοτικής έρευνας και συγκεκριμένα με συμπλήρωση ανώνυμου ψηφιακού ερωτηματολογίου 262 συμμετεχόντων εκπαιδευτικών από πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μελέτησαν τον βαθμό αποδοχής της νέας κατάστασης εκπαιδευτικοί και μαθητές και σε θέματα τεχνολογικής φύσης, αλλά κυρίως παιδαγωγικής και ψυχολογικής. Επέλεξαν ηλικίες και κάτω των 30 ετών, αλλά και

30-50 προκειμένου να είναι αξιόπιστα. Οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα πως χρειάζεται πολλή δουλειά ακόμα για να μπορέσουν να πουν με ασφάλεια ότι μπορούν να εφαρμόσουν πλήρως και με αποτελεσματικότητα την εξ ΑΕ. Δε θεωρούν ότι είναι έτοιμοι να προσδώσουν ποιότητα σε αυτή την προσπάθεια γιατί δεν κατέχουν ψηφιακές δεξιότητες απαραίτητες για την απομακρυσμένη διδασκαλία. Παρόλα αυτά όμως πραγματοποίησαν τα μαθήματά τους και έφεραν εις πέρας το εγχείρημα, με πρωτοπόρο το Ηνωμένο Βασίλειο αφού απέδειξε πως ήταν πιο έτοιμο από τις υπόλοιπες χώρες στην εφαρμογή της εκπαίδευσης από απόσταση. Όλοι ο εκπαιδευτικοί πρότειναν πως χρειάζεται περαιτέρω επιμόρφωση προκειμένου να μπορούν να εφαρμόσουν την εξ ΑΕ στο μέλλον.

Μια μελέτη περίπτωσης διεξήγε ο Kaden (2020) στην Αλάσκα σχετικά με τις πρακτικές και τις προκλήσεις που έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι καθηγητές κατά την επείγουσα εξ ΑΕ. Δήλωσαν πως η προετοιμασία για τις ψηφιακές εργασίες ήταν χρονοβόρα και πως έπρεπε καθημερινά να επικοινωνούν με τα παιδιά και εκτός της πλατφόρμας ώστε να διατηρηθεί το ενδιαφέρον τους. Έκριναν πολύ σημαντική την ανατροφοδότηση των εργασιών τους, το περιθώριο που έδιναν στους μαθητές για το πότε θα παραδώσουν την εργασία τους και η ελευθερία να επιλέξουν το θέμα της αρεσκείας τους. Αυτό τους έδινε ανεξαρτησία και τους απάλλασσε από το άγχος, αλλά ταυτόχρονα τους έκανε πιο υπεύθυνους

3.3 ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση ανέδειξε πως λόγω της πανδημίας οι κυβερνήσεις των χωρών αναγκάστηκαν να προχωρήσουν σε αναστολή λειτουργίας των σχολικών τους δομών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αναγκαστική και γρήγορη μετάβαση στην σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση χωρίς να έχει υπάρξει από πριν σχέδιο και κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή τόσο της εξ ΑΕ όσο και της χρήσης των ΤΠΕ. Σύμφωνα με τις έρευνες η χρήση ΤΠΕ ωφελεί πολλαπλά την διδασκαλία καθώς και την επικοινωνία καθηγητών και μαθητών. Ταυτόχρονα, οι μαθητές αυτενεργούν με αποτέλεσμα να μαθαίνουν ευκολότερα αφού απομακρύνονται από τη στεία απομνημόνευση γνώσεων (Μαραγκάκη, 2021).

Όλοι τόνισαν πόσο βοηθητική ήταν για την συνέχιση των μαθημάτων η χρήση της σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης και πόσο απαραίτητη για να διατηρηθεί έστω και σε κάποιο βαθμό το ενδιαφέρον των παιδιών για τη μάθηση. Πιστεύουν πως οι μαθητές έμαθαν να αυτενεργούν και γνώρισαν μια άλλη πλευρά διδασκαλίας που βοήθησε στην καλή αλληλεπίδραση με τους καθηγητές τους και στη λήψη άμεσης ανατροφοδότησης των εργασιών τους (Μουρατίδου, 2020 · Μαραγκάκη, 2020 ·

Kocoglu & Tekdal, 2020 · Bergdahl & Nouri , 2020 · Kaden, 2020). Ειδικότερα, όπως δήλωσαν με την ασύγχρονη εκπαίδευση εξοικονομούσαν χρόνο και χρήμα στον διαμοιρασμό του υλικού τους αφού πλέον δεν ήταν απαραίτητη η χρήση φωτοτυπιών (Μουρατίδου, 2020 · Μαραγκάκη, 2021 · Kocoglu & Tekdan, 2020). Φυσικά υπήρχαν και εκπαιδευτικοί που δήλωσαν πως η οργάνωση του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού ήταν χρονοβόρο και τους δημιούργησε άγχος η σωστή εφαρμογή του (Παναγιώτου, 2021 · Ευαγγέλου, 2021 · Μαραγκάκη, 2021 · Καρδίμη, 2021). Πιστεύουν πως η πρόοδος των μαθητών επηρεάστηκε θετικά από τη χρήση της ασύγχρονης (Καλογερόπουλος, 2022), αλλά λόγω της πολύμηνης χρήσης της τα παιδιά σταδιακά εξουθενώθηκαν, γεγονός που θα αποτυπωθεί στην πρόοδό τους στο μέλλον (Κελεσίδης, 2021).

Το πρόβλημα στο οποίο οι περισσότεροι εστιάζουν είναι ότι επειδή έπρεπε να εφαρμοστεί γρήγορα, δεν πρόλαβαν να επιμορφωθούν για τον σωστό σχεδιασμό των μαθημάτων με βάση τις απαιτήσεις της εξ ΑΕ κι γι' αυτό το λόγο εφαρμόστηκε το δια ζώσης παραδοσιακό μάθημα σε ηλεκτρονική μορφή (Kocuglu & Tekdal, 2020 · Doghonadze et al., 2020). Προτείνουν λοιπόν την άμεση επιμόρφωσή τους πάνω στη χρήση τόσο των ψηφιακών εργαλείων όσο και στην ορθή οργάνωση ενός μαθήματος από απόσταση ώστε να αποφευχθεί στο μέλλον η πιστή μεταφορά του δια ζώσης μαθήματος σε ηλεκτρονική μορφή (Παναγιώτου, 2021 · Ευαγγέλου, 2021 · Σουτόπουλος, 2021 · Μαραγκάκη, 2021 · Kocoglu & Tekdal, 2020 · Bergdahl & Nouri, 2020 · Churiyah, Sakdiyyah & Fillianti, 2020). Η χώρα που φάνηκε περισσότερο έτοιμη να εφαρμόσει αποτελεσματικά τα μαθήματα από απόσταση ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο (Doghonadze et al., 2020). Παράλληλα, από πολλούς εκπαιδευτικούς τονίστηκε και η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής τόσο στα σχολεία όσο και από πλευράς μαθητών, γεγονός που τους δυσκόλεψε πολύ στην ολοκλήρωση του έργου τους και γι αυτό προτείνουν την παροχή βοήθειας από πλευράς της Πολιτείας με στελέχωση των σχολείων αλλά και παροχή υλικού στις οικογένειες των μαθητών (Παναγιώτου, 2021 · Μαραγκάκη, 2021 · Μουρατίδου, 2020 · Silombing & Fatra, 2021 · Καρδίμη, 2021).

Ένα ακόμα πρόβλημα που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν είναι αυτό της ελλιπούς συνεργασίας των γονιών. Λόγω είτε της ταυτόχρονης τηλεργασίας των γονιών είτε της έλλειψης γνώσεων από τους γονείς σχετικά με τα ψηφιακά μέσα, πολλά παιδιά ειδικά μικρότερων ηλικιών είχαν πρόβλημα σύνδεσης και παρακολούθησης (Καλογερόπουλος, 2022 · Παναγιώτου, 2021 · Churiyah, Sakdiyyah & Fillianti, 2020 · Silombing & Fatra, 2021). Πιστεύουν πως η επικοινωνία με τους γονείς μπορεί να τους βοηθήσει να πετύχουν μεγαλύτερη αλληλεπίδραση με τα παιδιά (Μαραγκάκη, 2021 · Kocoglu & Tekdal, 2020). Όσον αφορά συγκεκριμένα την Πρωτοβάθμια

εκπαίδευση διαπιστώθηκε ότι η e me δεν βοηθούσε στο να παρέχουν κίνητρα στους μαθητές τους και να κινητοποιούν το ενδιαφέρον τους. Ενισχύθηκε η αυτονομία των μαθητών και η πολλαπλή νοημοσύνη τους, καθώς και η ενεργή συμμετοχή τους στη διαδικασία. Ως μειονέκτημα καταγράφηκε πως θεωρούν την έλλειψη αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης, την έλλειψη παροχής κινήτρων προς τους μαθητές και τη δυσκολία διδασκαλίας νέων αντικειμένων ή παροχής εξηγήσεων. Ως θετικό όμως θεωρούν την καλή οργάνωση με ωραία γραφικά προσιτά στους μαθητές. Ως προς την e class αναφέρθηκε πως θεωρείται ένα εργαλείο δύσκολο στη χρήση του και εντοπίστηκε έλλειψη επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης ανατροφοδότησης μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών (Χρυσοστόμου, 2020 · Μπατζάνη, 2021).

Επομένως, η εκπαιδευτική κοινότητα μέσω της εμπειρίας που αποκόμισε από την ξαφνική εφαρμογή της εξ ΑΕ αντιλήφθηκε τη χρησιμότητα της ασύγχρονης και σύγχρονης εκπαίδευσης και κατανόησαν την ανάγκη περαιτέρω επιμόρφωσης. Δήλωσαν πως η εξ αποστάσεως δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να αντικαταστήσει τη δια ζώσης επαφή του μαθητή με τον καθηγητή, αλλά πιστεύουν πως ο συνδυασμός θα φέρει καλύτερα αποτελέσματα στο μέλλον για τους μαθητές τους (Παναγιώτου, 2021· Σουτόπουλος, 2021 · Μαραγκάκη, 2021· Κελεσιδής, 2021 · Μουρατίδου, 2020 · Καρδίμη, 2021).

3.4 ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η γρήγορη εξέλιξη της τεχνολογίας καθιστά αναγκαίο η εκπαίδευση να συμπορευτεί με αυτή και να προετοιμάσει τους μαθητές και μελλοντικούς επιστήμονες να καρπωθούν τα οφέλη της και να προστατευτούν από τα αρνητικά της. Οι ΤΠΕ και η ηλεκτρονική μάθηση συνέβαλαν κατά το παρελθόν σε αυτό το στόχο. Όμως, χρειάζεται αρκετή προσπάθεια ακόμα ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό.

Η ξαφνική αναστολή των μαθημάτων λόγω της πανδημίας και η αναγκαστική μετάβαση στην ψηφιακή τάξη μέσω αρχικά της ασύγχρονης και μετέπειτα σε συνδυασμό με την σύγχρονη εξ ΑΕ έδειξε πως υπάρχουν ελλείψεις στις ψηφιακές δεξιότητες εκπαιδευτικών και μαθητών. Έπρεπε να επιμορφωθούν προκειμένου να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα και να μειώσουν τα μειονεκτήματα των ψηφιακών πλατφορμών που χρησιμοποίησαν κατά τη διάρκεια της αναστολής, ώστε να μπορούν να τα χρησιμοποιούν και μετέπειτα αυτής ως βοηθητικά εργαλεία στην παράδοση του μαθήματος και εμπέδωσης αυτού από τους μαθητές.

Το θέμα της παρούσας εργασίας ανήκει στο γενικότερο θέμα της εξ ΑΕ. Το θέμα που έχει επιλεγεί είναι η κριτική αξιολόγηση της ψηφιακής πλατφόρμας e me και e class αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και την αποτελεσματικότητά

τους στην πρόοδο των μαθητών κατά τη διάρκεια της καραντίνας λόγω της πανδημίας και μετέπειτα αυτής. Θα ερευνηθούν τα οφέλη και τα εμπόδια που παρουσιάστηκαν σε εκπαιδευτικούς και μαθητές και ποιες προϋποθέσεις έπρεπε και πρέπει να ισχύσουν προκειμένου να υπερσχύσουν τα οφέλη και να συμβάλλουν στη βελτίωση της προόδου των μαθητών και να τους παροτρύνουν ώστε να έχουν ενεργή εμπλοκή στη διάρκεια του μαθήματος και γενικά στη διαδικασία λήψης γνώσεων.

Σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με τις ψηφιακές πλατφόρμες και τη χρήση τους από την εκπαιδευτική κοινότητα, εντοπίστηκαν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα αυτών σύμφωνα με τις απόψεις των καθηγητών που τις εφάρμοσαν κατά τη διάρκεια των δύο περιπτώσεων εφαρμογής τους λόγω της πανδημίας και της αναγκαστικής χρήσης της τηλεεκπαίδευσης. Όμως, λόγω του μικρού χρονικού διαστήματος που μας χωρίζει από την αναγκαστική χρήση της e me και e class παρατηρήθηκε πως δεν έχουν γίνει αρκετές έρευνες όσον αφορά στη διάσταση αυτή του ζητήματος. Εντοπίστηκε λοιπόν ερευνητικό κενό στη βιβλιογραφία του θέματος, αφού το ερευνητικό πρόβλημα δεν έχει διερευνηθεί από τις μελέτες και έρευνες που ήδη υπάρχουν. Η παρούσα εργασία καλείται να καλύψει αυτό το κενό και ταυτόχρονα να διευρύνει το επιστημονικό πεδίο της ασύγχρονης εκπαίδευσης μελετώντας το πώς χρησιμοποιήθηκαν οι ψηφιακές πλατφόρμες e me και της e class. Ταυτόχρονα επιχειρεί να μέσα από την κριτική αξιολόγηση που έκαναν οι εκπαιδευτικοί όταν τις εφάρμοσαν στη διάρκεια της πανδημίας να διερευνήσει την προσφορά τους στην πρόοδο των μαθητών.

Β΄ ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το παρόν κεφάλαιο πραγματεύεται την ερευνητική μέθοδο που εφαρμόστηκε για την διεξαγωγή της έρευνας. Αποτελείται από έξι μέρη. Στην αρχή γίνεται μια γενική περιγραφή και στη συνέχεια αναλύεται η μέθοδος της δειγματοληψίας, το δείγμα που επιλέχθηκε για την διεξαγωγή των συμπερασμάτων, το εργαλείο συλλογής των δεδομένων και στο τέλος παρατίθενται η διεξαγωγή της έρευνας και η διαδικασία που εφαρμόστηκε για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων. Για την ολοκλήρωση της έρευνας αναφέρεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της έρευνας.

4.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ

Όταν υλοποιούμε μια έρευνα πρέπει να γνωρίζουμε ότι η ερευνητική στρατηγική που θα επιλέξουμε πρέπει να διαφωτίζει τον στόχο και τα ερωτήματα που θέσαμε (Robson, 2010). Η έρευνα που οργανώθηκε στην παρούσα εργασία συσχετίζεται τόσο με τον ποιοτικά διατυπωμένο σκοπό όσο και με τα ερευνητικά ερωτήματα που διατυπώθηκαν στην αρχή της έρευνας. Το θεωρητικό μέρος που τέθηκε παραπάνω είναι αυτό που καθοδήγησε όχι μόνο το να βρεθεί το ερευνητικό πρόβλημα και να καταγραφούν τα ερωτήματα, αλλά ταυτόχρονα και την ορθότερη κατεύθυνση για να επιλεγεί η μέθοδος που θα βοηθήσει στη συλλογή δεδομένων και θα οδηγήσει στην ολοκλήρωση της έρευνας (Cohen, Manion & Morrison, 2008).

Στην παρούσα έρευνα επιλέχθηκε η ποιοτική προσέγγιση, γιατί σε σχέση με την ποσοτική θεωρείται καταλληλότερη όσον αφορά στη διερεύνηση ζητημάτων που δεν είχαν απασχολήσει νωρίτερα τους ερευνητές. Βοηθά περισσότερο στην περιγραφή και εξήγηση της πραγματικότητας. Συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκε η ερευνητική στρατηγική του ευέλικτου σχεδιασμού, αφού παράλληλα με τη συγκέντρωση των δεδομένων οργανώνεται και η έρευνα (Robson, 2010). Ένα τέτοιο ερευνητικό ζήτημα είναι και η κριτική αξιολόγηση των e me και e class αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και την αποτελεσματικότητά τους στην επίδοση των μαθητών κατά τη διάρκεια της καραντίνας λόγω της πανδημίας και μετέπειτα αυτής. Είναι σημαντικό να δοθεί η προσωπική οπτική του κάθε συμμετέχοντα από την αξιοποίηση των ψηφιακών πλατφόρμων την περίοδο της καραντίνας και να μας διαφωτίσουν για τη συμβολή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ποιοτική μέθοδος βοηθούν και επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να αναλύσουν τις εμπειρίες

και απόψεις τους για το θέμα της έρευνας, ώστε να γίνει εφικτή η εμβάθυνση από πλευράς του ερευνητή (Eisner, 1991).

Σύμφωνα με την Παρασκευοπούλου-Κόλλια (2008), σε μια ποιοτική προσέγγιση υπάρχει αμεσότητα ανάμεσα στον ερευνητή και τους συμμετέχοντες και επιτυγχάνεται αλληλεπίδραση που είναι αναγκαία ώστε να υπάρξει οικειότητα μεταξύ τους και να γίνει καλύτερη εξαγωγή συμπερασμάτων. Ο ερευνητής μπορεί να εμβαθύνει μέσω αυτής της μεθόδου καθώς οι συμμετέχοντες μιλούν για την προσωπική τους εμπειρία και έτσι καταγράφει τις σκέψεις και τον προβληματισμό τους. Εξαιτίας αυτού σε μια ποιοτική έρευνα έχει μεγάλη σημασία και η προσωπικότητα του ερευνητή αφού αν είναι μεροληπτικός μπορεί να επιδράσει με αρνητικό τρόπο στην εγκυρότητα. Για να υπάρχει εγκυρότητα πρέπει να γίνεται σωστή καταγραφή των απαντήσεων που δόθηκαν από όσους συμμετείχαν και φυσικά να έγιναν απολύτως κατανοητές, ώστε στη συνέχεια να γίνει η σωστή ανάλυσή τους που θα βοηθήσει στην εξαγωγή βέβαιων συμπερασμάτων (Creswell, 2016).

Ως μέθοδος δειγματοληψίας επιλέχθηκε η «βολική ή σκόπιμη δειγματοληψία», γιατί σκόπιμα επιλέγονται τα άτομα που έχουν σχέση με τα ερωτήματα και τους στόχους που έχουν τεθεί και θα οδηγήσουν στην καλύτερη διερεύνηση του ζητήματος (Ισαρης & Πουρκός, 2015). Πιο συγκεκριμένα, θα εφαρμοστεί η δειγματοληψία μέγιστης διακύμανσης, μέσω της οποίας ο ερευνητής χρησιμοποιεί στο δείγμα του άτομα με κάποιο διαφορετικό χαρακτηριστικό, ώστε να αντιπροσωπεύεται η πολυπλοκότητα του κόσμου μας και να υπάρχει μεγαλύτερο εύρος απαντήσεων (Creswell, 2011). Μέσω των ερωτήσεων εύρους που υποβάλλονται στους συμμετέχοντες στη συνέχεια θα γίνει συγκέντρωση των δεδομένων, κατηγοριοποίηση και αργότερα ανάλυση και ερμηνεία με σκοπό να διερευνηθεί το ερευνητικό πρόβλημα και να εξαχθούν τα απαραίτητα συμπεράσματα.

4.3 ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δείγμα της έρευνας πρέπει να επιλεγεί από τον ερευνητή με βάση το θέμα και τα ερευνητικά ερωτήματα και στόχο. Πρέπει δηλαδή να μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτά ώστε να οδηγηθεί η έρευνα σε ασφαλή συμπεράσματα. Με την ποιοτική έρευνα δεν αποσκοπούμε στη γενίκευση όσο στη συγκέντρωση πληροφοριών που θα μας βοηθήσουν να εμβαθύνουμε στο ερευνητικό πρόβλημα (Patton, 2002). Θα στραφούμε σε έναν «πληθυσμό-στόχο» με κοινά χαρακτηριστικά που θα ανταποκρίνονται στο θέμα ενδιαφέροντος της έρευνας (Robson, 2010). Με την εφαρμογή της δειγματοληψίας μέγιστης διακύμανσης θα εξάγουμε πιο ασφαλή συμπεράσματα, αφού θα βοηθήσει να έχουμε εκπαιδευτικούς από διάφορους κλάδους, ώστε να

ερευνήσουμε τον τρόπο εφαρμογής των e me και e class σε διαφορετικά εκπαιδευτικά αντικείμενα. Το κριτήριο σύμφωνα με το οποίο επιλέχθηκε το δείγμα που θα συμμετείχε στην έρευνα ήταν να αντιπροσωπεύει τους αναγνώστες αυτής της έρευνας και συγκεκριμένα εκπαιδευτικούς που εφάρμοσαν την ασύγχρονη εκπαίδευση. Οι συμμετέχοντες είχαν συμμετάσχει στη διάρκεια των δύο αναστολών της εκπαίδευσης τόσο στην ασύγχρονη όσο και στην σύγχρονη εκπαίδευση και είχαν χρησιμοποιήσει τις ψηφιακές πλατφόρμες τις οποίες η έρευνα θέλει να αξιολογήσει κριτικά. Ανήκουν σε διαφορετικές ηλικίες και διδάσκουν διαφορετικά αντικείμενα, ενώ υπηρετούν στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Στην παρούσα έρευνα το δείγμα αποτέλεσαν 12 εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι εργάζονται σε δημόσια σχολεία των δήμων Αρκαδίας και Αττικής. Επιλέχθηκαν από αυτές τις δύο περιοχές για να φανεί η διαφορά ανάμεσα σε σχολεία της επαρχίας και της πρωτεύουσας. Είναι 10 γυναίκες και 2 άνδρες (δασκάλες, καθηγήτριες/καθηγητής σε ΕΠΑΛ, καθηγήτριες Γυμνασίου, καθηγητής ειδικής αγωγής και καθηγήτριες σε Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο). Είναι μια μελέτη μικρής κλίμακας διερεύνησης (Robson, 2010), αλλά υπάρχει αντιπροσωπευτικότητα για να καλύπτονται τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού-στόχου (Creswell, 2011).

Στη συνέχεια στο παράρτημα 3 ακολουθεί πίνακας με τις ηλικίες, τις ειδικότητες και τις σπουδές του κάθε συμμετέχοντος και κάθε συμμετέχουσας.

4.4 ΤΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ως ερευνητικά εργαλεία στην ποιοτική μέθοδο επιλέγονται η συνέντευξη και η παρατήρηση. Με τη συνέντευξη επιτρέπεται η επικοινωνία και η αλληλεπίδραση του ερευνητή με τον συμμετέχοντα. Σύμφωνα με τον Robson (2010), οι συνεντεύξεις διαίρουνται σε δομημένες, ημιδομημένες και μη δομημένες. Το πλεονέκτημα που διαθέτει η συνέντευξη είναι η ευελιξία με την προσθήκη ή αφαίρεση ερωτήσεων, ενώ το μειονέκτημα είναι ότι πρέπει και οι δυο πλευρές να έχουν επικοινωνιακές δεξιότητες (Ισαρη & Πουρκός, 2015). Επίσης, σύμφωνα με τον Creswell (2011) η συνέντευξη απαιτεί χρόνο και πριν καθώς προετοιμάζονται οι ερωτήσεις της συνέντευξης και κατά τη διάρκεια αυτής, αλλά και μετέπειτα στην ανάλυση των δεδομένων. Όμως, είναι το καταλληλότερο εργαλείο για να συλλέξουμε δεδομένα και να τα ερμηνεύσουμε.

Στην παρούσα έρευνα η επιλογή ήταν η ημιδομημένη συνέντευξη με προκαθορισμένες ερωτήσεις ανοικτού τύπου οι οποίες κατά τη συνέντευξη μπορεί και να προσαρμοστούν ή να αλλάξουν αν κριθεί απαραίτητο από την πορεία της

συζήτησης. Παρέχει δηλαδή ευελιξία και επιτρέπει να εμβαθύνουμε στα ζητήματα που διερευνούμε. Γενικά, η προσωπικότητα, η επιθυμία του συμμετέχοντος για ανάλυση ή όχι του θέματος και ο χειρισμός από πλευράς του ερευνητή θα κρίνουν την πορεία της συνέντευξης. Οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου επιτρέπουν στον συμμετέχοντα να εκφραστεί ελεύθερα και να μην θεωρεί πως μπορεί να συμμετέχει μονολεκτικά, ενώ υπάρχει και η δυνατότητα επεξηγηματικών ερωτήσεων (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008). Το συγκεκριμένο εργαλείο βοηθά στην εις βάθος εξέταση, στη συλλογή πληροφοριών και στην ερμηνεία των ερωτήσεων (Κεδράκα, 2008).

Απαραίτητο είναι να δοθεί από τον ερευνητή ένα έντυπο παραχώρησης συνέντευξης, το οποίο θα περιέχει τα όσα πρέπει να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες ώστε να είναι ενήμεροι εξ αρχής για το θέμα, τον ερευνητικό στόχο και τα ερωτήματα σύμφωνα με τα οποία θα τεθούν οι άξονες της έρευνας κι έτσι να μην βρεθούν προ εκπλήξεως την ώρα της συνέντευξης και το κλίμα γίνει αρνητικό. Το έντυπο αυτό θα σταλεί νωρίτερα, θα υπογραφεί από τους συμμετέχοντες προκειμένου να διασφαλιστεί η επιθυμία συμμετοχής τους και θα σταλεί στον ερευνητή ξανά μέσω mail. Το έντυπο συναίνεσης επισημαίνει πως η συμμετοχή τους θα έχει ερευνητικό χαρακτήρα, ότι θα υπάρχει ανωνυμία και ότι όσα δηλώσουν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την έρευνα (Creswell, 2011).

Το πρωτόκολλο συνέντευξης θα αποτελείται από δύο μέρη (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2). Στο πρώτο θα περιέχονται τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων, δηλαδή το φύλο, η ηλικία, οι σπουδές του και η εκπαιδευτική του υπηρεσία. Στο δεύτερο μέρος θα παρατίθενται οι ερωτήσεις της συνέντευξης, οι οποίες προσδιορίστηκαν με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα. Με βάση αυτά αναλύθηκαν σε τέσσερις άξονες:

α) Απόψεις των εκπαιδευτικών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση πριν και μετά την αναστολή της σχολικής λειτουργίας καθώς και κατά τη διάρκεια των δύο φάσεων

Β) Κριτήρια επιλογής εκπαιδευτικών ψηφιακών πλατφορμών, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της καθεμιάς που τους οδήγησαν στην απόφασή τους

Γ) Παρατήρηση αλλαγών στην πρόοδο των μαθητών και στη μεταξύ τους επικοινωνία με τη χρήση των ψηφιακών πλατφορμών

Δ) Προτάσεις για βελτίωση των πλατφορμών ώστε να χρησιμοποιούνται και παράλληλα με τη δια ζώσης διδασκαλία

Στην παρούσα έρευνα θα παρουσιαστούν 12 ημιδομημένες συνεντεύξεις οι οποίες οργανώθηκαν με βάση την ανασκόπηση που τέθηκε παραπάνω, τα ερωτήματα που προέκυψαν και τον σκοπό της έρευνας.

Στο παράρτημα 1 παραθέτουμε τη φόρμα συγκατάθεσης των συμμετεχόντων και στο παράρτημα 2 τις ερωτήσεις της συνέντευξης.

4.5 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν εξ αποστάσεως δεδομένης της κατάστασης λόγω πανδημίας. Και οι 12 έγιναν μέσω skype, αλλά η οπτική επαφή υπήρχε αφού οι κάμερες παρέμεναν ανοικτές γεγονός που διευκόλυνε την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης παραμείναμε ως επί το πλείστον στις αρχικές ερωτήσεις, αλλά αρκετές φορές οι συμμετέχοντες είχαν διάθεση να επεκταθούν με λεπτομέρειες σε κάποια γεγονότα που τους έκαναν εντύπωση, στην εμπειρία που βίωσαν κι έτσι επεκτάθηκε η συζήτηση και σε άλλα σημεία με βάση τις απαντήσεις και τη διάθεση του κάθε φορά συμμετέχοντα. Επίσης, οι παρατηρήσεις των αρχικών συμμετεχόντων καθώς και οι διαπιστώσεις από τις δύο πρώτες δοκιμαστικές συνεντεύξεις βοήθησαν ώστε να εμπλουτιστούν οι ερωτήσεις για τους επόμενους κι έτσι να εξελιχθεί εποικοδομητικά η συζήτηση και να εξαχθούν ασφαλέστερα τα συμπεράσματά μας. Η διατύπωση των ερωτήσεων και η σειρά κάθε φορά άλλαζε με βάση τη συζήτηση και τις απαντήσεις. Έγιναν και διευκρινιστικές ερωτήσεις προκειμένου να διευκολυνθεί η ροή και να υπάρχει επεξήγηση όπου κάτι δεν γινόταν άμεσα κατανοητό. Καθώς διεξαγόταν η συνέντευξη επικρατούσε κλίμα ευγενικό και διακριτικό ώστε οι συμμετέχοντες να νιώσουν ασφάλεια (Παρασκευοπούλου - Κόλλια, 2008). Δεν φάνηκε η προσωπική θέση του συνεντευξιαστή, ώστε να μην επηρεάσει τους συμμετέχοντες. Αρχικά έγιναν οι ερωτήσεις που βοηθούν τους συμμετέχοντες να μιλήσουν γενικά για την εμπειρία τους κι έτσι να μπορέσουν να αισθανθούν ασφάλεια και να πουν τα όσα έζησαν εκείνη την περίοδο και πώς βοήθησαν τους μαθητές τους (Robson, 2010). Δεν γίνονταν από πλευράς της ερευνήτριας ούτε θετικά ούτε αρνητικά σχόλια για να μην επηρεαστεί η πορεία της συνέντευξης. Είχαν εξ αρχής οι συμμετέχοντες ενημερωθεί πως θα γίνει ανώνυμη καταγραφή των απαντήσεων τους ώστε να έχει δοθεί πριν την έναρξη της μαγνητοφώνησης η συγκατάθεσή τους. Στο τέλος κάθε συνέντευξης εκφράστηκαν οι ευχαριστίες μας στους συμμετέχοντες.

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ Φεβρουαρίου και Μαρτίου του 2022 και η διάρκειά τους ήταν περίπου 14-25 λεπτά. Για να γίνει προέλεγχος του ερευνητικού εργαλείου και για να εξοικειωθεί ο ερευνητής με τη διαδικασία της συνέντευξης, προηγήθηκαν δύο δοκιμαστικές συνεντεύξεις. Σχετικά με τη δομή των ερωτήσεων, ήταν συνολικά 24 ερωτήσεις ανοικτού τύπου: 7 στον πρώτο άξονα, 5 στον δεύτερο, 9 στον τρίτο και 3 στον τέταρτο. Στον πρώτο οι

ερωτήσεις αφορούσαν τις απόψεις όσων συμμετείχαν σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στον δεύτερο τα κριτήρια επιλογής της εκπαιδευτικής ψηφιακής πλατφόρμας, στον τρίτο υπήρχαν ερωτήσεις σχετικά με τις αλλαγές που παρατήρησαν όσον αφορά την πρόοδο των μαθητών και την επικοινωνία καθηγητών-μαθητών και στον τρίτο ερωτήσεις σχετικά με τις προτάσεις τους για το πώς θα βελτιωθούν οι πλατφόρμες e me και e class.

Για να υπάρχει πιστή απόδοση των όσων ειπώθηκαν και σωστή επεξεργασία αργότερα των αποτελεσμάτων οι συνεντεύξεις μαγνητοφωνήθηκαν, αφού φυσικά είχαν όλοι οι συμμετέχοντες ενημερωθεί από τη φόρμα συγκατάθεσης, την οποία είχαν υπογράψει πριν τη συνέντευξη. Υπήρχε και ένας οδηγός συνέντευξης με τη σειρά των ερωτήσεων που τους είχε αποσταλεί νωρίτερα στο μέιλ τους ώστε να γνωρίζουν το θέμα και να μην έχουν απορίες πάνω σε αυτό.

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προέκυψαν τα δεδομένα τα οποία αναλύθηκαν στη συνέχεια με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης και περιγραφής. Οργανώθηκαν δηλαδή τα μοτίβα που επαναλαμβάνονταν και εστίασαμε στο προς μελέτη θέμα. Σύμφωνα με τον Τσιώλη (2017), ο οδηγός μας είναι τα ερευνητικά ερωτήματα και δημιουργείται μια διαλογική σχέση με τα δεδομένα. Αφού λοιπόν ολοκληρώθηκε η διαδικασία της μαγνητοφώνησης των συνεντεύξεων, απομαγνητοφωνήθηκαν, αποθηκεύτηκαν στον υπολογιστή σε αρχείο μορφή word και τέθηκαν προς μελέτη. Έγινε ανάλυση αυτών, κωδικοποιήθηκαν και τα δεδομένα χωρίστηκαν σε θέματα με βάση τις νοηματικές τους συγγένειες. Στόχος της ανάλυσης είναι να συσχετιστούν με την προϋπάρχουσα βιβλιογραφία και να παρουσιαστούν στην συνέχεια οι προεκτάσεις του. Δόθηκαν κωδικοί στους ερωτώμενους Σ1, Σ2...Σ12 ώστε να υπάρχει ανωνυμία και να μπορούν να παρατίθενται ευκολότερα κάποια τμήματα των απαντήσεών τους στη διαδικασία της ανάλυσης.

Στην επόμενη ενότητα θα γίνει αναφορά σε δύο πολύ σημαντικές παραμέτρους μιας έρευνας, την αξιοπιστία και την εγκυρότητα.

4.6 ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σύμφωνα με τον Robson (2010), μια έρευνα πρέπει να είναι ακριβής και αληθής ώστε να διαφυλαχθεί η ποιότητά της και η αξιοπιστία της. Αν υπάρχει σωστή οργάνωση και ορθή ποιότητα ως προς τη συγκέντρωση των στοιχείων τότε οδηγούμαστε σε έγκυρα αποτελέσματα (Lincoln, 2001) γι' αυτό η ερευνήτρια φρόντισε οι ερωτήσεις να είναι σαφείς προς τους ερωτώμενους. Για να υπάρξει και εγκυρότητα έγιναν δοκιμαστικές συνεντεύξεις έκανε η ίδια την απομαγνητοφώνηση προκειμένου να είναι σίγουρη πως δεν παραλείφθηκε καμιά λεπτομέρεια. Επίσης, επιλέχθηκαν

εκπαιδευτικοί από δύο βαθμίδες εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια) και συγκεκριμένα στη Δευτεροβάθμια προσεγγίστηκαν συμμετέχοντες από Γυμνάσιο, Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο προκειμένου να ερευνήσουμε τα αποτελέσματα των ψηφιακών πλατφορμών σε μεγαλύτερο εύρος μαθητών.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης διατηρήθηκε κλίμα εμπιστοσύνης και ουδετερότητας από πλευράς της ερευνήτριας. Δεν έπαιρνε θέση αλλά παρακινούσε με τις διευκρινιστικές και επεξηγηματικές ερωτήσεις. Ήταν προσεκτική, άκουγε, δεν κατεύθυνε τις απαντήσεις και φρόντιζε ώστε να μην κρίνει ούτε να ξεφεύγει από τους αρχικούς θεματικούς άξονες (Κεδράκα, 2010). Οι συμμετέχοντες αβίαστα παρουσίαζαν όσα επιθυμούσαν. Άλλωστε, είχαν ενημερωθεί για την μαγνητοφώνηση με την οποία είχαν συμφωνήσει, ώστε να μη μας διαφύγει κατά τη διάρκεια της συζήτησης κάποια σημαντική λεπτομέρεια. Είχε υπογραφεί και η φόρμα συγκατάθεσης, στην οποία τους πληροφορούσαμε για την διαφύλαξη της ανωνυμίας τους και την εμπιστευτικότητα και κατά τη διάρκεια της συνέντευξης αλλά και μετέπειτα αυτής, κατά τη διαδικασία της επεξεργασίας των δεδομένων. Μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας κάθε συνέντευξης στάλθηκε υλικό με τα πιο σημαντικά στοιχεία των απαντήσεων στους συμμετέχοντες προκειμένου να τα επιβεβαιώσουν. Το ηχογραφημένο υλικό είναι κριτήριο της αξιοπιστίας και εγκυρότητας της παρούσας έρευνας.

4.7 ΘΕΜΑΤΑ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Είναι σημαντικό σε μια έρευνα να τηρούνται οι κανόνες ηθικής και δεοντολογίας. Στην παρούσα έρευνα εφαρμόστηκαν οι κανόνες αυτοί από τον σχεδιασμό μέχρι την εξαγωγή των συμπερασμάτων. Συγκεκριμένα, εφαρμόστηκαν τα παρακάτω:

- Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών πραγματοποιήθηκε χωρίς εξαναγκασμό, αφού πληροφορήθηκαν για τους στόχους της έρευνας μέσω mail ή τηλεφωνικά.
- Επιβεβαιώθηκαν για την τήρηση της ανωνυμίας τους και υπήρξε παραχώρηση συγκατάθεσης για την ηχογράφηση της συνέντευξης, αφού μελέτησαν το πρωτόκολλο συνέντευξης και το έντυπο συγκατάθεσης.
- Συμφωνήθηκε πως μπορούν να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή θελήσουν κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, αν νιώσουν πως οι ερωτήσεις τους θέτουν σε θέση που δεν επιθυμούν και πως μπορούν να αρνηθούν να απαντήσουν σε όποια δεν κρίνουν απαραίτητη ή ότι είναι πολύ προσωπική.

- Διαβεβαιώθηκαν ότι η συμμετοχή τους είναι εθελοντική και πως αν το επιθυμούν μπορούν να ενημερωθούν για τα αποτελέσματα στα οποία οδηγήθηκε η έρευνα μέσω mail.
- Αποφασίστηκε από κοινού να υλοποιηθούν οι συνεντεύξεις από απόσταση, μέσω skype όποτε το επιθυμούν και χωρίς την παρουσία τρίτων για να νιώθουν πιο άνετα και οικεία στο δικό τους χώρο, αλλά και για λόγους ασφαλείας λόγω της κατάστασης της πανδημίας.

Με την τήρηση των παραπάνω αρχών και κανόνων το κλίμα ήταν ευχάριστο και θετικό με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθεί η έρευνα χωρίς προβλήματα και εμπόδια κι έτσι οι συμμετέχοντες με εμπιστοσύνη προς τον στόχο της έρευνας να καταθέσουν τις απόψεις και εμπειρίες τους χωρίς προβλήματα ή ανασφάλεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις συνεντεύξεις των καθηγητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι συμμετέχοντες έδωσαν τις απαντήσεις τους με βάση τα όσα βίωσαν στη διάρκεια των δύο αναστολών των μαθημάτων κατά την εποχή της καραντίνας, αλλά και τώρα που επέστρεψαν στα σχολεία. Η έρευνα κινήθηκε γύρω από το αν αντιλήφθηκαν οι ίδιοι να υπήρξε πρόοδος στις επιδόσεις των μαθητών χάρη στα ψηφιακά εργαλεία της ασύγχρονης. Οι εκπαιδευτικοί που πήραν μέρος στην έρευνα συμμετείχαν αρχικά στην ασύγχρονη και στη συνέχεια, όταν αυτή έγινε υποχρεωτική, χρησιμοποίησαν και την σύγχρονη μορφή εκπαίδευσης. Στην ασύγχρονη ήταν απαραίτητη η χρήση κάποιας ψηφιακής πλατφόρμας και η επιλογή έγινε ανάμεσα από τις δυο προτεινόμενες πλατφόρμες του Υπουργείου Παιδείας (e me και e class) αφού πρώτα συνεδρίασαν οι σύλλογοι διδασκόντων και κατέθεσαν όσοι γνώριζαν σχετικά με αυτές τις απόψεις τους. Κάποιοι είχαν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια και κάποιοι εξ αποστάσεως μεταπτυχιακά προγράμματα, οπότε τους ήταν πιο οικείο το ψηφιακό περιβάλλον, αλλά κάποιοι δεν είχαν γνωρίσει αυτόν τον τρόπο διδασκαλίας και βρέθηκαν αντιμέτωποι με δυσκολίες. Η ασύγχρονη στην πρώτη αναστολή χρησιμοποιήθηκε κυρίως για επανάληψη ώστε να μη χαθεί η επαφή των μαθητών με τα μαθήματα και τους εκπαιδευτικούς τους, αλλά στη δεύτερη χρησιμοποιήθηκε συμπληρωματικά της σύγχρονης και ως βοηθητικό εργαλείο των εκπαιδευτικών. Η χρήση των ψηφιακών πλατφορμών κρίθηκε απαραίτητη από όλους για τη διατήρηση της επικοινωνίας με τους μαθητές τους αλλά και την παρακολούθηση της εξέλιξης της προόδου τους. Μέσω αυτών μπορούσαν να ελέγχουν αν τα παιδιά ασχολούνται με τα μαθήματά τους και αν εξελίσσεται η πρόοδος τους. Όπως δήλωσαν, ακόμα και σήμερα που πλέον έχουν επιστρέψει στα σχολεία, η ασύγχρονη και οι ψηφιακές πλατφόρμες αποτελούν ένα εργαλείο που τους βοηθά στο εκπαιδευτικό τους έργο.

Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν μέσω mail για τους ερευνητικούς στόχους και τα ερωτήματα αυτής της έρευνας, υπέγραψαν και απέστειλαν το πρωτόκολλο συνέντευξης και αποδέχθηκαν τη συμμετοχή τους. Φυσικά ενημερώθηκαν στην αρχή της συνέντευξης πως συμμετέχουν προαιρετικά, πως απαντούν σε όποια ερώτηση επιθυμούν και πως όποια στιγμή θελήσουν ολοκληρώνουμε τη συνέντευξη. Διαβεβαιώθηκαν και για τη διαφύλαξη της ανωνυμίας τους. Έτσι, κατόπιν συνεννόησης συναντηθήκαμε διαδικτυακά (μέσω skype και messenger) και κατέθεσαν τις προσωπικές τους απόψεις ώστε να αποτυπωθεί το αν η χρήση των ψηφιακών πλατφορμών συνέβαλε στην πρόοδο των μαθητών τους και στη μεταξύ τους επικοινωνία.

5.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Στην παρούσα έρευνα το δείγμα αποτελείται από 12 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι υπηρετούν σε δημόσια σχολεία των δήμων Αρκαδίας και Αττικής. Είναι 10 γυναίκες και 2 άνδρες (δασκάλες σε Δημοτικό, μαθηματικοί, φιλόλογοι, φυσικοί, καθηγητές ξένων γλωσσών και ένας καθηγητής ειδικής αγωγής σε Γυμνάσια και Γενικά Λύκεια). Οι 11 εργάζονταν σε σχολεία και στις δύο αναστολές ενώ ο ένας (ο καθηγητής ειδικής αγωγής) μόνο στη δεύτερη. Διεξήχθησαν προσωπικές συνεντεύξεις και στον κάθε συμμετέχοντα δόθηκε ένας προσωπικός κωδικός με βάση τη χρονολογική σειρά των συνεντεύξεων (Σ1, Σ2, Σ3...Σ12). Η σειρά των ερωτήσεων διατηρήθηκε σε κάθε συνέντευξη αλλά σε κάποιες περιπτώσεις αφαιρέθηκαν ορισμένες ανάλογα με τον συμμετέχοντα και την εμπειρία του στις αναστολές. Αφαιρέθηκαν κυρίως στη συνέντευξη του καθηγητή ειδικής αγωγής ο οποίος συμμετείχε μόνο στη δεύτερη αναστολή αφού δεν είχε εμπειρία από την πρώτη αναστολή. Κάθε περίπτωση είναι διαφορετική και επηρεάζεται ακόμα και από τον τόπο κατοικίας των συμμετεχόντων. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκαν συμμετέχοντες και από επαρχία και από την περιοχή της πρωτεύουσας. Έτσι, γίνεται αντιληπτό πως έχουν ενδιαφέρον οι απόψεις όλων στη διερεύνηση του θέματος και στην αποτύπωση συμπερασμάτων, γιατί αναδεικνύεται η ανάγκη σωστού σχεδιασμού της ασύγχρονης εκπαίδευσης, ώστε να ενισχυθεί η πρόοδος των μαθητών σε όλη τη χώρα.

Στην επόμενη ενότητα θα αναλυθούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών σε τέσσερις άξονες με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν διατυπωθεί στην αρχή της εργασίας και θα ακολουθηθεί η περιγραφική ανάλυση των δεδομένων (Creswell, 2011). Σε κάθε άξονα αντιστοιχεί ένα ερευνητικό ερώτημα. Η αντιστοιχία έγινε για την καλύτερη και συντομότερη εξαγωγή συμπερασμάτων.

5.1.1 Α' ΑΞΟΝΑΣ-Α' ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

«Απόψεις εκπαιδευτικών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση»

Το πρώτο θέμα που απασχόλησε την παρούσα έρευνα και αποτυπώθηκε στον πρώτο άξονα είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την εξ ΑΕ και κυρίως το πώς κρίνουν την αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όσον αφορά στη βοήθεια που προσέφερε την περίοδο της πανδημίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι εκπαιδευτικοί ερωτήθηκαν σχετικά με το αν και κατά πόσο την εφάρμοζαν οι ίδιοι πριν την πανδημία, καθώς και για τα επιμορφωτικά προγράμματα που είχαν παρακολουθήσει πριν την πρώτη αναστολή της εκπαίδευσης. Επίσης, έγινε αναφορά στις μεθόδους διδασκαλίας που ακολούθησαν σε κάθε αναστολή και τα μέσα που

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

χρησιμοποίησαν. Κρίθηκε απαραίτητο σε αυτό τον άξονα να διερευνηθεί και η στάση των γονέων, όπως την εξέλαβαν οι εκπαιδευτικοί, και αν αντιλήφθηκαν την ύπαρξη κοινωνικών ανισοτήτων στα παιδιά λόγω έλλειψης υπολογιστών και σύνδεσης στο διαδίκτυο.

«Εφαρμόζατε την εξ αποστάσεως πριν την πανδημία; Αν ναι, με ποιον τρόπο; Αν όχι, γιατί δεν το είχατε σκεφτεί;»

Όπως παρατηρήθηκε, στο σύνολό τους οι εκπαιδευτικοί αιφνιδιάστηκαν με την αναστολή της εκπαίδευσης και το απότομο πέρασμα στην εξ αποστάσεως. Κάποιοι (Σ6, Σ2) δεν είχαν ποτέ σκεφτεί να την εφαρμόσουν ούτε είχαν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο τέτοιου είδους, γενικά δεν είχαν εφαρμόσει ποτέ τις ΤΠΕ την ώρα του μαθήματος καθώς δεν είχε χρειαστεί να τις συνδυάσουν με την κανονική ροή του μαθήματός τους («Όχι δεν την είχα χρησιμοποιήσει, δεν είχε χρειαστεί, δεν μου είχε περάσει καν από το μυαλό», «Η αλήθεια είναι πως στη δεύτερη αναστολή ήμασταν λίγο πιο εξοικειωμένοι, ξέραμε κάποια πράγματα, ενδιάμεσα κάτι είχαμε αναζητήσει, κάτι είχαμε μεταξύ μας όλοι οι συνάδερφοι συζητήσει. Προσωπικά εγώ δεν πίστευα ότι θα χρειαστεί πάλι. Πίστευα ότι ήταν εκείνοι οι 2-3 μήνες και πέρασε» Σ6 και παρόμοια «Όχι, με τίποτα ούτε καν, δεν το είχα υπόψη μου» Σ2).

Δύο δασκάλες (Σ4, Σ5) είχαν χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ στο σχολείο τους καθώς υπήρχε σε αυτό ο απαραίτητος τεχνολογικός εξοπλισμός κι έτσι τόσο οι ίδιες όσο και τα παιδιά ήταν εξοικειωμένα και γι αυτό προσαρμόστηκαν ευκολότερα στο νέο τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος («Είμαι από τους τυχερούς γιατί στο σχολείο είχαμε τεχνολογικό εξοπλισμό οπότε χρησιμοποιώ χρόνια υπολογιστή και προτζέκτορα στην τάξη» Σ4 και «Είχα χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ στο μάθημά μου για να προσελκύσω το ενδιαφέρον των μαθητών μου. Η χρήση διαφανειών και προτζέκτορα εντός της τάξης ήταν καθημερινό φαινόμενο» Σ5). Άρα, μέσω του ερωτήματος αναδείχθηκε πως δεν είχαν εξοικειωθεί με αυτό τον τρόπο διδασκαλίας καθώς δεν περίμεναν πως μπορεί να υπάρξει το ενδεχόμενο αναστολής της δια ζώσης. Βέβαια, και κατά τη διάρκεια της δια ζώσης η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν είχαν εφαρμόσει τις ΤΠΕ.

«Είχατε παρακολουθήσει στο παρελθόν επιμορφωτικά προγράμματα για την εξ αποστάσεως;»

Υπήρξαν δύο καθηγητές (Σ10, Σ11) που είχαν παρακολουθήσει ασύγχρονα μεταπτυχιακά προγράμματα οπότε τους βοήθησε στη χρήση της ασύγχρονης και την εφάρμοσαν ευκολότερα και στα σχολεία τους («Είχα παρακολουθήσει μαθήματα στο ΕΑΠ και είχα εξοικειωθεί πολύ με την εκπαίδευση από απόσταση. Μάλιστα εύρισκε εξαιρετικά ενδιαφέρουσα την ασύγχρονη. Έφτιαχνα ψηφιακά δωμάτια και τάξεις και

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

γνώριζα τη λειτουργία τους. Στα 10 χρόνια όμως που υπηρετώ δεν την εφάρμοζα γιατί συνήθως ήμουν σε τρία διαφορετικά σχολεία και αυτό απαιτούσε χρόνο» Σ11 και παρόμοια «Το 2008 κληρώθηκα στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στις μεταπτυχιακές σχολές στα Μαθηματικά, οπότε ξεκίνησα μεταπτυχιακό που το ολοκλήρωσα με επιτυχία. Γενικά είμαι άτομο της τεχνολογίας από τα φοιτητικά μου χρόνια. Είχα ασχοληθεί με Εφαρμοσμένα Μαθηματικά γιατί αυτό μου άρεσε. Ο υπολογιστής αν και ήταν πολύ καινούργιο για εμάς τότε, εμένα μου άρεσε» Σ10). Έτσι, φάνηκε πως είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να παρακολουθούν σεμινάρια, ώστε να ακολουθούν την ψηφιακή εποχή και να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα σε κάθε περίπτωση εργαλεία. Όσοι εκπαιδευτικοί είχαν παρακολουθήσει εξ αποστάσεως σεμινάρια μπόρεσαν πιο εύκολα να εξοικειωθούν με τη νέα πραγματικότητα.

Αυτό που επισημαίνουν είναι πως δεν υπήρχε ούτε το κατάλληλο τεχνικό κομμάτι ούτε οι υποδομές στο σχολείο για να εφαρμόσουν τις ΤΠΕ και την ασύγχρονη νωρίτερα κάτι που τους δυσκόλεψε στην οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματός τους («Όχι πριν την πανδημία δεν το είχα εφαρμόσει, είχα ακούσει γι αυτή από σεμινάρια που είχαμε κάνει παλιότερα, αλλά δεν την είχα σκεφτεί γιατί κυρίως δεν υπήρχε το τεχνικό κομμάτι, δεν μπορούσε να υπάρχει» Σ9).

Υπήρχαν και καθηγητές (5 στους 12) που ήταν εξοικειωμένοι με τον υπολογιστή και την ασύγχρονη. Όμως, όπως φάνηκε, αυτό είχε να κάνει και με την ηλικία του συμμετέχοντα αλλά και από τον ελεύθερο χρόνο που είχαν για να ασχοληθούν με τις εφαρμογές της ασύγχρονης. Οι νεότεροι σε ηλικία είχαν ασχοληθεί και πριν την πανδημία περισσότερο αλλά και κατά τη διάρκεια της εξ ΑΕ μπορούσαν πιο εύκολα να ασχοληθούν με την έρευνα πάνω στα ψηφιακά εργαλεία και να τα χρησιμοποιούν χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες («Πριν την πανδημία, εφάρμοζα την εξ αποστάσεως αλλά σε μικρό βαθμό. Συγκεκριμένα, την ασύγχρονη. Χρησιμοποιούσα την ηλεκτρονική τάξη, την e class, αλλά μόνο για να ανεβάζω κάποιες ασκησούλες στα παιδιά, έτσι κάποια έγγραφα» Σ1, παρόμοια «Νομίζω ότι έχει να κάνει με την ηλικία περισσότερο. Εγώ επειδή είμαι 30 χρόνων και είμαι κοντά στην τεχνολογία, όσο μεγαλύτεροι είναι κάποιοι και δεν έχουν εξοικείωση με την τεχνολογία, ναι εκεί απαιτείται» Σ3, παρόμοια «Είμαι από τους τυχερούς γιατί στο σχολείο μας είχαμε τεχνολογικό εξοπλισμό οπότε χρησιμοποιώ εδώ και χρόνια υπολογιστή και προτζέκτορα στην τάξη, οπότε ό, τι ήθελα να τους πω και να παίζουμε γινόταν μέσα στην τάξη» Σ4 και παρόμοια «Ναι εγώ το eclass το είχα ξεκινήσει το 2010 αλλά δεν το χρησιμοποίησα τότε. Αλλά παράλληλα με το μεταπτυχιακό είχε εξ αποστάσεως διάφορα πράγματα κι έτσι ασχολήθηκα. Αλλά παρακολούθησα σεμινάρια με επιτυχία στην πλατφόρμα του MOODLE γύρω στο 2016/2017 και είδα πραγματικά πώς δουλεύει η ασύγχρονη» Σ10). Επομένως, όλοι απάντησαν ότι είναι απαραίτητο η Πολιτεία να εξοπλίσει τα σχολεία και τους

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

εκπαιδευτικούς με τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να τα χρησιμοποιούν στη διδασκαλία τους. Όμως, σημαντικό είναι και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί να θέλουν να παρακολουθήσουν σεμινάρια και να προσπαθούν να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που τους δίνονται για επιμόρφωση.

«Στη δεύτερη αναστολή ήσασταν πιο εξοικειωμένος με την ασύγχρονη; Είχατε αναζητήσει τα εργαλεία των ψηφιακών πλατφορμών;»

Όσον αφορά στην εξοικείωσή τους στην ασύγχρονη στη δεύτερη αναστολή όλοι δήλωσαν (12 στους 12) πως το διάστημα των καλοκαιρινών διακοπών με αυτομόρφωση μέσω video στο you tube κατόρθωσαν να εξοικειωθούν περισσότερο ώστε να είναι έτοιμοι για κάθε ενδεχόμενο τη νέα σχολική χρονιά. Τελικά, επιβεβαιώθηκαν αφού λίγους μήνες μετά χρειάστηκε ξανά να χρησιμοποιήσουν σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση (*«Είχα στο ενδιάμεσο, επειδή φανταζόμουν ότι αυτή η κατάσταση θα συνεχιζόταν, ασχοληθεί για να δω τα εργαλεία, γιατί δεν είχα χρησιμοποιήσει πολλά εργαλεία στην πρώτη περίοδο, να γνωρίσω και κάποια ακόμα, όσον αφορά τις ασκήσεις, επειδή είμαι Μαθηματικός ήθελα λίγο ασκήσεις, εργασίες, τέτοια εργαλεία»* Σ1 και παρόμοια *«Το καλοκαίρι που μεσολάβησε τα έψαξα όλα και συνέκρινα τις δύο πλατφόρμες»* Σ11 και παρόμοια *«Ναι μόλις έγινε η πρόσληψη ασχολήθηκα με το you tube . Δεν παρακολούθησα κάποιο επιμορφωτικό, μόνος μου»* Σ3). Άρα, όλοι δήλωσαν πως δεν υπήρχε από το Υπουργείο η κατάλληλη ενημέρωση, αλλά μόνοι τους οι εκπαιδευτικοί ενδιαφέρθηκαν και ασχολήθηκαν, ώστε τη νέα χρονιά να είναι έτοιμοι. Η αυτομόρφωση και η αλληλοβοήθεια των συναδέλφων είναι αυτή που τους βοήθησε να ενημερωθούν και να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν τις ψηφιακές πλατφόρμες διδασκαλίας.

«Ποια τα οφέλη της εξ Αε;»

Σχετικά με τα οφέλη που αντιλήφθηκαν ότι τους προσέφερε η εξ αποστάσεως, σχεδόν όλοι μίλησαν για την βοήθεια στην οργάνωση και στην εξοικονόμηση χρόνου. Ενώ παλαιότερα δεν είχαν οργανωμένα αρχεία με το μάθημά τους και τις ασκήσεις που ήθελαν να δώσουν στα παιδιά και αναγκάζονταν να τα αναζητούν κάθε φορά εκ νέου. Τώρα, η ασύγχρονη με τις πλατφόρμες ως εργαλεία τους έδωσε την ευκαιρία να οργανωθούν και να αποθηκεύουν το υλικό τους ώστε ανά πάσα στιγμή να το έχουν έτοιμο για αποστολή ή εκτύπωση. Αυτό τους εξοικονόμησε χρόνο αφού όχι μόνο δε χρειάζεται να ψάχνουν από την αρχή υλικό, αλλά ταυτόχρονα με την αποστολή του υλικού δε χρειάζεται πια η πληθώρα φωτοτυπιών (*«Με την ασύγχρονη ως επικουρικό εργαλείο, μπορούμε να στέλνουμε πιο άνετα υλικό στα παιδιά, δηλαδή δε χρειάζεται να βγάζουμε συνέχεια φωτοτυπίες, βοηθά και το περιβάλλον κιόλας. Τα παιδιά έχουν εθιστεί κιόλας με αυτόν τον τρόπο εργασίας, οπότε είναι πολύ πιο εξοικειωμένα από*

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

εμάς» Σ2 και παρόμοια «Τα οφέλη είναι πως μπορώ από τον χώρο μου να οργανώσω πράγματα και την ίδια στιγμή να τα στέλνω και να τα βλέπουν οι μαθητές μου. Αλλιώς το να τα βρω, να τα εκτυπώσω είναι χρονοβόρο και σπατάλη. Γλιτώσαμε πολλά δέντρα χάρη στην εξ ΑΕ. Και τα παιδιά έκαναν άνετα τις εργασίες τους και εξοικειώθηκαν με τα εργαλεία, δεν έμειναν μόνο στα ηλεκτρονικά παιχνίδια» Σ11 και παρόμοια «Θα μπορούσαμε να τη χρησιμοποιήσουμε έτσι ως συμπλήρωμα της δια ζώσης εκπαίδευσης, κάποια πράγματα που δε θα μπορούσαμε να τα κάνουμε μέσα στην τάξη ή για να μη χάσουμε χρόνο με κάποιες εργασίες των παιδιών, να μας τα στείλουν διαδικτυακά σε κάποιες από αυτές τις πλατφόρμες της εξ αποστάσεως, να τις μελετήσουμε εμείς, να τις διορθώσουμε, να στείλουμε στα παιδιά τις παρατηρήσεις μας και μετά τα συζητάμε και μέσα στην τάξη δια ζώσης» Σ1 και παρόμοια «Ξεκάθαρα της οργάνωσης και της εξοικονόμησης χρόνου και χρήματος. Καθημερινά έβγαζα φωτοτυπίες με θεωρία και ασκήσεις στα παιδιά, έψαχνα τους φακέλους μου. Τώρα στις πλατφόρμες τα έχω οργανωμένα και τα στέλνω στα παιδιά χωρίς το άγχος να χει το σχολείο χαρτί, να βγάλω τις φωτοτυπίες. Και τα παιδιά τα ωφέλησε γιατί εργάζονταν τις ώρες που ήθελαν και μπορούσαν χωρίς άγχος να τα στέλνουν ακόμα και μεσάνυχτα» Σ12). Επομένως, φάνηκε από τις απαντήσεις τους πως με την ασύγχρονη και τα εργαλεία της η οργάνωση του υλικού τους έγινε ευκολότερη. Τα ψηφιακά εργαλεία αποδείχθηκαν ένα σημαντικό βοηθητικό εργαλείο αφού πλέον δεν ήταν απαραίτητη ούτε η εκτύπωση και η χρήση φωτοτυπιών, ούτε η κάθε χρόνο αναζήτηση υλικού.

«Οι γονείς ήταν υποστηρικτικοί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ή προκαλούσαν προβλήματα με τη στάση τους;»

Όσον αφορά στην ανταπόκριση των γονιών, οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν πως οι γονείς στο σύνολό τους ήταν υποστηρικτικοί αν και πολύ αγχωμένοι λόγω της αναγκαστικής χρήσης της τεχνολογίας. Ειδικά γονείς μαθητών Δημοτικού έπρεπε να παρέχουν συνεχώς βοήθεια στα μικρά παιδιά τους τα οποία δε γνώριζαν τη χρήση υπολογιστή πέρα από τα παιχνίδια που εκεί έπαιζαν. Δημιουργήθηκαν ομάδες συζήτησης σε viber ή messenger με τον δάσκαλο, ώστε να τους εξηγή βήμα βήμα τι πρέπει κάθε φορά να κάνουν. Φυσικά υπήρξε και περίπτωση οργής γονέα με αποδέκτη μια καθηγήτρια λόγω της δυσκολίας χρήσης της πλατφόρμας («Με αυστηρό τόνο στη φωνή του έγραψε τι είναι αυτά που μου ζητάτε και πώς θα στείλει το παιδί μου αρχεία και πώς ... δηλαδή ήταν κάπως αιχμηρό και με είχε δυσαρεστήσει αυτό το γεγονός τότε» Σ10). Γενικά όμως όλοι δήλωσαν πως οι γονείς δεν προκαλούσαν προβλήματα, γιατί κατανοούσαν και τη δύσκολη θέση των εκπαιδευτικών («Οι γονείς βοηθούσαν πάρα πολύ τα παιδιά, το καταλάβαινα, δεχόμουν και τηλεφωνήματα από γονείς που ζητούσαν βοήθεια γιατί σας λέω τα παιδιά και οι γονείς και εμείς δεν είχαμε πολλή εξοικείωση και έπρεπε να βοηθήσουμε. Οι γονείς ήταν δίπλα στα παιδιά» Σ1 και παρόμοια

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

«Ήθελαν οι γονείς και προσωπικά λάμβαναν μηνύματα από τους γονείς για το πώς θα το κάνουμε. Μπροστά δηλαδή ήταν οι γονείς» Σ6 και παρόμοια «Του Γυμνασίου οι γονείς δεν είχαν θέμα γιατί τα παιδιά τα έκαναν μόνα τους, του Δημοτικού έπρεπε να είναι από πάνω κι αυτό έφερνε παράπονα» Σ11). Υπήρχε και η περίπτωση που το έβλεπαν ως ευκαιρία απασχόλησης των παιδιών για να ασχοληθούν με κάτι άλλο μέσα στο σπίτι ή εκτός αυτού ώστε να μπορούν να εκτελούν τις δικές τους υποχρεώσεις («Σε γενικές γραμμές ήταν υποστηρικτικοί, ήθελαν να είναι δίπλα στα παιδιά για να έχουν καλύτερη επίδοση, αλλά έβρισκαν ευκαιρία να είναι απασχολημένα στο σπίτι και αυτοί να κάνουν άλλες δουλειές. Τα είχαν όλη μέρα στο σπίτι κάτι που σαφώς ήταν κουραστικό» Σ7). Άρα, οι γονείς στο σύνολό τους ήταν υποστηρικτικοί καθώς αντιλήφθηκαν τη δυσκολία της κατάστασης και τον κόπο που κατέβαλαν οι εκπαιδευτικοί.

«Θεωρείτε πως αναδύθηκαν κοινωνικές ανισότητες κατά την εφαρμογή της ασύγχρονης;»

Όσον αφορά στην ανάδυση κοινωνικών ανισοτήτων κατά τη διάρκεια των δύο αναστολών, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (9 στους 12) δήλωσαν πως υπήρξαν κοινωνικές ανισότητες καθώς πολλά παιδιά δεν είχαν την απαραίτητη σύνδεση στο διαδίκτυο και δεν είχαν τον κατάλληλο εξοπλισμό με υπολογιστή, οπότε συνδέονταν στις πλατφόρμες και αργότερα στη σύγχρονη από το κινητό τους. Αρκετά σχολεία κατάφεραν να τους δώσουν τάμπλετ ώστε να μπορούν να συνδεθούν, αλλά η σύνδεση στο ίντερνετ ήταν μεγάλο πρόβλημα κυρίως σε χωριά ορεινά που δεν υπήρχε καλό σήμα του παρόχου τους αλλά και σε παραλιακές περιοχές («Το σχολείο τους έδωσε τάμπλετ. Τα προμηθευτήκαμε από το Υπουργείο ή τον Δήμο κι έτσι όλα τα παιδιά είχαν, δεδομένου ότι είμαστε μικρό σχολείο, μπορούσαμε να το ελέγξουμε» Σ7 και παρόμοια «Για τους ελάχιστους μαθητές που δεν είχαν υπολογιστές, τους προμηθεύτηκαν από το σχολείο» Σ9). Υπήρχαν παιδιά σε σχολεία της Αθήνας που ήταν από προσφυγικές οικογένειες και δεν κατάφεραν να συνδεθούν ποτέ με αποτέλεσμα να μην βοηθηθούν καθόλου στην πρόοδο τους («Η αλήθεια είναι ότι σε όλο αυτό όλοι οι εκπαιδευτικοί παλέψαμε με κάθε τρόπο να μην αφήσουμε αυτά τα παιδάκια απομονωμένα. Και τελικά δε νομίζω ότι τα καταφέραμε. Είχα προσφυγάκια που δεν μπήκαν ποτέ, μιλούσαμε με τους γονείς κι έλεγα να στέλνουν ένα μέιλ αλλά δεν είχαν σύνδεση. Πολλά παιδάκια προσπαθούσαν να κάνουν τη δουλίτσα από κινητό. Οι ανισότητες κι αυτό είναι πολύ λυπηρό, φαίνονταν πολύ έντονα σε αυτό» Σ4). Αυτό έφερνε σε δύσκολη θέση και τους καθηγητές γιατί δεν μπορούσαν να συνεχίσουν το μάθημα με ίσους όρους προς όλους και ήταν δύσκολο για τα παιδιά, γιατί δεν μπορούσαν να προχωρήσουν στην ύλη τους και δε βελτιωνόταν η απόδοσή τους. Όπως δήλωσαν, έπρεπε να πληρούνται οι προϋποθέσεις ώστε τα παιδιά να είναι ισότιμα στη διαδικασία, αλλά αυτό αποδείχθηκε από δύσκολο έως αδύνατο σε πολλές

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

περιπτώσεις («Κάποιοι μαθητές δεν είχαν σύνδεση, ούτε υπολογιστές. Η σύνδεση δεν ήταν καλή καθώς μένουν σε απομακρυσμένες περιοχές» Σ1 και παρόμοια «Υπήρχαν μαθητές που δεν είχαν σήμα ή συνδέονταν με τα δικά τους δεδομένα, δική τους χρέωση, σε τόπους χωρίς καθόλου σήμα. Κάποια έκανα μάθημα μέσα από το αυτοκίνητο. Ειδικά μαθητές των ΕΠΑΛ είχαν μεγάλες διαφορές από τα υπόλοιπα» Σ8).

Φυσικά υπήρξε και η άποψη πως πολλά παιδιά επίτηδες επικαλούνταν πρόβλημα σύνδεσης για να δικαιολογήσουν τη μη αποστολή ασκήσεων ή τη μη σύνδεση στο μάθημά τους. Χρησιμοποιούσαν δηλαδή αυτό ως δικαιολογία ώστε να αποφύγουν τις υποχρεώσεις τους («Τα παιδιά προτιμούσαν να συνδέονται από το κινητό τους γιατί ήταν εξοικειωμένα με αυτό, ήταν ευκαιρία να έχουν το κινητό μαζί τους. Μεγαλοποιούσαν τα προβλήματα σύνδεσης για να αποφύγουν το μάθημα» Σ7). Υπήρχαν όμως και περιπτώσεις που όλα προχώρησαν ομαλά χωρίς προβλήματα με θετικά αποτελέσματα («Όλα τα παιδιά ήταν εξοπλισμένα και λόγω του ότι ήταν Λυκείου είχαν ήδη υπολογιστή. Τα προβλήματα ήταν η σύνδεση του παρόχου» Σ12 και παρόμοια «Ευτυχώς δεν το είχαμε αυτό, το δύσκολο ήταν όταν υπήρχαν δυο παιδιά και έπρεπε το ένα να έχει τον υπολογιστή και το άλλο το κινητό. Αλλά ήταν λίγες οι περιπτώσεις» Σ11). Επομένως, στην πλειοψηφία τους οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως για να μην υπάρχουν ανισότητες ανάμεσα στους μαθητές, πρέπει το Υπουργείο να ενδιαφερθεί και να προμηθεύσει τις οικογένειες με εξοπλισμό και δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΞΟΝΑ

«ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞ ΑΕ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»

Οι εκπαιδευτικοί αιφνιδιάστηκαν με το απότομο πέρασμα στην εξ αποστάσεως. Κάποιοι δεν είχαν ποτέ σκεφτεί να την εφαρμόσουν νωρίτερα ούτε είχαν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο τέτοιου είδους, γενικά δεν είχαν εφαρμόσει ποτέ τις ΤΠΕ την ώρα του μαθήματος καθώς δεν είχε χρειαστεί να τις συνδυάσουν με την κανονική ροή του μαθήματός τους.

Τονίστηκε πως είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να παρακολουθούν σεμινάρια ώστε να ακολουθούν την ψηφιακή εποχή και να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα σε κάθε περίπτωση εργαλεία. Η θέληση του εκπαιδευτικού και η συνεισφορά της Πολιτείας απαραίτητοι παράγοντες επιτυχίας.

Αυτό που επισημαίνουν είναι πως δεν υπήρχε ούτε το κατάλληλο τεχνικό κομμάτι ούτε οι υποδομές στο σχολείο για να εφαρμόσουν τις ΤΠΕ και την ασύγχρονη νωρίτερα κάτι που τους δυσκόλεψε στην οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματός τους. Θεωρούν απαραίτητο η Πολιτεία να εξοπλίσει τα σχολεία, τους εκπαιδευτικούς με τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να τα χρησιμοποιούν στη διδασκαλία τους κι έτσι το μάθημα να γίνει πιο δημιουργικό για τον μαθητή.
Όλοι δήλωσαν πως δεν υπήρχε από το Υπουργείο η κατάλληλη ενημέρωση, αλλά μόνοι τους οι εκπαιδευτικοί ενδιαφέρθηκαν και ασχολήθηκαν ώστε τη νέα χρονιά να είναι έτοιμοι. Μέσω της αυτομόρφωσης, της βοήθειας από το Διαδίκτυο και της μεταξύ τους συνεργασίας έφεραν εις πέρας τη δοκιμασία της τηλεεκπαίδευσης.
Τώρα η ασύγχρονη με τις πλατφόρμες ως εργαλεία έδωσε την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς να οργανωθούν και να αποθηκεύουν το υλικό τους ώστε ανά πάσα στιγμή να το έχουν έτοιμο για αποστολή ή εκτύπωση. Αυτό τους εξοικονόμησε χρόνο και χρήματα που δαπανούσαν για φωτοτυπίες. Δήλωσαν πως είναι ένα βοηθητικό εργαλείο οργάνωσης της εργασίας τους.
Οι γονείς στο σύνολό τους ήταν υποστηρικτικοί αν και πολύ αγχωμένοι λόγω της αναγκαστικής χρήσης της τεχνολογίας. Βοήθησαν όσο μπορούσαν χωρίς να προκαλούν προβλήματα, αντιλαμβανόμενοι τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι εκπαιδευτικοί.
Οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν πως υπήρξαν κοινωνικές ανισότητες καθώς πολλά παιδιά δεν είχαν σύνδεση στο διαδίκτυο ούτε τον κατάλληλο εξοπλισμό, οπότε συνδέονταν από το κινητό τους. Αρκετά σχολεία κατάφεραν να τους δώσουν τάμπλετ ώστε να μπορούν να συνδέονται, αλλά η σύνδεση στο ίντερνέτ ήταν μεγάλο εμπόδιο στο έργο τους. Οι δυσκολίες και οι ανισότητες στάθηκαν εμπόδιο στην εξέλιξή τους γι' αυτό κρίθηκε απαραίτητη η συμβολή του σχολείου στην ενίσχυση των μαθητών με εξοπλισμό.

Πίνακας 4: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΩΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

5.1.2 Β'ΑΞΟΝΑΣ-Β' ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

«Κριτήρια επιλογής εκπαιδευτικής ψηφιακής πλατφόρμας, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της καθεμιάς που οδήγησαν τους καθηγητές στην απόφασή τους»

Στον άξονα αυτό οι εκπαιδευτικοί ερωτήθηκαν σχετικά με τα κριτήρια επιλογής της ψηφιακής πλατφόρμας. Ερωτήθηκαν σχετικά με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της e me και e class που έλαβαν υπόψη τους για να οδηγηθούν στην τελική τους επιλογή. Ορισμένοι ακολούθησαν τις οδηγίες των καθηγητών Πληροφορικής και άλλοι έκαναν προσωπική έρευνα και κατέθεσαν τις προτάσεις

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

τους στο σύλλογο διδασκόντων. Αναφέρθηκαν στα πλεονεκτήματα και στα μειονεκτήματα που εντόπισαν καθώς τις εφαρμόζαν. Επίσης, ερωτήθηκαν σχετικά με τις αλλαγές που αντιλήφθηκαν στον τρόπο διδασκαλίας τους, τα εμπόδια που συνάντησαν κατά την εφαρμογή τους και αν χρειάστηκε να ζητήσουν βοήθεια επιμόρφωσης για τα εργαλεία που είχε η κάθε πλατφόρμα.

«Πώς επιλέξατε ανάμεσα στις δύο ψηφιακές εκπαιδευτικές πλατφόρμες;»

Όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής ανάμεσα στις δύο πλατφόρμες παρατηρήθηκε πως επιλέχθηκε από την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών η e class (9 στους 12), της οποίας τα εργαλεία φάνηκαν χρησιμότερα ειδικά για παιδιά Γυμνασίου και Λυκείου («Θεωρώ και τις δύο πολύ βοηθητικές. Το κριτήριο μου ήταν το ποια θα ήταν πιο εύκολη στη χρήση ανάλογα με την ηλικία των παιδιών. Γι αυτό χρησιμοποίησα την e me στο Δημοτικό και την eclass στο Γυμνάσιο» Σ11). Ορισμένοι (6 στους 12) είχαν επιμορφωθεί σε αυτή στη διάρκεια σεμιναρίων κι έτσι τους ήταν πιο οικεία («Στην επιμόρφωση Β επιπέδου μας είχαν δείξει τα βασικά εργαλεία της e class κι έτσι δεν ήταν τελείως άγνωστη» Σ1). Κάποιοι (3 στους 12) χρησιμοποίησαν και την e me γιατί τα εργαλεία της τους φάνηκαν πιο προσιτά («Η e me έχει περιβάλλον στο οποίο ο μαθητής μπορεί να ακούει μουσική, να κάνει τις δουλειές του, τα μαθήματά του και να είναι πιο διασκεδαστικό» Σ3). Στους περισσότερους η επιλογή έγινε από το σχολείο. Προτάθηκε από το σχολείο και οι καθηγητές την ακολούθησαν ώστε τα παιδιά να μην μπερδεύονται αν κάθε καθηγητής επέλεγε διαφορετική («Το σχολείο αποφάσισε να έχουμε κοινή πλατφόρμα για όλες τις τάξεις, γιατί έχουμε αδερφάκια στο σχολείο, να μην μπερδεύονται οι γονείς. Η επιλογή έγινε γιατί μας φάνηκε πιο εύχρηστη η e me και λίγο πιο ευχάριστο το ψηφιακό της περιβάλλον» Σ4). Άρα, η πλειοψηφία επέλεξε την e class λόγω των ευκολιών που τους προσέφερε χάρη στα εργαλεία της, αφού έκριναν πως η e me δε θα ήταν εύχρηστη από τους μαθητές λόγω των εργαλείων της.

«Παρατηρήσατε θετικές ή αρνητικές αλλαγές στον τρόπο διδασκαλίας σας;»

Σχετικά με το αν παρατηρήθηκαν θετικές ή αρνητικές αλλαγές στη διδασκαλία τους και τα εμπόδια που συνάντησαν οι εκπαιδευτικοί (12 στους 12) δήλωσαν πως τους βοήθησε στην οργάνωση, αλλά ήταν δύσκολο μέχρι να μάθουν να χειρίζονται τα εργαλεία της. Τους δυσκόλευαν τα εργαλεία και παρατηρούσαν πως αν έκαναν κάποιο λάθος χανόταν η εργασία τους με αποτέλεσμα να ξεκινούν τη διαδικασία από την αρχή («Ήμουν πιο οργανωμένος και όποια απορία είχαν οι μαθητές, το υλικό μου ήταν έτοιμο για αποστολή» Σ12 και παρόμοια «Με βοήθησε η ασύγχρονη να οργανώσω το υλικό μου, μπορούσα να αποθηκεύω έγγραφα, δε χανόμουν στις φωτοτυπίες. Αλλά το κυριότερο ήταν η ποιότητα των ασκήσεων, με τα εργαλεία τους μπόρεσα να φτιάξω καλύτερες εργασίες, πιο προσιτές στα παιδιά, με βίντεο, ήχο και

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες *e me* και *e class* αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

εικόνα» Σ11 και παρόμοια «Με διευκόλυνε για να βάζω επιπλέον πράγματα που δεν μπορούσα μέσα στην τάξη . Κάποιες σημειώσεις επιπλέον ή άρθρα που μπορεί να τους ενδιαφέρουν αλλά δεν είναι εύκολο να γίνουν μέσα στην τάξη» Σ1). Άρα, η οργάνωση ήταν το μεγάλο πλεονέκτημα αυτών των ψηφιακών πλατφορμών που βοήθησε πολύ τους εκπαιδευτικούς.

«Ποια εμπόδια συναντήσατε κατά την εφαρμογή τους;»

Τα εμπόδια που συνάντησαν οι εκπαιδευτικοί ήταν η εξοικείωση με τα εργαλεία που τους παρείχαν, μόλις τα χρησιμοποιούσαν και εξοικειώνονταν, μετά τα έβλεπαν ευκολότερα στη χρήση («Με την *e me* δυσκολευτήκαμε στην αρχή γιατί κολλούσε απίστευτα, χρειαστήκαμε πολλές ώρες και τα εργαλεία όπως το *e me assignments* άλλοτε άνοιγαν κι άλλοτε όχι» Σ4 και παρόμοια «Τα εμπόδια προκαλούνταν από την υπερφόρτωση, δε βλέπαμε τις εργασίες των παιδιών Σ5 και παρόμοια «Αργούσε κάποιες φορές να φορτώσει έγγραφα, τα αρχεία και τα παιδιά δυσανασχετούσαν γιατί έπρεπε να τα ξαναστείλουν» Σ11).

«Χρειάστηκε να ζητήσετε βοήθεια επιμόρφωσης από κάποιον ειδικό που γνώριζε ή προσπαθήσατε μέσω αυτομόρφωσης;»

Η βοήθεια που έλαβαν στο σύνολό τους (12 στους 12) ήταν μέσω αυτομόρφωσης από το διαδίκτυο και από καθηγητές Πληροφορικής στο σχολείο ή από παρακολούθηση κάποιων επιμορφωτικών σεμιναρίων. Κυρίως όμως μεταξύ τους παρείχαν αλληλουποστήριξη μόλις αντιλαμβάνονταν τη λειτουργία των εργαλείων («Ο καθηγητής πληροφορικής μας βοηθούσε σε ό, τι χρειαζόμασταν και είδα πολλά βιντεάκια στο *you tube*» Σ12 και παρόμοια «Μεταξύ μας οι συνάδερφοι βοηθούσαμε ο ένας τον άλλο, περισσότερο αυτομόρφωση από το *ίντερνετ*» Σ11 και παρόμοια «Παρακολούθησα ένα επιμορφωτικό σεμινάριο όπου εκεί μας έδειξαν την *e class* και την *e me* και το ψάχνω και μόνη μου, αναζητώ τις οδηγίες χρήσης της πλατφόρμας» Σ1). Επομένως, όλοι οι εκπαιδευτικοί συνάντησαν πολλές δυσκολίες χρήσης των ψηφιακών πλατφορμών, τις οποίες ξεπέρασαν με προσωπική έρευνα και στήριξη από συναδέλφους. Χρησιμοποιούσαν πρώτη φορά αυτά τα εργαλεία και η εξοικείωση καθυστέρησε με αποτέλεσμα να νιώθουν άγχος μήπως δεν καταφέρουν να βοηθήσουν τους μαθητές τους.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ ΑΞΟΝΑ «ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ
--

ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ-ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ»
Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών επέλεξε την e class, της οποίας τα εργαλεία τους φάνηκαν χρησιμότερα ειδικά για παιδιά Γυμνασίου και Λυκείου
Επεσήμαναν πως ήταν δύσκολο μέχρι να μάθουν να χειρίζονται τα εργαλεία των ψηφιακών πλατφορμών. Τους δυσκόλευαν τα εργαλεία και παρατηρούσαν πως αν έκαναν κάποιο λάθος χανόταν η εργασία τους με αποτέλεσμα να ξεκινούν τη διαδικασία από την αρχή. Η βοήθεια που έπαιρναν ήταν μέσω αυτομόρφωσης από το διαδίκτυο και από καθηγητές Πληροφορικής στο σχολείο ή από την παρακολούθηση κάποιων επιμορφωτικών σεμιναρίων. Τόνισαν πως μεταξύ τους υπήρχε αλληλουποστήριξη

Πίνακας 5: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

5.1.3 Γ' ΑΞΟΝΑΣ- Γ' ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

«Παρατήρηση αλλαγών στην πρόοδο των μαθητών και στη μεταξύ τους επικοινωνία με τη χρήση των ψηφιακών πλατφορμών»

Στον τρίτο άξονα η έρευνα μελέτησε, με βάση τα όσα παρατήρησαν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί, τον τρόπο αξιοποίησης των ψηφιακών πλατφορμών για να βοηθήσουν την πρόοδο των μαθητών τους και την επικοινωνία μεταξύ τους κατά τη διάρκεια των δύο αναστολών της εκπαίδευσης. Διερευνήθηκε, δηλαδή, αν η ασύγχρονη μέσω της χρήσης των e me και e class βοήθησε τα παιδιά να είναι πιο ενεργά, να βελτιώσουν τους βαθμούς τους, να αποστέλλουν τις εργασίες τους και να επικοινωνούν ευκολότερα με τον καθηγητή τους. Επίσης, ερωτήθηκαν για την ανατροφοδότηση που έστελναν στους μαθητές τους και πώς συνέβαλε αυτή στη βελτίωση της προόδου τους. Γενικά, κρίθηκε απαραίτητο να ερευνηθεί αν η πρόοδος των παιδιών επηρεάστηκε σε κάποιο ποσοστό από την παρουσία της ασύγχρονης, ώστε τώρα που έχουν επιστρέψει στα σχολεία να τις χρησιμοποιούν παράλληλα με τη δια ζώσης εκπαίδευση για να έχουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

«Χρησιμοποιήσατε εναλλακτικές μεθόδους για να προσελκύσετε το ενδιαφέρον των μαθητών σας;»

Αρχικά, η πρώτη ερώτηση αφορούσε το αν χρησιμοποίησαν εναλλακτικές μεθόδους για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των παιδιών κατά τη διάρκεια της εξ

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

αποστάσεως εκπαίδευσης. Ίσως κάποια βίντεο, κουίζ ή παιχνίδια που τους παρείχαν οι πλατφόρμες. Παρατηρήθηκε πως πολλοί εκπαιδευτικοί (5 στους 12) κυρίως μικρότερων τάξεων το προσπάθησαν ώστε το μάθημα να γίνει πιο ενδιαφέρον και γι' αυτό χρησιμοποίησαν βιντεάκια και παιχνίδια των ψηφιακών πλατφορμών ώστε να προσελκύσουν την προσοχή των μαθητών τους (*«Κάποια βιντεάκια, σκιτσάραμε μαζί, παραπομπή σε σελίδες με παιχνίδια, κουίζ. Προσπάθησα να κάνω το μάθημα πιο διασκεδαστικό για να τους τραβήξω το ενδιαφέρον και να υπάρξει μια απόδοση»* Σ6 και παρόμοια *«Έστελνα βιντεάκια με πειράματα φυσικής και έβαζα ασκήσεις σε στιλ κουίζ και παιχνιδιού για να ακονίσουν το μυαλό τους»* Σ12 και παρόμοια *«Έστελνα κουιζάκια, βιντεάκια, ταινίες γαλλικές με αστείες σκηνές, ώστε μετά να μου πουν την γνώμη τους κι έτσι να υπάρχει μια αλληλεπίδραση»* Σ11 και παρόμοια *«Μέσα από το φωτόδεντρο κάποιες δραστηριότητες. Έβαζα στα πολυμέσα κάποια βιντεάκια, παιχνιδάκια για να τους τραβήξω το ενδιαφέρον»* Σ1). Δήλωσαν πως το ψηφιακό παιχνίδι άρεσε στα παιδιά, προσέλκυε την προσοχή τους και μπορούσαν να κάνουν το μάθημα πιο ευχάριστο. Επομένως, οι ψηφιακές πλατφόρμες και τα εργαλεία που παρείχαν βοήθησαν τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους, τα παιδιά πρόσεχαν στο μάθημα και εξασφαλίστηκε η σταδιακή βελτίωσή τους.

«Παρατηρήσατε βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών λόγω της ασύγχρονης εκπαίδευσης;»

Όσον αφορά στη δεύτερη ερώτηση σχετικά με το αν παρατήρησαν πρόοδο στους μαθητές τους χάρη στην ασύγχρονη, υπήρξαν αντικρουόμενες απόψεις. Στην πλειοψηφία τους (10 στους 12) τη θεωρούν απλά ένα βοηθητικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά κυρίως μαζί με τη διαζώση και όχι τόσο πολύ μόνη της. Άλλοι τη θεώρησαν ως ένα μέσο που χαλάρωσε τους μαθητές κι έτσι δεν ασχολήθηκαν πολύ με τις εργασίες τους εκεί (2 στους 12) και όλοι ως ένα εργαλείο που τους βοήθησε τη δύσκολη στιγμή της αναστολής να κρατήσουν επαφή με τους μαθητές τους, ώστε να μη χαθεί η επικοινωνία καθηγητή-μαθητή και μαθητή-μάθημα. Γενικά, όμως, υποστήριζαν πως τη δεδομένη στιγμή και λόγω της κατάστασης οι πλατφόρμες ήταν απαραίτητες για τη συνέχιση των μαθημάτων, ώστε τα παιδιά να μη χάσουν το ενδιαφέρον τους για τα γνωστικά αντικείμενα. Έτσι, λοιπόν, υπήρξε η άποψη πως τα παιδιά επειδή είναι εξοικειωμένα με την τεχνολογία και εθισμένα με τα κινητά τους, άρεσε σε αυτά η ιδέα του να έχουν το κινητό τους συνεχώς μαζί τους κι έτσι να ασχολούνται περισσότερο με τις εργασίες τους (*«Πιστεύω τους άρεσε η ασύγχρονη γιατί οι νέοι άνθρωποι ασχολούνται πολύ με τις Νέες Τεχνολογίες και έχουν εξοικείωση με τους υπολογιστές. Οπότε αυτό το μέσο τους προκαλούσε λίγο το ενδιαφέρον, ασχολήθηκαν περισσότερο. Κι έτσι πιστεύω βοηθήθηκαν στην πρόοδό τους»* Σ1 και παρόμοια *«Είδα πολύ μεγαλύτερη συμμετοχή.*

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

Ναι, κάποιοι βοηθήθηκαν και στο μέγεθος των εργασιών τους και στην ποιότητα» Σ2 και παρόμοια «Παρατήρησα μεγάλη αλλαγή. Τα παιδιά θέλουν υπολογιστή και κινητό και ειδικά αν οι ασκήσεις συνδυάζονται με παιχνίδι, τους αρέσει πολύ. Το μάθημά μου είναι πιο διασκεδαστικό. Σε μενα το έβλεπαν σαν ανάπαυλα και πιο δημιουργικό χωρίς πίεση παράδοσης της ύλης» Σ11 και παρόμοια «Βελτιώθηκε η πρόοδος γιατί έγιναν πιο ενεργητικοί. Μπορούσαν στην ασύγχρονη να δουλεύουν σε ομάδες και να στέλνουν τις εργασίες τους στην eclass» Σ9 και παρόμοια «Παρατήρησα μεγάλη ενεργητικότητα. Έμπαιναν στην πλατφόρμα να δουν τι ασκήσεις έχουν, μου έστελναν μηνύματα ότι τις έκαναν. Ακόμα και παιδιά που στη δια ζώσης δεν ήταν τόσο ενεργά» Σ12 και παρόμοια «Μαθητές που δε συμμετείχαν στη δια ζώσης, συμμετείχαν περισσότερο στην εξ αποστάσεως. Είχε περισσότερο αντίκτυπο στα μικρότερα παιδιά, είχαν περισσότερο ανάγκη αλληλεπίδρασης, συμμετείχαν με ασκήσεις και είχε νόημα η συμμετοχή, η ανταπόκριση, η ανταμοιβή. Στα μεγαλύτερα δεν είχε ιδιαίτερη επίδραση, αλλά αυτό είχε να κάνει και με το ότι συνδέονταν με το κινητό τους και ήταν πιο δύσκολο. Για τα μικρά ήταν ένας τρόπος συμμετοχής και διάδρασης στις σχολικές δραστηριότητες» Σ8). Άρα, εδώ βλέπουμε πως υποστηρίζουν τη θετική πλευρά των εργαλείων της ασύγχρονης. Τους βοήθησε να συνεχίσουν με τον καλύτερο τρόπο το μάθημά τους μέσα σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες της τηλεκπαίδευσης. Τα παιδιά εξοικειώθηκαν με τα ψηφιακά εργαλεία και παρατήρησαν πως παιδιά που δε συμμετείχαν τόσο πολύ στη δια ζώσης, στην ασύγχρονη έδειξαν μεγαλύτερη ενεργητικότητα και συμμετοχή. Τα μεγαλύτερα λόγω του ότι συνδέονταν από το κινητό δυσκολεύονταν, τα μικρότερα έδειχναν περισσότερο ζήλο και συμμετείχαν πιο ενεργά.

«Παρατηρήσατε να υπάρχουν μαθητές που αδιαφόρησαν στην ασύγχρονη;»

Υπήρχαν και οι περιπτώσεις όμως που τα παιδιά χαλάρωσαν και δε βοηθήθηκαν, αφού θεώρησαν την ασύγχρονη ως έναν τρόπο να ξεφύγουν από τις σχολικές τους υποχρεώσεις αφού ο καθηγητής δεν μπορούσε να τους πιέσει από απόσταση για την ολοκλήρωση των εργασιών τους («όσον αφορά στην πρόοδό τους, χωρίς τη σύγχρονη δεν προχώρησα στην ύλη, κάναμε επαναλήψεις, δεν μπορώ να πω ότι είδα πρόοδο. Κάποια παιδάκια που ήταν και στο σχολείο τακτικά και υπεύθυνα, συνέχισαν. Άλλα όμως αδιαφορούσαν ή έμπαιναν μια φορά την εβδομάδα, έκαναν ένα πασάλειμμα και δεν υπήρξε η συμμετοχή που ήθελα. Δε θεωρώ ότι προόδευσαν» Σ4 και παρόμοια «Στα μεγαλύτερα παιδιά πήγε ανάποδα, βρήκαν τρόπο να αράξουν στο κρεβάτι χωρίς χαρτί και μολύβι» Σ10 και παρόμοια «Σίγουρα υπήρχαν παιδιά που επειδή είχαν το υλικό στη διάθεσή τους μπορούσαν να ρωτήσουν, να το ξαναδούν, να βοηθηθούν, αλλά επειδή έλειπε το προσωπικό στοιχείο δεν νομίζω ότι βοήθησε περισσότερο» Σ5). Και υπήρξε η περίπτωση που τα παιδιά δεν είχαν καμιά βελτίωση όπως τονίζει ο Σ7 «Οι μαθητές χαλάρωσαν πολύ, δε διάβαζαν, έκαναν τις ασκήσεις στην πλατφόρμα απλά για να πουν

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

δείξουν ότι έχουν κάνει και μετά σταματούσε εκεί όλη η ενασχόλησή τους με τα μαθήματα. Το επίπεδο έγινε σαφώς πιο χαμηλό και όταν τα ξαναείδαμε στο τέλος της πρώτης καραντίνας αλλά και πέρσι όλη τη χρονιά διαπιστώσαμε πάρα πολλά προβλήματα, πάρα πολλές ελλείψεις λόγω της εξ αποστάσεως με οποιαδήποτε πλατφόρμα». Άρα, εδώ οι απόψεις ήταν αντικρουόμενες, αφού άλλοι θεώρησαν την ασύγχρονη ως ευκαιρία να κρατήσουν επαφή με τα παιδιά και άλλοι ότι οι μαθητές στην ασύγχρονη χαλάρωσαν και δεν έδειχναν ενδιαφέρον για τα μαθήματα. Τη βρήκαν ως μια ευκαιρία για ξεκούραση αφού ο καθηγητής δεν τους έβλεπε και μπορούσαν να επικαλεστούν βλάβη στον υπολογιστή ή το δίκτυο. Όλοι όμως την έχουν ονομάσει ως ένα απαραίτητο εργαλείο που χωρίς αυτό δε θα μπορούσαν να ολοκληρώσουν το έργο τους τη δύσκολη εποχή της πανδημίας.

«Μαθητές που στη δια ζώσης ήταν ενεργητικοί μετά αδιαφόρησαν και αντίστροφα μαθητές πιο απόμακροι στη δια ζώσης στην ασύγχρονη έγιναν πιο ενεργητικοί;»

Σχετικά με το αν μαθητές που στη δια ζώσης δεν έδιναν πολλή σημασία στο μάθημα, στην ασύγχρονη συμμετείχαν περισσότερο ή μαθητές πιο ενεργοί στη δια ζώσης μετά αδιαφόρησαν και αν παρατήρησαν αλλαγή στους βαθμούς τους και πάλι οι απόψεις των εκπαιδευτικών δεν ήταν ίδιες. Ανάλογα με την ηλικία, τον τύπο σχολείου αλλά και το μάθημα τα παιδιά παρουσίασαν διαφοροποιήσεις. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Σ7 «Τα παιδιά στην αρχή δείχνουν ενδιαφέρον για το καινούριο, τους άρεσε η εξερεύνηση αλλά μόλις κατάλαβαν ότι πρέπει να κάνουν εκεί ασκήσεις έπαψε να τους προσελκύει, χαλάρωσαν, δεν υπήρξε βελτίωση στην επίδοσή τους και ούτε στους βαθμούς τους». Ανάλογα απάντησε και ο Σ6 «Οι μαθητές όπως ήταν στη δια ζώσης συνέχισαν το ίδιο, οι καλοί και επιμελείς συνέχισαν το ίδιο, αλλά βελτίωση δεν υπήρξε», «Η σύγχρονη ήταν πιο ουσιαστική» (Σ10), «Δεν υπήρξε η συμμετοχή που ήθελα, όλα συμμετείχαν αλλά δε θεωρώ πως προόδευσαν μέσα από αυτό» (Σ4), «Η επίδοσή τους βελτιώθηκε σε ελάχιστες μορφές και κυρίως σε μικρότερες ηλικίες» (Σ8). Υπήρξαν βέβαια και οι απόψεις εκπαιδευτικών που υποστήριξαν την ασύγχρονη και δήλωσαν πως παρατήρησαν πρόοδο στους μαθητές τους («Οι ενεργοί μαθητές συνέχισαν να είναι έτσι, αλλά κάποιο ποσοστό από αυτούς που δεν έδιναν πολλή σημασία, μετά μου έστελναν μηνύματα, απορίες, είδα ότι ενδιαφέρθηκαν, ασχολήθηκαν περισσότερο από αυτό που έδειχναν στην τάξη. Υπήρξε βελτίωση σε κάποιους, είδα ενδιαφέρον» Σ1). Παρόμοια και ο Σ2 υποστηρίζει ότι «Είδα μεγαλύτερη συμμετοχή, κάποιοι βοηθήθηκαν και στο μέγεθος των εργασιών τους και στην ποιότητά τους. Κάποιοι καλοί κατέβηκαν κάποιοι κακοί ανέβηκαν και ήρθαν σε ισορροπία». Ανάλογα και ο Σ11 υποστηρίζει πως υπήρξε βελτίωση γιατί τα παιδιά θέλουν να ασχολούνται με την τεχνολογία κι έτσι έχοντας υπολογιστή και κινητό διευκολύνθηκαν «Τα παιδιά θέλουν υπολογιστή και κινητό και αν οι ασκήσεις συνδυάζονται με παιχνίδι,

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

ενθουσιάζονται. Παιδιά που στη δια ζώσης φαίνονταν σα να βαριούνται, στην ασύγχρονη μου έστελναν ασκήσεις, έκαναν σχόλια, έγιναν καλύτεροι γιατί τους άρεσαν τα εργαλεία της πλατφόρμας. Το είδα και στους βαθμούς τους στα κονίζ». Παρόμοια ο Σ9 και Σ12 υποστήριξαν πως «είχαν πιο μεγάλη συμμετοχή, δεν αμελούσαν τις ασκήσεις τους και σταδιακά βελτιώθηκε η επίδοσή τους» και «τα παιδιά που συμμετείχαν στη δια ζώσης, δεν παραμέλησαν το διάβασμα στην ασύγχρονη, αλλά και παιδιά που φαίνονταν αδιάφορα ή ξεχνούσαν τα τετράδια στο σπίτι τώρα συμμετείχαν, η επίδοσή τους έγινε καλύτερη». Και ο Σ3 καθηγητής ειδικής αγωγής παρατήρησε βελτίωση στο μαθητή του αφού το παιδί αισθάνθηκε πιο άνετα να αποτυπώνει τη σκέψη του από απόσταση, γραπτά, μέσω της ασύγχρονης («Είχα μαθητή που δεν μπορεί να συμμετέχει στο μάθημα γιατί έχει γενικευμένο άγχος, ανασφάλειες, οπότε στην ασύγχρονη μέσω της e class κατάφερε να συμμετέχει και τον βοήθησε. Οι βαθμοί του βελτιώθηκαν πολύ»). Άρα, σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη και την πρόοδο του παιδιού παίζει η ηλικία του και η θέλησή του. Μαθητές που και στη δια ζώσης ήταν καλοί μαθητές, συνέχισαν να είναι και τώρα. Παρατηρήθηκε όμως πως παιδιά που στη δια ζώσης δεν ενδιαφέρονταν και πολύ, στην ασύγχρονη έδειξαν ενδιαφέρον και υπήρξε σε κάποιο βαθμό πρόοδος. Τα παιδιά ειδικής αγωγής με θέματα άγχους στη δια ζώσης στην ασύγχρονη λόγω εξοικείωσης με υπολογιστές και λόγω του ότι βρίσκονταν στο χώρο τους, έγιναν πιο ενεργητικά.

«Ευνοήθηκε η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών;»

Σχετικά με το αν ευνοήθηκε η επικοινωνία των μαθητών με τους καθηγητές και τους συμμαθητές τους μέσω της ανταλλαγής μηνυμάτων στις πλατφόρμες στο σύνολό τους απάντησαν καταφατικά. Τα παιδιά βρήκαν στις πλατφόρμες την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν την μοναξιά και την απομόνωση που ένιωθαν κλεισμένα στα σπίτια τους λόγω της πανδημίας. Παρόμοια απάντησαν και όσον αφορά στην κατανόηση των πληροφοριών που λάμβαναν από τους καθηγητές τους. Γενικά τα παιδιά ήταν εξοικειωμένα με τις τεχνολογίες, αλλά όχι τόσο με τα εργαλεία των πλατφορμών, τον τρόπο χρήσης τους και σίγουρα όχι με το word και τον τρόπο αποστολής των εργασιών τους. Με τη χρήση των e me και e class τα παιδιά ξέφυγαν από τη γνώση μόνο των ηλεκτρονικών παιχνιδιών και πέρασαν στην ουσιαστική γνώση του υπολογιστή που θα τους χρησιμεύσει αργότερα σε σπουδές και επαγγελματική ζωή. Τα βοήθησε δηλαδή στην ψηφιακή τους εξοικείωση και εξέλιξη. Ο Σ1 δήλωσε για το θέμα: «Έγραφαν το μήνυμα κι ευκολότερα εξέφραζαν την απορία τους, παρά όταν ήταν απέναντι από τον καθηγητή. Τους βοήθησε να εκφραστούν πιο ελεύθερα. Τις εργασίες τους δεν τις αμελούσαν και ενώ δεν ήταν εξοικειωμένοι με τις εφαρμογές κατάφεραν να μάθουν να χρησιμοποιούν το word, να το αποθηκεύουν και να το στέλνουν. Κατανοούσαν καλύτερα τις οδηγίες γιατί στην πλατφόρμα το διάβαζαν ξανά και το

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες *e me* και *e class* αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

κατανοούσαν». Επίσης, «Τα παιδιά μου έστελναν μήνυμα και περίμεναν να τους απαντήσω. Κάναμε και ομαδικές εργασίες που βοήθησαν στην επικοινωνία και με τις εφαρμογές της *e me* κάναμε παιχνίδια κουίζ. Βέβαια, εξοικειώθηκαν και περισσότερο από όσο έπρεπε στην τεχνολογία» (Σ5) και παρόμοια «Παιδιά που μέσα στην τάξη δεν ήταν πολύ κοινωνικά μου έστελναν τώρα μηνύματα. Ήταν ένας τρόπος επικοινωνίας γιατί ήμασταν κλεισμένοι μέσα, οπότε ήταν ευκαιρία να διατηρήσουμε επαφή. Έστελναν άμεσα τις ασκήσεις τους και ήθελαν να τις διορθώσω άμεσα. Έμαθαν γρήγορα τη χρήση τους και μάλιστα υποδείκνυαν πως πρέπει να τις χρησιμοποιούμε» Σ6. Και ο καθηγητής ειδικής αγωγής δήλωσε πως «ο μαθητής με αυτισμό βοηθήθηκε στην επικοινωνία τους, είχε ενδιαφέροντα με υπολογιστές οπότε εύκολα προσαρμόστηκε στην *e class* και κατανοούσε καλύτερα τις πληροφορίες» (Σ3). Ο Σ12 υποστήριξε πως «συνεχίστηκε η καλή επικοινωνία, έκαναν τις εργασίες τους άμεσα και η επίδοσή τους στη χρήση υπολογιστών αυξήθηκε, καθώς χειρίζονταν τα εργαλεία, κατανοούσαν τις πληροφορίες και οι εργασίες τους βελτιώθηκαν» όπως και ο Σ11 «Μου έκανε εντύπωση που παιδιά στη δια ζώσης φαίνονταν να βαριούνται, τώρα έστελναν τις ασκήσεις τους. Εξοικειώθηκαν στο *word*, έστελναν εύκολα τις απορίες τους, οι εργασίες τους προσεγμένες, στην ώρα τους».

Υπήρχε όμως και η άλλη άποψη ότι «οι μαθητές απλά έκαναν τις εργασίες τους για να πουν ότι τις έκαναν και να μην ασχοληθούν άλλο και σίγουρα δεν βελτιώθηκαν στις τεχνολογικές δεξιότητες χάρη στην ασύγχρονη» (Σ7) και παρόμοια «Η επικοινωνία μας ήταν σε στενά πλαίσια, έστελναν τυπικά σχόλια. Προσπαθούσα να τους αναθέτω αποστολές τις εβδομάδας για να τους προσελκύσω το ενδιαφέρον. Ομαδικές εργασίες δεν υπήρχαν γιατί τα μικρά παιδιά δυσκολεύονταν ακόμα και στις ατομικές και δεν εξοικειώθηκαν. Επέλεξαν να τραβούν φωτογραφία τις ασκήσεις και να μου τις στέλνουν στο *viber*» (Σ4). Άρα, μέσω ασύγχρονης ευνοήθηκε η επικοινωνία καθηγητών και μαθητών, κάτι που ήταν χρήσιμο την εποχή της απομόνωσης λόγω του covid και βοήθησε στο να μη νιώθουν τα παιδιά αποκομμένα από το σχολείο και τους καθηγητές τους.

«Τα παιδιά τώρα που επέστρεψαν στη δια ζώσης ζητούν να συνδυαστεί με την ασύγχρονη;»

Τέλος, οι απόψεις των καθηγητών για το αν τα παιδιά τώρα που επέστρεψαν στο σχολείο ζητούν τον συνδυασμό δια ζώσης και ασύγχρονης η απάντησή τους ήταν αρνητική. Τα παιδιά δεν ήθελαν να ασχοληθούν με την ασύγχρονη καθώς έχουν στο μυαλό τους πως η ασύγχρονη χρησιμοποιείται μόνο κατά την διάρκεια της καραντίνας. Έχουν συσχετίσει τις δυο αυτές πλατφόρμες μόνο με την πανδημία και

την απομακρυσμένη διδασκαλία και τώρα επιθυμούν τη δια ζώσης («Από μόνα τους ασκήσεις δε θέλουν, αλλά τα βίντεο, την επανάληψη της θεωρίας τη θέλουν εκεί. Προετοιμάζονται καλύτερα τα τεστάκια και διαγωνίσματα και βλέπουν ξανά συγκεντρωμένη την ύλη τους» Σ1). Βέβαια, θα τους άρεσε η χρήση υπολογιστή μέσα στην τάξη, όπως δήλωσε χαρακτηριστικά ο Σ8 «Τα παιδιά έχουν συνδυάσει ασύγχρονη με καραντίνα, δε θέλουν να συμμετέχουν καθόλου σε αυτό. Αυτό που τους έχει λείψει είναι να έχουν τον υπολογιστή στην τάξη». Υπάρχουν και οι περιπτώσεις που ζητούν τη χρήση της, αλλά τελικά δεν τη χρησιμοποιούν («Όταν τους αρέσει κάτι που κάνουμε στην τάξη με ρωτούν αν θα το ανεβάσω στην e me αλλά μετά στα σχόλια βλέπω δυο παιδάκια να έχουν μπει μόνο» Σ4). Βέβαια, όταν τους αναφέρουν οι καθηγητές πως έχουν ανεβάσει υλικό με ασκήσεις στις πλατφόρμες, θα ανταποκριθούν όπως αναφέρει ο Σ7, ο Σ11 και Σ9 «Όταν αναθέτω εκεί εργασίες προτιμούν από το να τα γράφουν στο χέρι. Τους άρεσε γιατί είχαν τον υπολογιστή τους. Όλοι θα θέλαμε να έχουμε τους υπολογιστές μας μαζί και ό, τι υλικό έχω να τους το μοιράζω και να το βλέπουμε ταυτόχρονα», «Χρησιμοποιώ την e class καθημερινά, εκεί μου ανεβάζουν τις εργασίες και τις παρουσιάζουμε». Επομένως, οι μαθητές έχουν συνδυάσει την ασύγχρονη με την πανδημία και δεν επιθυμούν τώρα τη χρήση της. Φυσικά, όταν οι καθηγητές τους ζητούν να κάνουν τις εργασίες που τους έχουν αποστείλει στις ψηφιακές πλατφόρμες, αυτά ανταποκρίνονται. Όμως, η χρήση γενικά υπολογιστή μέσα στην τάξη είναι αυτό που οι μαθητές πραγματικά επιθυμούν καθώς πλέον είναι εξοικειωμένοι με την χρήση τους.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΡΙΤΟΥ ΑΞΟΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ

«ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ E ME ΚΑΙ E CLASS»

Το ψηφιακό παιχνίδι άρεσε στα παιδιά, προσέλκυε την προσοχή τους και μπορούσαν να κάνουν το μάθημα πιο ευχάριστο

Στην πλειοψηφία τους οι καθηγητές τη θεωρούν απλά ένα βοηθητικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά μόνο μαζί με τη δια ζώσης και όχι μόνη της. Άλλοι τη θεώρησαν ως ένα μέσο που χαλάρωσε τους μαθητές κι έτσι δεν ασχολήθηκαν πολύ με τις εργασίες τους εκεί και άλλοι ως ένα εργαλείο που τους βοήθησε τη δύσκολη στιγμή της αναστολής να διατηρήσουν επαφή με τους μαθητές τους, ώστε να μη χαθεί η επικοινωνία τόσο μεταξύ τους όσο και με το μάθημα.

Σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη και την πρόοδο του παιδιού παίζει η ηλικία του και η θέλησή του. Μαθητές που και στη δια ζώσης ήταν καλοί μαθητές, συνέχισαν να είναι και τώρα. Παρατηρήθηκε όμως πως παιδιά που στη δια ζώσης δεν ενδιαφέρονταν και πολύ, στην ασύγχρονη έδειξαν ενδιαφέρον και υπήρξε σε κάποιο βαθμό πρόοδος.

Τα παιδιά βρήκαν στις πλατφόρμες την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν την μοναξιά και την απομόνωση που ένιωθαν κλεισμένοι στα σπίτια τους λόγω της πανδημίας. Γενικά τα παιδιά ήταν εξοικειωμένα με τις τεχνολογίες, αλλά όχι τόσο με τα εργαλεία των πλατφορμών. Με τη χρήση των e me και e class τα παιδιά ξέφυγαν από τη γνώση μόνο των ηλεκτρονικών παιχνιδιών και πέρασαν στην ουσιαστική γνώση του υπολογιστή.

Οι μαθητές έχουν συνδυάσει την ασύγχρονη με την πανδημία και δεν επιθυμούν τώρα τη χρήση της. Όμως, η χρήση γενικά υπολογιστή μέσα στην τάξη είναι αυτό που οι μαθητές επιθυμούν.

Πίνακας 6: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΡΙΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

5.1.4 Δ' ΑΞΟΝΑΣ- Δ' ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

«Προτάσεις των εκπαιδευτικών για βελτίωση των ψηφιακών πλατφορμών ώστε να χρησιμοποιούνται παράλληλα με τη δια ζώσης διδασκαλία»

Ο τελευταίος άξονας αφορά στις προτάσεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες-εκπαιδευτικοί για τη βελτίωση των πλατφορμών, ώστε να μπορούν εκπαιδευτικοί και παιδιά να τις χρησιμοποιούν ευκολότερα και παράλληλα με τη δια ζώσης εκπαίδευση. Ερωτήθηκαν για τη δυνατότητα να αξιοποιηθούν οι πλατφόρμες αυτές περαιτέρω, ώστε να βελτιωθεί στο μέλλον η επίδοση των μαθητών. Επίσης, αναφέρεται το συμπέρασμα για την προσφορά της ασύγχρονης εκπαίδευσης και των ψηφιακών πλατφορμών και το αν κρίνουν απαραίτητη μια νέα επιμόρφωση στις πλατφόρμες της ασύγχρονης εκπαίδευσης.

«Ποια είναι η γνώμη σας μετά από τις δύο αναστολές εκπαίδευσης για την ασύγχρονη εκπαίδευση;»

Όλοι οι συμμετέχοντες τη χαρακτήρισαν ως βοηθητικό εργαλείο και πολύ χρήσιμη στη διάρκεια της καραντίνας. Βοήθησε στη διατήρηση της επικοινωνίας με τους μαθητές τους και στην επανάληψη και συνέχιση της ύλης. Επίσης, βοήθησε τους εκπαιδευτικούς στην οργάνωση του υλικού τους και πλέον τα έχουν όλα έτοιμα και αποθηκευμένα στους υπολογιστές τους για να τα χρησιμοποιήσουν όποτε τα

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

χρειαστούν («Πολύ βοηθητική, με οργάνωσε» Σ12, «Αποδείχτηκε απαραίτητη, κατάφεραν να έχουν καλές αποδόσεις στις ασκήσεις, είχαν τον χρόνο να επεξεργαστούν»Σ6, «Μακάρι να προχωρήσει γιατί προσφέρει δυνατότητες στους μαθητές» Σ9 και «Μου άφησαν παρακαταθήκη το υλικό και τις γνώσεις που πήρα από εκεί. Τα παιδιά βοηθήθηκαν πολύ στο μάθημα, τους άρεσε, συμμετείχαν» Σ11).

«Χρειάζεται μια νέα επιμόρφωση στη χρήση των πλατφορμών;»

Η προϋπόθεση που τέθηκε από πολλούς είναι η σωστή χρήση από τους καθηγητές, ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά και τόνισαν πως βασικό είναι να γίνει μια επιμόρφωση πάνω στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων ειδικά σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που δεν είχαν εξασκηθεί στη χρήση υπολογιστή («Μια νέα επιμόρφωση θα ήταν απαραίτητη ειδικά για εμάς των άνω των 50 ετών και δεν είμαστε εξοικειωμένοι» Σ12, «Δε βρίσκω τον λόγο να βελτιωθούν, εμείς πρέπει να μάθουμε να τις χρησιμοποιούμε, να μην τεμπελιάζουμε, να τις βάλουμε στο μάθημά μας»Σ2, «Θα πρέπει να μάθουμε να τα συνδυάζουμε σωστά» Σ7, «Μια επιμόρφωση δεν είναι κακή, αλλά να γίνεται πριν τη χρειαστείς»Σ4).

«Έχετε προτάσεις για την καλύτερη εφαρμογή τους;»

Προτάσεις βελτίωσης επιθυμούν οι καθηγητές θετικών μαθημάτων καθώς χρησιμοποιούν σύμβολα και γραφικές παραστάσεις που δύσκολα παρουσιάζονται σε έναν υπολογιστή. Χρειάστηκε να προμηθευθούν καλύτερο υπολογιστή και γραφίδα ώστε να μπορέσουν να τα αποτυπώσουν («Με τα σύμβολα υπήρχε θέμα και τις μαθηματικές παραστάσεις» Σ1 και παρόμοια «Όταν γράφεις μαθηματικά σύμβολα στο eclass είναι πολύ δύσκολο, γίνεται μέσω ενός κώδικα που με εκνευρίζει. Αν μπορέσει ο επεξεργαστής κειμένου eclass να εναρμονιστεί με τον επεξεργαστή του word θα ήταν μεγάλη υπόθεση. Εγώ πήρα και υπολογιστή και γραφίδα γιατί Μαθηματικά σε word δε γράφεις. Ήταν σα να γράφω σε πίνακα» Σ10). Επομένως, στο σύνολό τους οι καθηγητές τόνισαν πως σε αυτούς πέφτει το μεγαλύτερο βάρος να διδάξουν τα παιδιά τη σωστή χρήση των ψηφιακών εργαλείων ώστε να τα βοηθήσουν στην εξοικείωση με αυτά. Όμως, σημαντικό είναι και το Υπουργείο να τους επιμορφώσει πάνω στη χρήση τους, ώστε να τα εφαρμόζουν σωστά. Οι καθηγητές Θετικών Επιστημών συνάντησαν τα περισσότερα προβλήματα στην απόδοση γραφικών παραστάσεων και μαθηματικών συμβόλων, γι αυτό θεωρούν σημαντικό να γίνουν αλλαγές ώστε να βοηθηθούν στη χρήση τους.

<p>ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΑΞΟΝΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ</p> <p>«ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ»</p>
<p>Όλοι χαρακτήρισαν τα ψηφιακά εργαλεία ως βοηθητικό εργαλείο και πολύ χρήσιμα στη διάρκεια της καραντίνας. Βοήθησαν στη διατήρηση της επικοινωνίας με τους μαθητές τους και στην επανάληψη και συνέχιση της ύλης. Επίσης, βοήθησαν τους εκπαιδευτικούς στην οργάνωση του υλικού τους</p>
<p>Η προϋπόθεση που τέθηκε από πολλούς είναι η σωστή χρήση από τους καθηγητές, ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά και τόνισαν πως βασικό είναι να γίνει μια επιμόρφωση πάνω στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων ειδικά σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που δεν είχαν εξασκηθεί στη χρήση υπολογιστή</p>
<p>Προτάσεις βελτίωσης επιθυμούν οι καθηγητές θετικών μαθημάτων καθώς χρησιμοποιούν σύμβολα και γραφικές παραστάσεις που δύσκολα παρουσιάζονται σε έναν υπολογιστή</p>

Πίνακας 7: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

6 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η πρόοδος των μαθητών ήταν ανέκαθεν η επιδίωξη κάθε εκπαιδευτικού συστήματος και κάθε μεθόδου που επιλεγόταν να χρησιμοποιηθεί. Καθηγητές και εκπαιδευτικοί φορείς προσπαθούσαν και προσπαθούν να εφαρμόσουν μορφές και συστήματα εκπαίδευσης τα οποία θα μπορέσουν να βοηθήσουν τα παιδιά να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους. Η επιδίωξη αυτή όμως απαιτεί πολλή προσπάθεια και τα κατάλληλα μέσα που θα βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να επιτελέσει όσο γίνεται καλύτερα το έργο του. Λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης και της αύξησης του ανταγωνισμού στον επαγγελματικό στίβο είναι απαραίτητο τα σχολεία να εξοπλιστούν κατάλληλα και οι εκπαιδευτικοί να επιμορφωθούν ώστε να βοηθήσουν τους μαθητές τους να βελτιώσουν την πρόδό τους. Στα ελληνικά σχολεία όμως δεν υπήρχε από πριν η κατάλληλη τεχνολογική υποδομή ώστε να γίνει με άμεσο και εύκολο τρόπο η μετάβαση στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Τα κονδύλια που αφορούσαν την εκπαίδευση δεν αρκούσαν για να προμηθευτούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα κατάλληλο εξοπλισμό που θα βοηθούσαν τους μαθητές να εξοικειωθούν στη χρήση τους και να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους. Ταυτόχρονα, δεν είχαν γίνει πολλές επιμορφώσεις και υπήρχαν εκπαιδευτικοί που δεν είχαν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο. Ειδικά οι εκπαιδευτικοί άνω των 50 ετών δεν είχαν ασχοληθεί με την τεχνολογία και τον τρόπο εφαρμογής της στην εκπαίδευση, ενώ πολλοί δεν γνώριζαν ότι υπήρχε η δυνατότητα να εφαρμόσουν την ασύγχρονη εκπαίδευση και πριν την πανδημία. Έτσι, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και συγκεκριμένα η ασύγχρονη δεν είχαν αποτελέσει πεδίο διερεύνησης των εκπαιδευτικών και γι αυτό δυσκολεύτηκαν κατά τη μετάβαση στην υποχρεωτική χρήση των ψηφιακών εργαλείων.

Λόγω της κατάστασης κρίσης που δημιουργήθηκε με την πανδημία και τις αναγκαστικές αναστολές των μαθημάτων φάνηκε η ανάγκη χρήσης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και το κενό που υπήρχε λόγω της ελλιπούς επιμόρφωσης των καθηγητών. Οι καθηγητές δεν είχαν παρακολουθήσει σεμινάρια, δεν είχαν επιμορφωθεί και υπήρξαν πολλοί από αυτούς που αγχώθηκαν με τη νέα διαδικασία. Έπρεπε όμως άμεσα με τη βοήθεια των συναδέλφων ή μέσω αυτομόρφωσης από το διαδίκτυο να προσαρμοστούν ταχύτατα. Υπήρξαν και καθηγητές που έψαξαν βοήθεια στο διαδίκτυο και κατάφεραν να προσαρμοστούν πιο γρήγορα βοηθώντας ταυτόχρονα τους συναδέλφους τους. Έτσι, οργάνωσαν τις ψηφιακές τους τάξεις χρησιμοποιώντας τις πλατφόρμες που το Υπουργείο Παιδείας είχε προτείνει, ώστε σταδιακά να βοηθήσουν τους μαθητές τους να βελτιώσουν μέσω των ψηφιακών πλατφορμών τις επιδόσεις τους στα μαθήματα και να υπάρξει απρόσκοπτη πρόοδος

ακόμα και ας μην υπήρχε η δια ζώσης διδασκαλία. Κατάφεραν μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα και παρά τις δυσκολίες να βοηθηθούν και να βοηθήσουν τους μαθητές ώστε να μην αποκοπούν από τα γνωστικά αντικείμενα και ταυτόχρονα να μπορέσουν να διατηρήσουν ή να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους.

Στην αρχή, μόλις δηλαδή έγινε γνωστό το αναγκαστικό κλείσιμο των σχολικών μονάδων, χρησιμοποιήθηκαν κυρίως το skype, το zoom, το viber και το email για την άμεση επικοινωνία τους πριν χρησιμοποιηθούν τα επίσημα ψηφιακά μέσα που παρείχε το Υπουργείο Παιδείας. Με τις ομαδικές συζητήσεις και κλήσεις δίνονταν οδηγίες χρήσης του ψηφιακού υλικού και ασκήσεις επανάληψης, αφού στην πρώτη αναστολή η επίσημη οδηγία ήταν να γίνονται κυρίως επαναλήψεις της διδαχθείσης ύλης. Το δύσκολο όμως ήταν η έλλειψη οργανωμένου ψηφιακού υλικού που θα μπορούσε άμεσα να σταλεί στους μαθητές. Δεν υπήρχε έτοιμο ψηφιακό υλικό και οι καθηγητές έπρεπε να ψηφιοποιήσουν το δικό τους υλικό, να το οργανώσουν κατάλληλα για μελέτη από το σπίτι και αφού το στείλουν να εξηγήσουν τη χρήση του στους μαθητές και τους γονείς. Αυτό ήταν το δυσκολότερο κομμάτι ειδικά στα παιδιά Δημοτικού που δεν ήταν εξοικειωμένα με τη χρήση υπολογιστή, αλλά και στα μεγαλύτερα που χειρίζονταν υπολογιστή και εφαρμογές, αλλά όχι τις συγκεκριμένες. Οι οδηγίες έπρεπε να είναι σαφείς και η συνεργασία με τους γονείς απαραίτητη. Επικοινωνούσαν συχνά με τους γονείς ώστε να δίνονται οι απαραίτητες οδηγίες. Ανέβαζαν αρχεία με ασκήσεις, επαναληπτικά φυλλάδια, κουίζ και βίντεο ώστε να προσελκύουν την προσοχή των μαθητών τους κι έτσι να διατηρήσουν την επαφή τους με τα διδασκόμενα αντικείμενα και να υπάρξει η ανάλογη πρόοδος. Η βοήθεια των γονέων ήταν καθοριστικής σημασίας και χωρίς αυτούς τα παιδιά θα συναντούσαν πολλές δυσκολίες. Οι καθηγητές έπρεπε να συνεργάζονται με τους γονείς ώστε να χρησιμοποιούν τα παιδιά ορθά και κατάλληλα τις ψηφιακές πλατφόρμες κι έτσι να συνεχιστεί απρόσκοπτα η πρόοδός τους μέχρι τη στιγμή που θα επανέρχονταν στη δια ζώσης διδασκαλία.

Αν και οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν μόλις 12 οι απόψεις τους μπορούν να βοηθήσουν την παρούσα έρευνα, καθώς αναδείχθηκε μέσα από τις απαντήσεις τους η ανάγκη για επιμόρφωσή τους στη χρήση των ψηφιακών πλατφορμών, ώστε με τη σειρά τους να βοηθήσουν τα παιδιά να εξοικειωθούν με αυτές και να τις χρησιμοποιούν παράλληλα με τη δια ζώσης εκπαίδευση. Στόχος τους ήταν και είναι μέσα από τα ψηφιακά αυτά εργαλεία να βοηθήσουν τα παιδιά να καλυτερεύσουν τη σχολική τους πρόοδο. Κατανόησαν πως οι ψηφιακές πλατφόρμες αν χρησιμοποιηθούν σωστά από τους εκπαιδευτικούς μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση της προόδου των παιδιών στα μαθήματά τους, αλλά και στην εξέλιξη των ικανοτήτων τους στη χρήση της τεχνολογίας που θα τους βοηθήσει αργότερα και

στην επαγγελματική τους πορεία. Αν οι εκπαιδευτικοί έχουν τη διάθεση, τον χρόνο και την κατάλληλη επιμόρφωση τότε θα μπορέσουν με τη σειρά τους να βοηθήσουν την βελτίωση της προόδου των μαθητών τους. Εκμεταλλευόμενοι την εμπειρία που πρόσφερε ο εγκλεισμός και η εφαρμογή των ψηφιακών τεχνικών μέσων μπορεί να αποτελέσει την αρχή για την εκτεταμένη χρήση της ασύγχρονης εκπαίδευσης σε συνδυασμό με τη δια ζώσης εκπαίδευση, ώστε να συμβάλλει στην βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών. Τα οφέλη της εξ ΑΕ είναι πολλά αρκεί να υπάρχει ισότητα πρόσβασης σε αυτή από όλους τους μαθητές με υπολογιστές και πρόσβαση στο διαδίκτυο, να υπάρχει κατάλληλο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό και οι εκπαιδευτικοί να είναι γνώστες των αρχών της ώστε να κατευθύνουν σωστά τους μαθητές τους.

Σύμφωνα με τους Κόκκο, Λιοναράκη, Ματραλή και Παναγιωτακόπουλο (1998), στην εξ ΑΕ είναι αναγκαία η ύπαρξη ενός κατάλληλου ψηφιακού λογισμικού το οποίο «θα αλληλεπιδρά μεταξύ χρήστη και προγράμματος». Τα πολυμέσα προβάλλουν την πληροφορία πιο αποτελεσματικά, κεντρίζουν το ενδιαφέρον των μαθητών και ταυτόχρονα μπορούν να εφαρμοστούν από χρήστες που δεν έχουν το ίδιο επίπεδο γνώσης ούτε ίδιους ρυθμούς μάθησης. Μέσω παράλληλα της ασύγχρονης οι μαθητές μπορούν να επικοινωνήσουν με τον καθηγητή τους ανά πάσα στιγμή το θελήσουν, ώστε να τους επιλυθούν οι απορίες και να συνεχιστεί απρόσκοπτα η μάθηση και πρόοδος τους. Γιατί σύμφωνα με τους Κόκκο και Λιοναράκη (1998) μέσω της επικοινωνίας αναπτύσσονται σχέσεις και ειδικά στην εξ αποστάσεως είναι απαραίτητη αυτή η επικοινωνία έστω και με μηνύματα ώστε να μη χαθεί η επαφή εκπαιδευτικών και μαθητών. Σημαντικό είναι επίσης μέσω της επικοινωνίας στην ασύγχρονη να καλλιεργηθεί στους μαθητές η αυτοεκτίμηση, δηλαδή ο καθηγητής με τα μηνύματα του να είναι υποστηρικτικός και καθοδηγητικός, ένας εμψυχωτής των μαθητών του αφήνοντας ταυτόχρονα και περιθώρια έκφρασης στους μαθητές (Κόκκος & Λιοναράκης, 1998). Ειδικά τα παιδιά της «καραντίνας» και του εγκλεισμού λόγω πανδημίας είχαν να ξεπεράσουν πέραν του φόβου για όσα έβλεπαν να συμβαίνουν λόγω του covid και το νέο τρόπο μαθήματος μακριά από το σχολείο και τους συμμαθητές τους. Έπρεπε δηλαδή οι καθηγητές να τα βοηθήσουν ώστε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα και ταυτόχρονα ούτε την επαφή με τα μαθήματα να μην χάσουν ούτε να πληγεί η πρόοδός τους.

Ο καθηγητής έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξ αποστάσεως διδασκαλία κατά τις δύο αναστολές των μαθημάτων. Έπρεπε να διαχειριστεί νέες καταστάσεις, πρωτόγνωρες και για τον ίδιο και να βοηθήσει τα παιδιά στην προσαρμογή. Ως καθοδηγητής, σύμβουλος και συμπαραστάτης έπρεπε να δημιουργήσει ένα κατάλληλο κλίμα ώστε τα παιδιά να θέλουν να συμμετέχουν στο διαδικτυακό μάθημα και στην ασύγχρονη μορφή της μέσω ενός εκπαιδευτικού υλικού διαμορφωμένο σύμφωνα με τις συνθήκες

το οποίο θα βοηθά τον μαθητή να αυτενεργεί, να οδηγείται στη γνώση και παράλληλα στη βελτίωση των επιδόσεων του (Σπανακά & Λιοναράκης, 2017).

Οι καθηγητές με τη χρήση της e class και της e me κατάφεραν με δυσκολία και κόπο να οργανώσουν το δικό τους υλικό ώστε να το αποστέλλουν στους μαθητές τους και να τους βοηθούν στις απορίες τους και στην εξέλιξη της προόδου τους. Στην αρχή που δεν γνώριζαν τη χρήση των πλατφορμών συνάντησαν εμπόδια, αλλά όταν πια εξοικειώθηκαν και οργανώθηκαν μπόρεσαν να συντάξουν το υλικό τους, να το αποστέλλουν στους μαθητές τους και τελικά να το έχουν στη φαρέτρα τους ακόμα και μετά την αναστολή των μαθημάτων όταν πλέον επανήλθαν στη δια ζώσης εκπαίδευση. Τώρα πια είναι οργανωμένο και αποθηκευμένο και μπορεί να χρησιμοποιείται όποτε το έχουν ανάγκη για διευκόλυνση των μαθητών τους, ώστε να υπάρξει η απαιτούμενη πρόοδος. Με το κατάλληλο υλικό και τη σωστή κατεύθυνση παρέχεται βοήθεια στα παιδιά, ευνοείται η πρόοδος τους, δε χάνεται η επικοινωνία με τη γνώση και βελτιώνεται η επίδοσή τους.

Έτσι λοιπόν η ασύγχρονη και η σύγχρονη εκπαίδευση βοήθησε τους μαθητές στην περίοδο της αναστολής των μαθημάτων να διατηρήσουν την επαφή με τα γνωστικά αντικείμενα, την επικοινωνία με τους καθηγητές τους και να βελτιώσουν την πρόδό τους. Το υλικό που οργάνωσαν οι εκπαιδευτικοί και η ψηφιακή τους εξοικείωση θα τους βοηθήσει στο μέλλον ώστε το μάθημά τους να είναι πιο ελκυστικό στους μαθητές και περισσότερο υποστηρικτικό. Φυσικά χρειάζονται τη βοήθεια της Πολιτείας προκειμένου να προμηθευτούν τον απαραίτητο τεχνικό εξοπλισμό και τα σχολεία να έχουν τις κατάλληλες υποδομές που θα εξοικειώσουν και τα παιδιά με τη χρήση αυτού του εξοπλισμού και των ψηφιακών μέσων, ώστε να τα χρησιμοποιούν όποτε τα έχουν ανάγκη κι έτσι να βελτιώνουν τις επιδόσεις τους.

Εικόνα 3: Η εφαρμογή e-me assignments

6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν να διερευνήσει τη συμβολή της ασύγχρονης εκπαίδευσης μέσω της χρήσης της e me και e class στην πρόοδο των μαθητών και στη βελτίωση των επιδόσεών τους. Η βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών ήταν ανέκαθεν το ζητούμενο της εκπαιδευτικής δραστηριότητας και όλα τα μέσα και οι τεχνικές που κατά καιρούς εφαρμόστηκαν και εφαρμόζονται ακόμα και σήμερα έχουν αυτόν τον στόχο. Μελετήθηκαν οι απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας ώστε να αποτυπωθούν οι εμπειρίες τους σχετικά με τις ψηφιακές πλατφόρμες, να διερευνηθούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα αυτών ώστε να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα και να γίνουν προτάσεις βελτίωσής τους. Η προϋπάρχουσα βιβλιογραφία είχε ασχοληθεί γενικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τα θετικά της αλλά δεν είχε επικεντρωθεί τόσο στις δύο αυτές πλατφόρμες της ασύγχρονης (e me, e class) ούτε στον ρόλο που αυτές επιτέλεσαν στη διατήρηση της επαφής των παιδιών με τα μαθήματα, τους καθηγητές τους και τη βελτίωση της επίδοσής τους. Τα τελευταία 2 χρόνια χρησιμοποιήθηκαν πολύ περισσότερο λόγω της πανδημίας και την αναγκαστική χρήση της τηλεεκπαίδευσης κι έτσι οι εκπαιδευτικοί αποκόμισαν την απαιτούμενη εμπειρία ώστε πλέον να μπορούν να έχουν άποψη για τα θετικά και αρνητικά αυτών και κατά πόσο θα μπορούν να βοηθούν τους μαθητές τους στη βελτίωση των επιδόσεών τους, στην εμπέδωση των γνώσεων και στην επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές τους.

Όσον αφορά στα ερωτήματα που αφορούσαν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση όλοι οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι ήταν ένα βοηθητικό εργαλείο που συνέβαλε στην όσο το δυνατόν καλύτερη συνέχιση των μαθημάτων. Δήλωσαν πως ήταν το μέσο που τους βοήθησε να διατηρήσουν την επαφή με τους μαθητές τους και οι μαθητές τόσο μαζί τους όσο και με τα γνωστικά αντικείμενα. Αντιλήφθηκαν πως τόσο η σύγχρονη όσο και η ασύγχρονη εκπαίδευση κρίθηκαν απαραίτητες για να συνεχίσει να υπάρχει η επαφή των παιδιών με το αντικείμενο των μαθημάτων τους, να μη σταματήσει η πρόοδός τους και να βελτιωθούν οι επιδόσεις τους. Όπως δήλωσαν οι εκπαιδευτικοί η ασύγχρονη βοήθησε τους ίδιους να συγκεντρώσουν το υλικό τους, να το αποθηκεύουν και να το μοιράζουν πλέον ευκολότερα στους μαθητές τους εξοικονομώντας με αυτόν τον τρόπο χρόνο και χρήμα αποφεύγοντας πλέον τα φωτοαντίγραφα, άποψη που συμφωνεί με την προϋπάρχουσα βιβλιογραφία όπως αναφέρθηκε και στην ανασκόπηση (Μουρατίδου, 2020 · Μαραγκάκη, 2021 · Χρυσοστόμου, 2020 · Kocoglu & Tekdan, 2020). Δήλωσαν πως η ασύγχρονη τους έδωσε πολλές επιλογές και προσέφερε ευελιξία στο πρόγραμμα διδασκαλίας τους, αφού είχαν τη δυνατότητα αποστολής άμεσης ανατροφοδότησης στους μαθητές τους μόλις τους έστελναν τις εργασίες τους κι έτσι οι μαθητές μπορούσαν να δουν άμεσα τις διορθώσεις και με αυτό τον τρόπο μπορούσαν να αναπτύξουν την κρίση τους και

κατ επέκταση να γίνουν καλύτεροι στις επόμενες εργασίες (Σουτόπουλος, 2021·Μαραγκάκη, 2021). Υπήρξε και η αντίθετη άποψη που κι αυτή συμφωνεί με την προϋπάρχουσα βιβλιογραφία σύμφωνα με την οποία πολλοί καθηγητές δεν γνώριζαν τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων που τους παρείχαν οι πλατφόρμες και δυσκολεύτηκαν πολύ στην οργάνωση και αποστολή του υλικού τους. Δήλωσαν πως οι οικογενειακές υποχρεώσεις, το γεγονός πως ήταν σπίτι με τα παιδιά και η μη εξοικείωση με την τεχνολογία τους δημιούργησε άγχος για τη διαδικασία. Όσοι είχαν παιδιά και οικογενειακές υποχρεώσεις δεν είχαν τον χρόνο που χρειάζονταν για να μελετήσουν, να επεξεργαστούν και να εφαρμόσουν τις ευκαιρίες που τους παρείχαν οι ψηφιακές πλατφόρμες της ασύγχρονης (Παναγιώτου, 2021·Ευαγγέλου, 2021·Μαραγκάκη, 2021·Καρδίμη, 2021).

Τα παιδιά είχαν ως θετικό στοιχείο το γεγονός ότι εξοικειώθηκαν περισσότερο με την τεχνολογία όχι με τη μορφή που την ήξεραν μέχρι τότε, δηλαδή με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά γνώρισαν την ουσία της. Αντιλήφθηκαν πόσο αυτή μπορεί να τους χρησιμεύσει τόσο στην εκπαιδευτική τους ζωή όσο και μετέπειτα στην πορεία τους ως επαγγελματίες. Κατάφεραν να γράφουν έγγραφα, να τα αποστέλλουν, να αποθηκεύουν πληροφορίες και ταυτόχρονα έκαναν αναζητήσεις στο διαδίκτυο για τις εργασίες τους και γενικά βοηθήθηκαν στην αυτενέργεια, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την βιβλιογραφία (Μουρατίδου, 2020·Μαραγκάκη, 2020 · Kocoglu & Tekdal, 2020·Bergdahl & Nouri, 2020·Kaden, 2020).

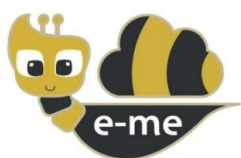
Σχετικά με το κατά πόσο βελτιώθηκε η πρόοδος των μαθητών στα μαθήματα κι εδώ οι συμμετέχοντες διχάστηκαν, όπως αποτυπώθηκε και στη βιβλιογραφία. Υπάρχουν αυτοί που πιστεύουν πως τα παιδιά στην ασύγχρονη είχαν ένα άλλο προφίλ μαθητή, αφού έδειξαν περισσότερο ενδιαφέρον σε αυτό τον τρόπο διδασκαλίας σε σχέση με αυτό που είχαν παρουσιάσει στη δια ζώσης. Τώρα δηλαδή δεν ντρέπονταν να εκφράσουν τις απορίες τους, έστελναν άμεσα τις εργασίες τους και γενικά έγιναν πιο ενεργοί. Οι εκπαιδευτικοί μέσα από διαδραστικές ασκήσεις μπορούσαν να ελέγχουν ευκολότερα τη συμμετοχή των παιδιών και επικοινωνούσαν με μηνύματα για τις απορίες τους όποτε αυτά το επιθυμούσαν. Ταυτόχρονα, πιστεύουν πως κινητοποιήθηκαν περισσότερο και λόγω των συνθηκών που βίωναν έγκλειστοι. Παρατήρησαν δηλαδή αποτελεσματικότητα στην εκπαιδευτική διαδικασία γιατί τα παιδιά ήταν απομονωμένα και επιθυμούσαν να βρουν διέξοδο από αυτή την πρωτόγνωρη κατάσταση που βίωναν. Ήταν σημαντική και η άμεση ανατροφοδότηση των εργασιών τους αφού τους βοήθησε να νιώθουν και οι ίδιοι πιο υπεύθυνοι (Σουτόπουλος, 2021· Μαραγκάκη, 2021· Μουρατίδου, 2020 · Κορρέ & Σοφού, 2020 · Kaden, 2020). Φυσικά υπήρξε και η άλλη πλευρά , αφού πολλοί εκπαιδευτικοί

θεώρησαν πως με την ασύγχρονη τα παιδιά χαλάρωσαν, αδιαφόρησαν, δε θεωρούσαν πως το υλικό εκεί αποτελούσε μέρος του μαθήματος κι έτσι δεν έδιναν ιδιαίτερη σημασία με αποτέλεσμα οι επιδόσεις τους όχι μόνο να μη βελτιωθούν, αλλά αντίθετα να μείνουν στάσιμες ή και να χειροτερέψουν καθώς τα παιδιά δε διέθεταν ικανότητες αυτορρυθμιζόμενης μάθησης και δεν μπορούσαν να ρυθμίσουν το διάβασμα τους χωρίς την καθημερινή καθοδήγηση των δασκάλων τους. Σε αυτό, όπως επισημαίνουν οι εκπαιδευτικοί, έπαιξε σημαντικό ρόλο το γεγονός πως υπήρχαν και πολλά τεχνικά προβλήματα με τον εξοπλισμό των μαθητών ή με τη σύνδεση του παρόχου τους ή ακόμα και λόγω της μη εξοικείωσης με την τεχνολογία τόσο των παιδιών όσο και των γονέων τους. Δεν μπορούσαν να λάβουν βοήθεια κι έτσι εγκατέλειπαν την προσπάθεια και αυτό φαινόταν στις επιδόσεις τους και εκείνη την περίοδο και φάνηκε και κατά την επιστροφή τους στο σχολείο πως υπήρχαν κενά που έπρεπε σύντομα να καλυφθούν (Παναγιώτου, 2021· Μαραγκάκη, 2021· Μουρατίδου, 2020 ·Korré & Σοφού, 2020· Kocoglu & Tekdal, 2020 ·Churiyah, Sakdiyyah & Fillianti, 2020 ·Futra & Primahardani, 2021). Υπήρξε και η περίπτωση της ψυχικής εξουθένωσης λόγω της μεγάλης διάρκειας των δύο αναστολών και της ανάγκης χρήσης της τηλεεκπαίδευσης. Όπως δήλωσαν οι εκπαιδευτικοί, τόσο τα παιδιά όσο και οι ίδιοι, κουράστηκαν ψυχολογικά από την κατάσταση που επικρατούσε, την απομόνωση και την χρήση σύγχρονης και ασύγχρονης που δεν ευνοούσε την επικοινωνία (Καλογερόπουλος, 2022 · Κελεσίδης, 2021).

Επιπλέον, όσον αφορά τις ψηφιακές πλατφόρμες που χρησιμοποιήθηκαν στην ασύγχρονη εκπαίδευση οι εκπαιδευτικοί υποστήριξαν πως ήταν πολύ καλές και βοηθητικές αλλά οι ίδιοι δεν είχαν εξοικειωθεί στη χρήση τους ούτε είχαν επιμορφωθεί νωρίτερα ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν όλα τα εργαλεία και τις εφαρμογές που αυτές τους παρείχαν (Ευαγγέλου, 2021 ·Μαραγκάκη, 2021· Kocoglu & Tekdal, 2020 · Doghonadze, Aliyev, Hallawachy, Knodel & Adedoyin, 2020). Κάποιοι βέβαια είχαν παρακολουθήσει σεμινάρια στο παρελθόν σχετικά με τις ΤΠΕ και είχαν αντιληφθεί τη σημασία τους. Είχαν δηλαδή εντάξει τη χρήση της τεχνολογίας με προτζέκτορα, διαφάνειες και υπολογιστή από πριν στο μάθημά τους κι έτσι είχαν εξοικειωθεί και οι ίδιοι και οι μαθητές τους. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση που αφορούσε την περίοδο πριν την πανδημία το είχε αναδείξει και είχε τονίσει το όφελος τους στη διδασκαλία, στην επικοινωνία και στην αυτενέργεια των μαθητών (Αθανασίου, 2018). Σημαντικό ρόλο παίζει όπως δήλωσαν και η ηλικία των εκπαιδευτικών καθώς και η κατοχή ή όχι κάποιου μεταπτυχιακού που βοηθά στη χρήση της τεχνολογίας και στην καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εκπαιδευτικοί δεν είχαν εξοικειωθεί με την τεχνολογία ούτε είχαν σκεφτεί πως θα χρειαζόταν κάποια στιγμή να εφαρμοστεί σε μεγάλο βαθμό στην εκπαιδευτική διαδικασία (Παναγιώτου, 2021 · Korré & Σοφού, 2020).

Κάθε μία πλατφόρμα (e me, e class) είχε τα θετικά και τα αρνητικά της, κυρίως ως προς τον σχεδιασμό των εργαλείων της και ως προς το αν ταίριαζαν με τις ηλικίες στις οποίες απευθύνονταν. Η e class θεωρήθηκε κατάλληλη για μαθητές Γυμνασίου και κυρίως Λυκείου καθώς εξ αρχής ήταν σχεδιασμένη ως πανεπιστημιακή πλατφόρμα και η e me περισσότερο για τα παιδιά του Δημοτικού, αφού το ψηφιακό περιβάλλον και τα γραφικά της μπορούσαν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και να εξοικειωθούν ευκολότερα με αυτό. Βέβαια, στην πορεία πολλοί εκπαιδευτικοί δε συνέχισαν αυτό τον διαχωρισμό αλλά κινήθηκαν με βάση τα επιμορφωτικά σεμινάρια που είχαν παρακολουθήσει ή την επιλογή που πρότεινε ο σύλλογος διδασκόντων. Ειδικά για την e me όπως είχε φανεί και από τη βιβλιογραφία (Μουρατίδου, 2020) τους πρόσφερε πολλές εφαρμογές και λειτουργίες για να φέρουν σε πέρας το έργο τους, αλλά είχε ως μειονέκτημα τη δυσκολία διδασκαλίας νέου αντικειμένου μέσω αυτής ή της εύκολης παροχής εξηγήσεων (Χρυσοστόμου, 2020). Όσον αφορά την e class, την οποία τελικά χρησιμοποίησαν οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες της έρευνας, τους φάνηκε πιο εύκολη στη χρήση και πιο προσιτή στα μεγαλύτερα παιδιά, ενώ ήταν και πιο εύκολη στο ανέβασμα αρχείων. Επίσης, ήταν εύκολη στην περιήγηση και στη δυνατότητα αξιοποίησης υλικού από το διαδίκτυο (Χρυσοστόμου, 2020).

Γενικά, οι πλατφόρμες ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες των μαθητών αλλά, όπως αρκετοί δήλωσαν, δε βοήθησαν τόσο στην ουσιαστική αλληλεπίδραση με τους μαθητές τους (Σφαντού, 2020). Πολλά προβλήματα είχαν να κάνουν κυρίως με την έλλειψη του κατάλληλου εξοπλισμού και της προβληματικής σύνδεσης στο Διαδίκτυο. Όταν τα παιδιά προσπαθούσαν να συνδεθούν από το κινητό τους, με δεδομένα και όχι κανονική σύνδεση μέσω παρόχου τότε δεν μπορούσαν να είναι αποτελεσματικά και έχαναν το αρχικό τους ενδιαφέρον λόγω των δυσκολιών που τους προκαλούσαν. Ειδικά σε μαθήματα θετικών σπουδών έπρεπε να υπάρχει καλή σύνδεση και εξοπλισμός ώστε να βλέπουν σχήματα, πειράματα και να κάνουν ανάλογες εργασίες αφού η φύση τους μαθήματος απαιτούσε καλύτερο εξοπλισμό (Μαραγκάκη, 2021 · Σφαντού, 2020).

Εικόνα 4: Σύμβολο e me

Σχετικά με τις ψηφιακές πλατφόρμες που χρησιμοποίησαν στο εξωτερικό εκεί υπήρξε κάτι αντίστοιχο των e me και e class και φάνηκε όπως κι εδώ στη χώρα μας πως παρουσίαζαν τόσο δυσκολίες όσο και πλεονεκτήματα κατά τη χρήση τους. Δήλωσαν πως υπήρχε έλλειψη εργαλείων ψηφιακής εξέτασης και επικοινωνίας προσαρμοσμένα στις παιδαγωγικές δραστηριότητες (Bergdahl & Nouri, 2020 ·Kocoglu& Tekdal, 2020 ·Futra & Primahardani, 2021) , αλλά ταυτόχρονα τους βοήθησαν πολύ στο έργο τους (Doghonadze, Aliyev, Hallawachy, Knodel & Adedoyin, 2020). Οι συμμετέχοντες της έρευνας δήλωσαν πως τα προβλήματα και η έλλειψη υποδομών ανέδειξε κοινωνικές ανισότητες γεγονός που δημιουργούσε άγχος στα παιδιά και στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, όπως παρόμοια είχε αναφερθεί σε εγχώρια και διεθνή βιβλιογραφία. Παιδιά από επαρχία, σε ορεινά χωριά είχαν δυσκολία στη σύνδεση και συχνά δεν μπορούσαν να συνδεθούν στις πλατφόρμες και να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η πρόοδός τους. (Μαραγκάκη, 2021 ·Μουρατίδου, 2020· Churiyah,Sakdiyyah & Fillianti, 2020).

Σχετικά με τους γονείς και κατά πόσο επηρέασαν τη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης οι εκπαιδευτικοί-συμμετέχοντες δήλωσαν πως ήταν υποστηρικτικοί προς τα παιδιά τους και επεδίωκαν να τα βοηθούν και να έχουν επικοινωνία με τους καθηγητές ώστε τα παιδιά τους να παρουσιάσουν καλές επιδόσεις και πρόοδο. Τα προβλήματα υπήρχαν όταν δυο ή περισσότερα παιδιά συνυπήρχαν στο σπίτι κι έπρεπε να συνδεθούν στις ψηφιακές πλατφόρμες. Λόγω αυτού ο εξοπλισμός δεν έφτανε για όλους. Δυσκολεύτηκαν περισσότερο οι γονείς παιδιών Δημοτικού τα οποία δεν ήταν εξοικειωμένα με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τα ψηφιακά εργαλεία κι έτσι χρειάζονταν τον γονιό δίπλα τους για την ολοκλήρωση των εργασιών τους και τη μελέτη όσων έστελναν εκεί οι καθηγητές (Μαραγκάκη, 2021 ·Ευαγγέλου, 2021 · Kocoglu & Tekdal, 2020). Υπήρχαν και γονείς που δυσανασχετούσαν με την κατάσταση και δεν ήθελαν πολλές εργασίες για το σπίτι γιατί αγχώονταν που δεν γνώριζαν πώς να βοηθήσουν τα παιδιά τους (Futra & Primahardani, 2021 · Churiyah, Sakdiyyah & Fillianti, 2020).

Παράλληλα, αυτό που τονίστηκε από όλους τους συμμετέχοντες της έρευνας και είχε αποτυπωθεί και στη βιβλιογραφία είναι η ανάγκη επιμόρφωσης πάνω στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων. Η ξαφνική αλλαγή του τρόπου εκπαίδευσης από δια ζώσης σε εξ αποστάσεως τους βρήκε απροετοίμαστους κι αυτό προκαλούσε εκνευρισμό και άγχος. Ορισμένοι είχαν επιμορφωθεί μέσω σεμιναρίων, τα οποία δε φάνηκε να τους βοήθησαν πρακτικά, αφού τελικά συνάντησαν αρκετές δυσκολίες στο έργο τους. Επεσήμαναν πως βοηθήθηκαν κυρίως μέσω αυτομόρφωσης και με τη βοήθεια συναδέλφων ή του διαδικτύου. Δήλωσαν πως πρέπει να προλαμβάνονται οι καταστάσεις και όσο εξελίσσεται η τεχνολογία να επιμορφώνονται ώστε να μπορούν

να ανταπεξέρχονται όχι μόνο στις περιόδους κρίσης, αλλά γενικά να μπορούν να αξιοποιούν την τεχνολογία και τα ψηφιακά εργαλεία της ασύγχρονης καθημερινά στη διδασκαλία τους ώστε να έχουν τη δυνατότητα να βοηθούν και να κατευθύνουν σωστά τους μικρούς μαθητές τους. (Παναγιώτου, 2021· Σουτόπουλος, 2021 · Μαραγκάκη, 2021· Καρδίμη 2021· Bergdahl & Nouri, 2020 ·Doghonadze, Aliyev, Hallawachy, Knodel & Adedoyin, 2020).

Τέλος, έγινε αναφορά και στην ασφάλεια που πρέπει να παρέχουν οι ψηφιακές πλατφόρμες όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα των μαθητών. Κάποιοι από τους συμμετέχοντες δήλωσαν πως ήταν ευχαριστημένοι με αυτές τις πλατφόρμες και πως είναι σημαντικό να αισθάνονται εκπαιδευτικοί και μαθητές ασφάλεια. Αυτό δεν είχε αποτυπωθεί τόσο στην βιβλιογραφική ανασκόπηση, αλλά σε μία έρευνα οι εκπαιδευτικοί είχαν τονίσει την αναγκαιότητα να μην υπάρχει κίνδυνος παραβίασης προσωπικών δεδομένων (Bergdahl & Nouri, 2020).

Εικόνα 5: Το φωτόδεντρο

6.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σε όλες τις έρευνες υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί. Το ίδιο συμβαίνει και στην παρούσα εργασία, ιδίως γιατί δε μας χωρίζει αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα από την αναγκαστική χρήση των δύο ψηφιακών πλατφορμών στην ασύγχρονη εκπαίδευση. Αυτό κατέστησε δύσκολη την εύρεση εκπαιδευτικών που να έχουν σχηματίσει μια πλήρη εικόνα ώστε να μπορούν να τις κρίνουν με επιχειρήματα. Επίσης, δεν είχαν λάβει ακόμη όλοι επιμόρφωση σχετικά με την χρήση τους, γεγονός που έφερε δυσκολίες στη συγκέντρωση δείγματος που να μπορεί να εκφέρει ολοκληρωμένη άποψη σχετικά με την αξιολόγηση αυτών των δύο ψηφιακών εργαλείων (e me, e class) και παράλληλα δεν είχαν προλάβει όλοι ακόμα να την εφαρμόσουν παράλληλα με τη δια ζώσης.

Ένας ακόμα περιορισμός ήταν πως λόγω της επιλογής ποιοτικής μεθόδου πρέπει να προσεγγιστούν προσωπικά οι συμμετέχοντες, να εξηγηθούν λεπτομερειακά οι στόχοι της έρευνας, ώστε να χτιστεί κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ ερευνητή και συμμετέχοντα. Πρέπει να προστεθεί πως λόγω της κατάστασης της πανδημίας η προσέγγιση αυτή δεν μπορούσε να γίνει από κοντά, όπως επίσης και η συνέντευξη. Έτσι, λοιπόν, χρειάστηκε να επιστρατευτούν τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, όπως ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και ψηφιακές πλατφόρμες επικοινωνίας όπως το skype , ώστε να συνομιλήσουμε διαδικτυακά σχετικά με την έρευνα, τους στόχους της και να πειστούν για την ανάγκη διεξαγωγής της και φυσικά να πειστούν για το πόσο απαραίτητη είναι η συμμετοχή τους. Παράλληλα, το δείγμα της έρευνας που επιλέχθηκε ήταν μόλις 12 εκπαιδευτικοί, γεγονός που δεν μπορεί να αποτυπώσει πλήρως την κατάσταση στο χώρο της εκπαίδευσης καθώς δεν μπορούν να γενικευθούν τα αποτελέσματα, όπως ίσως θα μπορούσε να γίνει μέσω μιας ποσοτικής μεθόδου με μεγαλύτερο πλήθος συμμετεχόντων. Τέλος, η έρευνα έγινε σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας της Αρκαδίας και της Αττικής και είναι πιθανό να οδηγηθούμε σε διαφορετικά αποτελέσματα αν απευθυνθούμε σε εκπαιδευτικούς μεγαλύτερων πόλεων ή σε χωριά επαρχιών της υπόλοιπης χώρας. Γενικά, φαίνεται πως χρειάζεται ακόμα χρόνος ώστε να καταφέρουν οι εκπαιδευτικοί να κρίνουν αν τελικά τους βοήθησαν ή όχι οι ψηφιακές πλατφόρμες και αν συνέβαλαν στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών τους. Όμως, και η μέχρι τώρα η εμπειρία τους αποδεικνύεται χρήσιμη για την αξιολόγηση των μέσων αυτών

6.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Η παρούσα έρευνα διερεύνησε τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το πώς οι ίδιοι έκριναν τη συμβολή της ασύγχρονης εκπαίδευσης μέσω των e me και e class στην πρόοδο των μαθητών την περίοδο της πανδημίας. Ρωτήθηκαν καθηγητές και δάσκαλοι που είχαν εμπειρία και από τις δύο αναστολές της εκπαίδευσης και ένας καθηγητής ειδικής αγωγής με εμπειρία μόνο από τη δεύτερη. Άλλοι είχαν χρησιμοποιήσει την e me και άλλοι την e class, ο καθένας με βάση τα δικά του κριτήρια. Επικεντρωθήκαμε περισσότερο στο πώς βίωσαν την κατάσταση οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί και αν αντιλήφθηκαν να επηρεάστηκε η πρόοδος των μαθητών από τη χρήση της e me και της e class. Μελετήθηκε και η άποψη του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής σχετικά με το αν κατάλαβε να επηρεάζεται η πρόοδος μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες από αυτόν τον τρόπο διδασκαλίας. Έγινε από πλευράς τους δηλαδή μια κριτική αξιολόγηση των ψηφιακών πλατφορμών e me και e class όσον αφορά την συμβολή τους στην πρόοδο των μαθητών τους.

Λόγω όμως των συνθηκών που εξακολουθούν να ισχύουν ακόμα και σήμερα στην υγεία παρατηρήθηκε πως και τη νέα σχολική χρονιά (2021-2022) λόγω των αυξημένων κρουσμάτων covid-19 πολλά τμήματα οδηγήθηκαν σε εξ αποστάσεως εκπαίδευση ξανά αφού πολλοί μαθητές και εκπαιδευτικοί νόσησαν. Έτσι, μπήκε σε εφαρμογή ξανά η εκπαιδευτική πλατφόρμα webex αλλά και η ασύγχρονη με την e class και την e me. Βέβαια, η ασύγχρονη συνέχισε σε πολλά σχολεία να εφαρμόζεται παράλληλα με τη δια ζώσης για επαναληπτικά κριτήρια, ασκήσεις, υπενθύμιση υλικού που χρησιμοποιήθηκε στην τάξη και γενικά για να υπάρχει ως τρόπος επικοινωνίας καθηγητών και μαθητών. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως η εξ αποστάσεως δεν είναι ένα παροδικό βοηθητικό εργαλείο, αλλά ότι ήρθε για να προσφέρει συνεχώς τις υπηρεσίες της όποτε παρουσιάζεται ανάγκη. Παιδιά που λόγω απόστασης ή λόγω καιρικών συνθηκών ή εξαιτίας ασθενειών δεν δύνανται να μεταβούν στο σχολικό χώρο και να παρακολουθήσουν δια ζώσης τα μαθήματα, τώρα χάρη στις ψηφιακές πλατφόρμες μπορούν να συνεχίσουν τη μαθησιακή τους πορεία. Κρίνεται απαραίτητο λοιπόν να διερευνηθεί κατά πόσο μπορεί να βελτιωθεί και φυσικά κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιμορφωθούν για να την εφαρμόσουν όσο γίνεται καλύτερα στο μέλλον παράλληλα με τη δια ζώσης εκπαίδευση και φυσικά ποιες κινήσεις πρέπει να γίνουν από πλευράς Πολιτείας ώστε όλοι οι μαθητές, καθηγητές και σχολεία να προμηθευτούν τον κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό.

Επειδή η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε στις απόψεις των εκπαιδευτικών, ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα είχε να μελετηθούν και οι απόψεις των μαθητών σχετικά με την εμπειρία τους. Να ρωτηθεί η άποψή τους για το πώς βίωσαν την κατάσταση και αν τους βοήθησε η χρήση της ασύγχρονης να βελτιώσουν τις επιδόσεις και τους βαθμούς τους. Σε αυτή την εργασία διερευνήσαμε τις απόψεις των καθηγητών, καλό θα ήταν λοιπόν για να υπάρχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος να ρωτηθούν και οι μαθητές για το πώς αξιολογούν τις ψηφιακές πλατφόρμες και να πουν ποιες αλλαγές θα ήθελαν σε αυτές για να βελτιωθούν και μέσω των εργαλείων τους να τους βοηθήσουν στη μελέτη και πρόδό τους. Οι μαθητές είναι οι άμεσα εμπλεκόμενοι και οι αποδέκτες όλων των ενεργειών, οπότε πρέπει να υπάρξει μια έρευνα που να στοχεύει σε αυτούς και στις επιθυμίες τους. Η άποψή τους μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση των πλατφορμών. Θα καταγραφεί η εμπειρία τους και κατά τη διάρκεια των αναστολών αλλά και μετέπειτα αυτής, πώς δηλαδή τη βιώνουν τώρα σε συνδυασμό με τη δια ζώσης εκπαίδευση. Θα μπορούσαν να δώσουν επιπλέον πληροφορίες για το αν οι επιδόσεις τους βελτιώθηκαν και αν βοήθησαν και βοηθούν ακόμα στην πρόδό τους. Ειδικά την εποχή της τεχνολογίας κρίνεται απαραίτητη η χρήση αυτών των ψηφιακών εργαλείων και οι μαθητές να έχουν επαφή με αυτή καθημερινά μέσω πολλών εφαρμογών. Τη διάρκεια όμως της πανδημίας γνώρισαν την άλλη πλευρά της

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

τεχνολογίας, αυτή που τους προσφέρει εξοικείωση σε εφαρμογές απαραίτητες για τη μετέπειτα ζωή τους. Μια ποιοτική έρευνα λοιπόν με συνεντεύξεις των μαθητών σχετικά με το πώς χρησιμοποίησαν τις ψηφιακές πλατφόρμες, αν τους βοήθησαν στο να διατηρήσουν επαφή με τα μαθήματά τους και αν τους παρείχαν αρωγή στη βελτίωση των επιδόσεών τους και στην εξοικείωση με την τεχνολογία θα έδινε πιο σαφή συμπεράσματα, ώστε να ερευνηθεί τι πραγματικά είναι αυτό που θα βοηθούσε τα παιδιά, θα τα παρακινούσε να ασχοληθούν εναργέστερα με την εκπαίδευσή τους κι έτσι τελικά να γίνουν στοχευμένα οι απαραίτητες βελτιωτικές κινήσεις αυτών των ψηφιακών εργαλείων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

- Ally, M. (2008). *Foundations of Educational Theory for Online Learning*. In T. Anderson, Theory and Practice of Online Learning (pp. 17-18).
- Barker, B., Frisbie, A. & Patrick. K. (1989). Broadening the definition of distance education in the light of the telecommunications technologies. *The American journal of distance education* 3(1), doi:10.1080/08923648909526647
- Bates, T. (2005). *Τεχνολογία, ηλεκτρονική μάθηση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. Νέα Υόρκη: Routledge. Doi: 10.4324/9780203463772
- Bergdahl, N., Nouri, J. (2020). *Covid-19 and Crisis-Prompted Distance Education in Sweden*. *Tech Know Learn*. Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10758-020-09470-6> Athabasca: AU Press
- Churiyah, M., Sgolichan, S., Sakdiyyah, D. & Fillianti, F. (2020). Indonesia education readiness conducting distance learning in COVID-19 pandemic situation. *International journal of multicultural and multireligious understanding* 6
- Creswel. J. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση: Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. (μτφ. Ν. Κουβαράκου). Αθήνα: Ίων
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- CRLT (2020). *Getting started with teaching remotely in an emergency*, by CRLT and the center for Academic Innovation, 12 March 2020.
- Doghonadze, N., Aliyev, A., Halawachy, H., Knodel, L. & Adedoyin, A., S. (2020). The degree of readiness to total distance learning in the face of COVID-19. Teachers' view (Case of Azerbaijan, Georgia, Iraq, Nigeria, UK and Ukraine). *Journal of Education in Black Sea Region* 5 (2) 2-41. <https://doi.org/10.31578/jeb.v5i2.197>
- Eisner, W. E. (1991). *The enlightened eye, qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. New York: Macmillan
- European Commission (2000). *Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας 23 και 24 Μαρτίου 2000. Η νέα κατεύθυνση*. Ανακτήθηκε από https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/PRES_00_900

- European Commission (2018). *Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε από: https://ec.europa.eu/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_el
- Futra, D., Primahardani, I. (2021). Online Learning Manangement in the era of COVID-19 pandemiv at junior high schools in Indonesia. *Journal of Information technology education: Research 20*
- Hodges C., Moore S., Lockee B., Tust, T. & Bond, A. (2020). The difference between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *Creative education 11* (7) DOI: [10.4236/ce.2020.1111170](https://doi.org/10.4236/ce.2020.1111170)
- Horton, W. (2000). *Designing Web-Based Training* .Wiley & Sons Retrieved from: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
- Kaden, U. (2020). COVID-19 school closure-related changes to the professional. Life of a K-12 teacher. *Education Sciences, 10*(6), 165. <https://doi.org/10.3390/educsci10060165>
- Keegan, D. (2001). *Οι βασικές αρχές της Ανοικτής Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Kocoglu, E. & Tekdal, D. (2020). Analysis of distance education activities conducted during covid-19 pandemic. *Academic journals, 15* (9), 536-543. Doi: 10.5897/err2020.4033
- Kuuskorpi, M. & Gonzalez, N. C. (2011). *The Future of the Physical Learning Environment: School Facilities that Support the User*. OECD iLibrary <https://doi.org/10.1787/20727925>
- Lincoln, Y. (2001). Varieties of validity: Quality in qualitative research. Στους J.Smart, & w. Tierney (Εκδ.), *Higher education: Handbook of theory and Research*. New York: Agathon Press.
- Kerres, M., K. (2001). *Multimidiäle und telemediäle Lernumgebungen. Konzeption Und Entwicklung*. Munchen : Oldenbourg Verlag.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (4rd ed.). Thousand Oaks: SAGE
- Prensky, M. (2004). *The emerging online life of the digital native: What they do differently because of the technology and how they do it*. Retrieved from: marcprensky.com/writing/Prensky-The_Emerging_Online_Life_of_the_Digital_Native-03.pdf

- Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου: Ένα μέσο για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*. Αθήνα: Gutenberg
- Siemens, G. (2004). *Categories of e-learning*. Retrieved from: <http://www.elearnspace.org/Articles/elearningcategories.htm>.
- Unesco (2000). *Εκπαίδευση-Ο θησαυρός που κρύβει μέσα της. Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής για την εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα υπό την προεδρία του Jacques Delors*. Gutenberg.
- Watson, J. (2007). *A National Primer on K-12 Online Learning Inacol*. Retrived on April 2022 from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED509633.pdf>

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

- Αγγελάκος,Κ. (2020). *Αλήθειες για την πρόσφατη Διδασκαλία από απόσταση*. Νέα Παιδεία
- Αναστασιάδης, Π. (2008). *Ζητήματα παιδαγωγικού σχεδιασμού για τη διδακτική αξιοποίηση της διαδραστικής τηλεδιάσκεψης σε περιβάλλον μικτής πολυμορφικής μάθησης. Η περίπτωση του προγράμματος Παιδεία Ομογενών για την επιμόρφωση της ομογένειας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Στο Αναστασιάδης, Π. Η τηλεδιάσκεψη στην υπηρεσία της δια βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Αθανασίου, Α. (2020). *Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών ως προς την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στη διδακτική διαδικασία*. Πανελλήνιο συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 8, 8-20. Doi: 10.12681/edusc.2650
- Αποστόλου, Μ. ,Αντωνίου, Π., Παπαστεργίου, Μ. (2014). *Η εξ αποστάσεως ομαδοσυνεργατική εκπαίδευση στο πλαίσιο ψηφιακών κοινοτήτων μάθησης ως μέσο ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων στην περιβαλλοντική εκπαίδευση*. *Open education* 10(1). Doi:<https://doi.org/10.12681/jode.9810>
- Αργυρόπουλος, Β. (2013). *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πολιτεία
- Αρμακόλλας, Σ. (2018). *Διερεύνηση, ανάλυση και μελέτη των παραγόντων που επιδρούν σε περιβάλλον σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης με αξιοποίηση συμμετοχικών-βιωματικών τεχνικών (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών)*. Διαθέσιμο από τη βάση δεδομένων του Εθνικού κέντρου τεκμηρίωσης (Κωδ. 44858).

- Βαλασσάς, Γ. (2015). *Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της Πληροφορικής στην κοινωνία* (Διπλωματική εργασία, ΤΕΙ Μεσολογίου). Ανακτήθηκε από: repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/7421/LOG-%20ΑΓΓΕΛΟΣ%20ΒΑΛΑΣΣΑΣ%20Α.Μ.%2014446.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Βαρσαμίδου, Α. & Ρέζ, Γ. (2007). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Μια ενέλικτη, πολυμορφική, μαθητοκεντρική αντιπρόταση*. Ανακτήθηκε από: <https://www.eduportal.gr/aexae-res/>
- Γκίσιος, Ι. & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2020). *Κατανοώντας τον ρόλο των τεχνολογιών στην εκπαίδευση. Θεματική ενότητα ΕΤΑ51: Καινοτομία στην εξΑΕ*. ΕΑΠ
- Γκούβρα, Μ., Κυρίδης, Α., Μαυρικάκη Ε. (2001). *Αγωγή υγείας και σχολείο. Παιδαγωγική και βιολογική προσέγγιση*. Αθήνα: εκδ. Τυπωθήτω
- Δημητρίου, Μ. (2008). *Οι νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση. Η εφαρμογή τους στο μάθημα των Οικονομικών*. (Πτυχιακή εργασία Πανεπιστημίου Μακεδονίας). Ανακτήθηκε από: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/23692/1/DimitriouMariaPe2008.pdf>
- Δορούκα, Π., Παπαδάκης, Σ. & Καλογιαννάκης, Μ. (2019). *Κινητή μάθηση και νανοτεχνολογία: Δυνατότητες και προοπτικές στην εκπαίδευση παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας*. Πρακτικά 10^{ου} συνεδρίου για την Πληροφορική στην Εκπαίδευση. Πανεπιστήμιο Πειραιώς Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/336567893_Kinete_mathese_kai_Nanotechnology
- ΕΑΠ (2021). *Εκπαιδευτική πλατφόρμα*. Ανακτήθηκε από: <https://www.eap.gr/#>
- Ευαγγέλου, Φ. (2021). *Οι απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της περιφέρειας Ηπείρου από την εφαρμογή σύγχρονης-ασύγχρονης εκπαίδευσης την περίοδο του covid-19*. *Open education* 17(2). doi:10.12681/jode.25427
- Ευμορφοπούλου, Ε. & Λιοναράκης, Α. (2015). *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική εξ ΑΕ σε μεικτά και πολυμορφικά μοντέλα*. *Open education* 8(2Α). DOI: <https://doi.org/10.12681/icodl.37>
- Εργαστήριο διοίκησης ανθρωπίνου δυναμικού (2020). *Πανδημία και ψηφιακή Προσαρμογή στη ΔΑΔ: τηλεργασία και τηλεεκπαίδευση*. Ανακτήθηκε Από: https://www.aueb.gr/sites/default/files/hrm/Research/report_digital_covid_public.pdf

- Ίσαρη, Φ. & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας, εφαρμογές στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. Ανακτήθηκε από: www.Kallipos.gr
- Καλύβα, Α. (2021). *Εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα μετά τη γνωμάτευση του ΚΕΣΥ στην εξ ΑΕ με την πλατφόρμα e me* doi:<http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3248>
- Καλογερόπουλος, Γ. (2022). *Ηλεκτρονική μάθηση και εφαρμογή της στην εποχή της πανδημίας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση* (Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ανακτήθηκε από: https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/14211/Kalogeropoulou_oe20031.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Καλογιαννάκης, Μ., Ζαράνης, Ν. & Παπαδάκης, Σ. (2013). *Χρήση έξυπνων κινητών συσκευών στην προσχολική εκπαίδευση για τη διδασκαλία ρεαλιστικών μαθηματικών και φυσικών επιστημών*. Στο Φ. Γούσιας (επιμ.) Πρακτικά του 9^{ου} συνεδρίου, Αθήνα, 19-20 Οκτωβρίου 2013, 536-544.
- Καμπουράκης, Γ. & Λουκής, Ε. (2006). *Ε-λεκτρονική μάθηση*. Αθήνα: Κλειδάριθμος
- Καρδίμη, Μ. (2021). *Στάσεις και απόψεις εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Κύπρου σε σχέση με την εφαρμογή της εξΑΕ στην τυπική εκπαίδευση και με τον ρόλο του Διευθυντή της σχολικής μονάδας σε αυτό* (Μεταπτυχιακή Εργασία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου). Ρόδος. Ανακτήθηκε από: <https://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/21970/%CE%94%CE%B9%>
- Κεδράκα, Κ. (2008). *Μεθοδολογία λήψης συνέντευξης*. Ανακτήθηκε από: <https://docplayer.gr/30523970-Kedra-k-2008-methodologia-lipsis-synenteuyxis-sto-katerina-kedra-kathigitria-symvoylos-sti-th-e.html>
- Κελεσίδης, Ε. (2022). *Τηλεκπαίδευση κατά τη διάρκεια των τριών περιόδων αναστολής της εκπαίδευσης στο δημοτικό σχολείο. Μια προσπάθεια αποτίμησης μέσα από την οπτική των πρωταγωνιστών της*. Πρακτικά από το 11^ο Συνέδριο για την εξΑΕ 11(1 Α). doi: 10.12681/icodl.3359
- Κόκκος, Α., & Λιοναράκης, Α. (1998). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. ΕΑΠ
- Κόκκος, Α., Λιοναράκης, Α., Ματραλής, Χ. & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (1998). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. ΕΑΠ

- Κόλλιας, Β. (2006). *Ο εκπαιδευτικός συναντά την ηλεκτρονική κοινότητα μάθησης: προϋποθέσεις που δεσμεύουν*. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου «Δια βίου μάθηση για την ανάπτυξη, απασχόληση, κοινωνική συνοχή». Βόλος.
- Κορρές, Δ. & Σοφός, Α., (2020). *Covid 19 και επιπτώσεις στην εξΑΕ: στάσεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών*. Ανακοίνωση στο 1^ο διαδικτυακό συνέδριο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Ρόδος
- Κουμασίδης, Ι. & Κωτόπουλος, Τ. (2019). Η δημιουργική γραφή στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα. *Open and distance learning 10* (1B). DOI: <https://doi.org/10.12681/icodl.2350>
- Κουστουράκης, Γ., Λιοναράκης, Α., & Ρέππα, Α. (2006). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στοιχεία θεωρίας και πράξης*. Προπομπός: Αθήνα
- Κυρμά, Α. & Μαυροειδής, Η. (2015). Εξ αποστάσεως εκπαίδευση: πανάκεια ή Τροχοπέδη για τη συμβατική τριτοβάθμια εκπαίδευση; *Ανοικτή εκπαίδευση: Το περιοδικό για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία*, 11. Doi: 10.12681/jode.9818.
- Λαλιώτη, Β. (2020). *Η εργασία στον καιρό του κορωνοϊού: Μια απόπειρα σκιαγράφησης των σχετικών με τον κόσμο της εργασίας μέτρων και της συζήτησης για την επόμενη μέρα*. Εθνικό ινστιτούτο εργασίας και ανθρώπινου δυναμικού. Ανακτήθηκε από: https://lmd.eiead.gr/wpcontent/uploads/2020/07/Lalioti_Study_Covid19-and-Labour-FV.pdf
- Λιοναράκης, Α. (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση Στοιχεία θεωρίας και πράξης*. Αθήνα: Προπομπός.
- Λιοναράκης, Α., Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Α. & Παπαδημητρίου, Σ. (2021). Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση την περίοδο covid 19. *The journal for open and distance education and educational technology* 17(1). Doi: <http://doi.org/10.12681/jode.26726>
- Μακρή, Α. & Βλαχόπουλος, Δ. (2017). Ηλεκτρονική μάθηση: η πολυσημία και πολυπλοκότητα της έννοιας. *Open distance learning* 9(5A). doi: <http://dx.doi.org/10.12681/icodl.974>
- Μακροδμήμος, Ν. (2020). *Παιδαγωγική αξιοποίηση της ψηφιακής πλατφόρμας e me στο δημοτικό σχολείο και όχι μόνο*. Ανακτήθηκε από: <https://dschool.edu.gr/emefromall>

- Μαλαματή, Π. (2018). *Παρουσίαση του Futureclassroomlab των Βρυξελλών και προοπτικές υλοποίησης της τάξης του μέλλοντος* (Διπλωματική διατριβή, Πανεπιστήμιο Αιγαίου).
- Μαραγκάκη, Μ. (2021). *Διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης νομού Κορινθίας αναφορικά με τα οφέλη, τα εμπόδια και την αποτελεσματικότητα της απομακρυσμένης διδασκαλίας, κατά την έκτακτη εφαρμογή της στα σχολεία την περίοδο της πανδημίας του κορωνοϊού*. (Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου). Ανακτήθηκε από: <https://amitos.library.uop.gr/xmlui/handle/123456789/5983>
- Ματραλής, Χ., (1999). Εκπαίδευση από απόσταση. Στο Δ. Βεργίδης, Α. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης και Χ. Ματραλής, (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θεσμοί και Λειτουργίες* τ. Α, σ.σ.41-46. Πάτρα: ΕΑΠ
- Μαυροειδής, Η., Γκίοςος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2014). Επισκόπηση θεωρητικών εννοιών στην εκπαίδευση από απόσταση. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology* Volume 10, Number 1, 2014, σ.88-100
- Μέγγου, Μ., & Καλογιαννάκης, Μ. (2018). Η συμβολή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην επικοινωνία και συνεργασία φοιτητών και Καθηγητή Συμβούλου στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση - Το Περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 14(1), 22-38.
- Μουζάκης, Χ. (2006). *Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων. Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ).
- Μουζάκης, Χ. , Κουτρομάνος, Γ. & Τσώλη, Κ. (2020). *Επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία κατά τη διάρκεια της πανδημίας: πεποιθήσεις και εμπειρίες εκπαιδευτικών*. ΕΑΠ Ανακτήθηκε από: <https://www.etpe.gr/custom/pdf/etpe2724.pdf>
- Μουρατίδου, Ν. (2020). *Συμπληρωματική σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Έρευνα δράσης σε μαθητές Ε δημοτικού με τη χρήση της ψηφιακής πλατφόρμας e me*. (Διπλωματική εργασία, ΕΑΠ). Ανακτήθηκε από: <http://apothesis.eap.gr/handle/repo/46982>
- Μπαζιάνη, Δ. *Η αλληλεπίδραση διδάσκοντος διδασκομένων κατά τη διάρκεια σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε περίοδο πανδημίας covid 19*. (Διπλωματική εργασία)

- Νιανιούρης, Α., & Καλογιαννάκης, Μ. (2020). Δημιουργία Πολυμορφικού Εκπαιδευτικού Περιβάλλοντος με τη μέθοδο της ΕξΑΕ στην ενότητα «Ερευνώ και Ανακαλύπτω» της Στ' τάξης: «Αναπνευστικό σύστημα». *Ανοικτή Εκπαίδευση*, 16(1), 145-175.
- Οικονόμου, Β. (2020). *Εξ αποστάσεως σύγχρονη και ασύγχρονη διδασκαλία. Διευρύνοντας ακόμα περισσότερο τον ορίζοντα της εκπαίδευσης*; Ανακτήθηκε από: <https://economu.wordpress.com/2020/04/20/%CE%B5%CE%BE>
- Παναγιώτου, Ζ. (2021). *Οι απόψεις εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολικές μονάδες του νομού Αττικής σχετικά με την εφαρμογή της εξ ΑΕ, κατά την περίοδο κρίσης του κορονοϊού* (Διπλωματική εργασία, ΕΑΠ)
- Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο: Διαδικτυακός ιστότοπος: www.sch.gr
- Παπαδάκης, Σ. & Καλογιαννάκης, Μ. (2020). Μια επισκόπηση του πεδίου των εκπαιδευτικών φορητών εφαρμογών για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. *The open education journal* 15(2). 95-113 DOI:[10.12681/jode.21701](https://doi.org/10.12681/jode.21701)
- Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις Κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις. *Open and distance education* 4(1), 72-81. Doi.org/12681/jode.9726
- Περικλέους, Ε. & Τασιοπούλου, Χ. (2010). *Τηλεκπαίδευση: Αξιολόγηση της εφαρμογής της ασύγχρονης εκπαίδευσης του τμήματος διαχείρισης πληροφοριών του ΤΕΙ Καβάλας*, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καβάλας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας Ανακτήθηκε από:<http://digilib.teiimt.gr/jspui/bitstream/123456789/1683/1/022010236.pdf>
- Πετροπούλου, Ο., Κασιμάτη, Α. & Ρετάλης, Σ. (2015). *Σύγχρονες μορφές εκπαιδευτικής αξιολόγησης με αξιοποίηση εκπαιδευτικών ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών*. Ανακτήθηκε από: repository.kallipos.gr/handle/11419/232
- Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2013). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας* Αθήνα: Πολιτεία
- Ρίζου, Β. & Ξένου, Μ. (2021). *Υπηρεσίες, εργαλεία και εφαρμογές του υπολογιστικού νέφους στην εκπαιδευτική διαδικασία-Μελέτη περίπτωσης στην εξΑΕ*. (Διπλωματική εργασία). Ανακτήθηκε από: <https://polynoe.lib.uniwa.gr/xmlui/bitstream/handle/11400/708/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE>

- Σουτόπουλος, Ν. & Γεωργίτης, Ν. (2021). *Στάσεις, αντιλήψεις και ψηφιακές δεξιότητες εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Ν. Πρέβεζας για την εξΑΕ κατά την έκτακτη περίσταση Μαρτίου Μαΐου 2020* doi: <http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3222>
- Σπανακά, Α. & Λιοναράκης, Α. (2017). *Οι επτά αρχές δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού. Διεθνές συνέδριο για την ανοικτή εξ αποστάσεως εκπαίδευση*, 9, 121- 123. doi: 10.12681/icodl.1363
- Στέφας, Ι. (2018). *Ανεστραμμένη τάξη στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μία έρευνα δράσης. (Διπλωματική εργασία, ΕΑΠ). Ανακτήθηκε από: file:///C:/Users/%CE%91/Downloads/Stefas%20diplomatikh%20%202018%20teliko.pdf*
- Σφακιωτάκη, Κ. (2021). *Η εκπαίδευση εν μέσω πανδημίας: Διεθνείς πρακτικές. Open Journal* doi: <http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3256>
- Σφαντού, Φ. (2021). *Ηλεκτρονική μάθηση: έρευνα για την εξ αποστάσεως διδασκαλία στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας του covid 19 στην Ελλάδα (Διπλωματική εργασία, ΕΑΠ). Ανακτήθηκε από :http://hdl.hadle.net/11610/21476*
- Τερζής, Ε., & Καλογιαννάκης, Μ. (2017). *Επικοινωνία Καθηγητή-Συμβούλου και φοιτητών στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Μελέτης περίπτωσης σε τρία Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Στο Α. Λιοναράκης, Σ. Ιωακειμίδου, Μ. Νιάρη, Γ. Μανούσου, Τ. Χαρτοφύλακα, Σ. Παπαδημητρίου, Α. Αποστολίδου (Επιμ.), Πρακτικά 9ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης: Ο Σχεδιασμός της Μάθησης (ICODL 2017), 9(6B), 65-72. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης - Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Αθήνα, 23-26 Νοεμβρίου 2017.*
- Τζιμογιάννης, Α. (2019). *Ψηφιακές τεχνολογίες και μάθηση του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα, Κριτική
- Τσιμπάνης, Κ. (2005). *Η ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση και εκπαιδευτική διαδικασία*. Αθήνα: Ακαδημαϊκό Δίκτυο GUNet
- Τσιώλης, Γ. (2017). *Θεματική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Συμπληρωματικό Εκπαιδευτικό υλικό στη ΘΕ ΕΚΠ51: Επιστήμες της Αγωγής*. ΕΑΠ
- ΥΠΑΙΘ: Διαδικτυακός ιστότοπος: www.midedu.gov

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες *e me* και *e class* αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

Χρυσοστόμου, Α. (2020). *Εξ αποστάσεως εκπαίδευση: απόψεις και στάσεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά την προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας των σχολείων λόγω του κορωνοϊού COVID-19*. (Διπλωματική εργασία, ΑΣΠΑΙΤΕ)

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΦΟΡΜΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ-ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Το όνομά μου είναι Πολίτη Νικολέτα και παρακολουθώ το μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Σπουδές στην Εκπαίδευση» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Η διπλωματική εργασία την οποία εκπονώ εντάσσεται στη θεματική ενότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα το θέμα είναι **η κριτική αξιολόγηση της ψηφιακής πλατφόρμας e me και της e class αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και την αποτελεσματικότητά τους στην επίδοση των μαθητών κατά τη διάρκεια της καραντίνας λόγω της πανδημίας και μετέπειτα αυτής.**

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθούν, αφού μελετηθούν οι εμπειρίες των συμμετεχόντων-εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αρκαδίας, αν και κατά πόσο ήταν αποτελεσματικές οι δύο ψηφιακές πλατφόρμες στην επίδοση των μαθητών. Η έρευνα διεξάγεται από εμένα την ίδια υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας-συμβούλου, κυρίας Αρετής Βαλασίδου.

Εφόσον επιθυμείτε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έρευνα, μπορούμε να επικοινωνήσουμε τηλεφωνικά στον αριθμό 6972249592 ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση nikipol33@yahoo.gr.

Η συνέντευξη θα διαρκέσει 25-30 λεπτά και επιθυμώ να σας ενημερώσω ότι μπορείτε να μην απαντήσετε σε κάποια ερώτηση εφόσον το θέλετε και να αποχωρήσετε όποτε εσείς κρίνετε πως αυτό επιθυμείτε. Μπορείτε να κάνετε τις δικές σας ερωτήσεις σε κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Η παρουσία σας στην έρευνα είναι εθελοντική. Θα είστε ανώνυμοι και οι πληροφορίες της συνέντευξης θα είναι διαθέσιμες σε μένα και στο ΕΑΠ. Όσα ειπωθούν μεταξύ μας θα απομαγνητοφωνηθούν και θα αναλυθούν, ώστε να προστεθούν στην εργασία και να προκύψουν συμπεράσματα. Είναι πιθανό κάποιο μέρος της συνέντευξης να προστεθεί, αλλά χωρίς να χρησιμοποιηθεί το όνομά σας.

Παρακαλώ, εφόσον υπογράψετε τη φόρμα θα ήθελα να γνωρίζετε πως δηλώνετε ότι έχετε διαβάσει τη φόρμα ενημέρωσης και έχετε δώσει την συγκατάθεσή σας για τη μαγνητοφώνηση της συνέντευξής σας.

(Υπογραφή).....

(Ολογράφως).....

(Ημερομηνία).....

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες *e me* και *e class* αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

Θα επιθυμούσα να λάβω επιστολή με έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας ΝΑΙ ΟΧΙ

Διεύθυνση αποστολής της έκθεσης (Ονοματεπώνυμο , ηλεκτρονική διεύθυνση)

Σας ευχαριστώ θερμά εκ των προτέρων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, σπουδές, εκπαιδευτική υπηρεσία)

Α' ΑΞΟΝΑΣ: ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1^η: Εφαρμόζατε την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και πριν την πανδημία; Αν ναι, με ποιον τρόπο; Αν όχι, γιατί δεν το είχατε σκεφτεί;

2^η: Είχατε παρακολουθήσει στο παρελθόν επιμορφωτικά προγράμματα για την εξ αποστάσεως; Αν ναι, για ποιους λόγους το κάνατε;

3^η: Ποια θεωρείται ως οφέλη της εξ ΑΕ;

4^η: Ποιες μεθόδους της εξ αποστάσεως χρησιμοποιήσατε κατά τη διάρκεια της πρώτης αναστολής της δια ζώσης; Σύγχρονη, ασύγχρονη ή μεικτή;

5^η: Στη δεύτερη αναστολή της δια ζώσης θεωρείτε πως ήσασταν περισσότερο εξοικειωμένος με την ασύγχρονη, στο ενδιάμεσο είχατε αναζητήσει τα εργαλεία των δύο πλατφορμών;

6^η: Θεωρείτε πως αναδύθηκαν κοινωνικές ανισότητες κατά την εφαρμογή της ασύγχρονης; Δηλαδή υπήρξαν μαθητές που δυσκολεύτηκαν λόγω έλλειψης σύνδεσης ιντερνέτ και υπολογιστών;

7^η: Αντιληφθήκατε αν οι γονείς ήταν υποστηρικτικοί προς τα παιδιά τους όσον αφορά την παροχή βοήθειας για την χρήση των δύο πλατφορμών ή αντίθετα προκαλούσαν προβλήματα με τη στάση τους;

Β' ΑΞΟΝΑΣ: Κριτήρια επιλογής εκπαιδευτικών ψηφιακών πλατφορμών, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της καθεμιάς που τους οδήγησαν στην απόφασή τους

1^η: Πώς επιλέξατε ανάμεσα στις δύο ψηφιακές πλατφόρμες; Ήταν επιλογή του σχολείου ή τις ερευνήσατε και επιλέξατε τη μία εκ των δύο; Ποια ήταν τα αρχικά σας κριτήρια;

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες e me και e class αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

2^η: Παρατηρήσατε θετικές ή αρνητικές αλλαγές στη διδασκαλία σας;

3^η: Ποια εμπόδια συναντήσατε κατά την εφαρμογή τους;

4^η: Ποια ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσατε και πώς την αντιμετωπίσατε;

5^η: Χρειάστηκε να ζητήσετε βοήθεια επιμόρφωσης για να κατανοήσετε όλα τα εργαλεία που σας παρείχε η καθεμιά πλατφόρμα ή προσπαθήσατε να ενημερωθείτε μόνος μέσω αυτομόρφωσης;

Γ' ΑΞΟΝΑΣ: Παρατήρηση αλλαγών στην πρόοδο των μαθητών και στη μεταξύ τους επικοινωνία με τη χρήση των ψηφιακών πλατφορμών

1^η: Χρησιμοποίησατε εναλλακτικές μεθόδους για να προσελκύσετε το ενδιαφέρον των μαθητών σας κατά τη διάρκεια της εξ ΑΕ;

2^η: Παρατηρήσατε βελτίωση στην πρόοδο των μαθητών χάρη στην ασύγχρονη μέθοδο;

3^η: Μαθητές που στη δια ζώσης δεν έδιναν πολλή σημασία στη μάθημα, τώρα στην ασύγχρονη συμμετείχαν περισσότερο ή μαθητές που ήταν ενεργητικοί στη δια ζώσης μετά αδιαφόρησαν;

4^η: Ευνοήθηκε ή όχι η επικοινωνία μεταξύ σας και η αλληλεπίδραση όλων;

5^η: Οι ατομικές ή ομαδικές εργασίες που αναθέτατε γίνονταν ευκολότερα και γρηγορότερα ή οι μαθητές αμελούσαν να σας τις αποστείλουν;

6^η: Βοήθησε η χρήση τους στην εξοικείωση των μαθητών με την τεχνολογία ή έρχονταν σε δύσκολη θέση επειδή δεν μπορούσαν να τις χρησιμοποιήσουν;

7^η: Πιστεύετε πως βελτιώθηκε η απόδοση των μαθητών σας με τη χρήση των εργαλείων αυτών;

8^η: Κατανοούσαν καλύτερα τις πληροφορίες που λάμβαναν;

8^η: Οι βαθμοί τους βελτιώθηκαν ή όχι μετά τη χρήση της ασύγχρονης;

9^η: Τώρα που επιστρέψατε στα σχολεία σας ζητούν να συνδυάσετε τη δια ζώσης με την ασύγχρονη; Ανταποκρίνεστε στο αίτημά τους;

«Νικολέτα Πολίτη», «Κριτική αξιολόγηση στις ψηφιακές πλατφόρμες *e me* και *e class* αναφορικά με την αποτελεσματικότητά τους στην πρόοδο των μαθητών»

Δ' ΑΞΟΝΑΣ: Προτάσεις για βελτίωση των πλατφορμών ώστε να χρησιμοποιούνται και παράλληλα με τη δια ζώσης διδασκαλία

1^η: Ποια είναι η γνώμη σας μετά από αρκετό καιρό σχετικά με την ασύγχρονη εκπαίδευση;

2^η: Έχετε προτάσεις για να γίνει καλύτερη η εφαρμογή τους;

3^η: Πιστεύετε πως μια νέα επιμόρφωση στις ΤΠΕ και στη χρήση των *e me* και *e class* είναι απαραίτητη;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Συμμετέχουσα 1^η : Μαθηματικός 49 ετών με 22 έτη προϋπηρεσίας σε Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και ΕΠΑΛ

Συμμετέχουσα 2^η : Φιλολόγος 48 ετών με 20 έτη προϋπηρεσίας σε Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο

Συμμετέχων 3^{ος} : Φιλολόγος με μεταπτυχιακό στην ειδική αγωγή 30 ετών και 2 έτη προϋπηρεσίας σε Γυμνάσιο

Συμμετέχουσα 4^η: Δασκάλα 49 ετών με 22 έτη προϋπηρεσίας

Συμμετέχουσα 5^η: Δασκάλα 55 ετών με 28 έτη προϋπηρεσίας

Συμμετέχουσα 6^η: Δασκάλα 58 ετών με 28 έτη προϋπηρεσίας

Συμμετέχουσα 7^η: Φιλολόγος 57 ετών με 23 έτη προϋπηρεσίας

Συμμετέχουσα 8^η: Καθηγήτρια Αγγλικών 49 ετών με 20 χρόνια προϋπηρεσία σε Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και ΕΠΑΛ

Συμμετέχουσα 9^η: Καθηγήτρια Αγγλικών 57 ετών με 33 έτη προϋπηρεσίας σε Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και ΕΠΑΛ

Συμμετέχουσα 10^η: Μαθηματικός 49 ετών με 12 χρόνια προϋπηρεσία σε Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και ΕΠΑΛ

Συμμετέχουσα 11^η: Καθηγήτρια Γαλλικής Φιλολογίας 39 ετών με 10 έτη προϋπηρεσίας σε Δημοτικό, Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο

Συμμετέχων 12^{ος}: Φυσικός 50 ετών με 15 χρόνια προϋπηρεσίας σε Γενικό Λύκειο και ΕΠΑΛ

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.